

**Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru
zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w mieście Ostrowcu Świętokrzyskim**

Ostrowiec Świętokrzyski, luty 2023

Diagnoza opracowana w ramach realizacji zamówienia polegającego na „Opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Ostrowca Świętokrzyskiego” zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji na zlecenie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski – Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

Opracowanie diagnozy:

Centrum Doradztwa Strategicznego: s.c.

Dagmara Bieńkowska, Cezary Ułasiński, Justyna Szymańska, Magdalena Widuch

Autorzy:

Dagmara Bieńkowska

Klaudia Foryś

Antonina Lisiecka

Viktorii Orshak

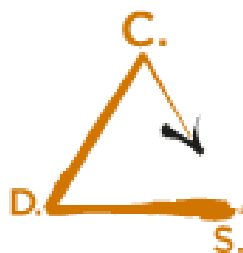
Filip Nowak

Justyna Szymańska

Cezary Ułasiński

Magdalena Widuch

Jakub Żywiec

Centrum Doradztwa
Strategicznego

Spis treści

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ostrowcu Świętokrzyskim	1
1. Metodologia opracowania dokumentu	5
1.1. Podstawowe pojęcia	5
1.2. Proces opracowywania diagnozy	7
1.3. Wybór jednostek do analizy	7
1.4. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego	9
2. Sfera społeczna	16
2.1. Demografia	17
2.2. Bezrobocie	18
2.3. Problemy społeczne	21
2.4. Przestępczość i bezpieczeństwo	24
2.5. Osoby ze szczególnymi potrzebami	27
2.6. Edukacja i kapitał społeczny	29
2.7. Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym	31
3. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej	37
4. Pozostałe sfery poddane analizie	44
4.1. Sfera gospodarcza	45
4.2. Sfera środowiskowa	47
4.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	54
4.4. Sfera techniczna	66
5. Podsumowanie analizy pozostałych sfer	71
6. Wyniki działań partycypacyjno-badawczych – wnioski z badania ankietowego z mieszkańcami	85
6.1. Zadowolenie z zamieszkiwania w mieście	85
6.2. Problemy społeczne	86
6.3. Problemy pozaspołeczne	87
6.4. Osiedla potrzebujące rewitalizacji	88
7. Wyniki działań partycypacyjno-badawczych – wnioski z badań jakościowych	93
7.1. Osiedle Denków	93
7.2. Osiedle Częstocice	95

7.3. Osiedle Hutnicze	97
7.4. Osiedle Kamienna	99
7.5. Osiedle Kuźnia	100
7.6. Osiedle Ludwików	102
7.7. Osiedle Pułanki.....	103
7.8. Osiedle Spółdzielców	104
7.9. Osiedle Śródmieście	105
7.10. Osiedle Trójkąt	106
8. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	108
9. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	111
10. Spis skrótów zastosowanych w dokumencie	114
11. Spis tabel, rysunków i wykresów.....	115
11.1. Spis tabel	115
11.2. Spis rysunków	116
11.3. Spis wykresów	116

1. Metodologia opracowania dokumentu

1.1. Podstawowe pojęcia

Stan kryzysowy:

Stan wywołany **koncentracją negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar dotknięty stanem kryzysowym w sferze społecznej można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1)

Obszar zdegradowany:

Obszar, na którym zidentyfikowano **stan kryzysowy** w sferze społecznej oraz co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych** oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1)

Obszar rewitalizacji:

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść także niezamieszkałe tereny przemysłowe, pokolejowe czy powojkowe, na których odnotowuje się kryzysowe zjawiska sfery pozaspołecznej, pod warunkiem, że prowadzone na ich terenie działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 10 ust. 1-3)

Rewitalizacja:

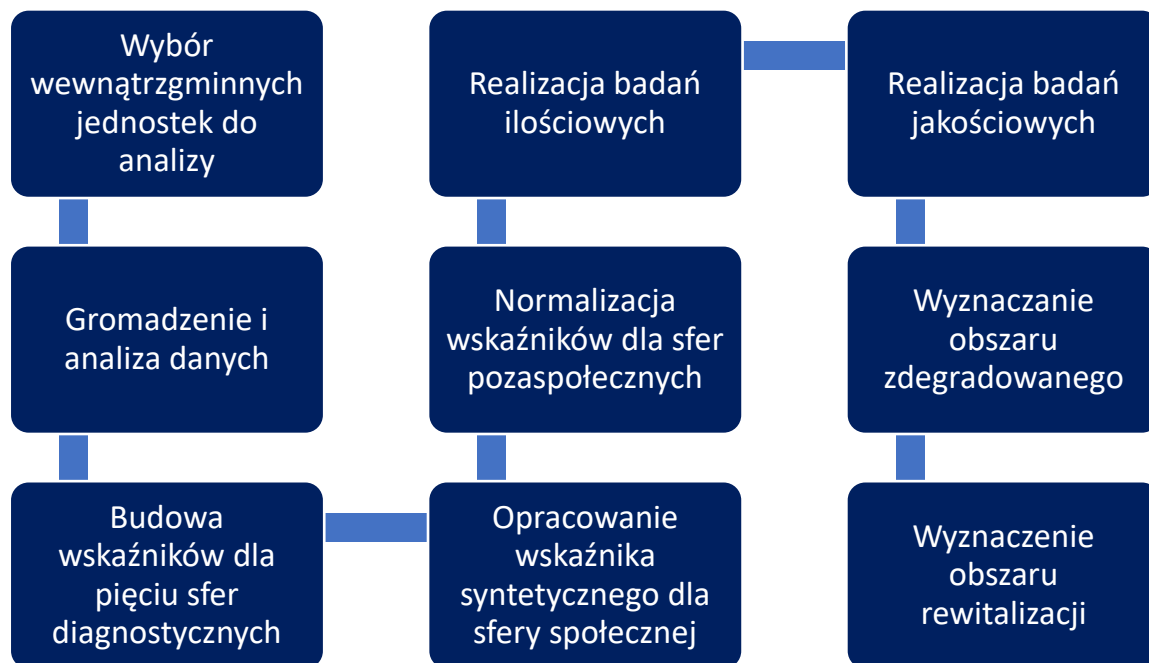
Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 2 ust. 1)

1.2. Proces opracowywania diagnozy

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w mieście Ostrowiec Świętokrzyski zostało przeprowadzone na podstawie danych statystycznych oraz wyników badań społecznych. Proces delimitacji zaprojektowano zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku bazując na wykorzystaniu weryfikowalnych i obiektywnych mierników oraz metod badawczych, dobranych z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Cały proces obrazuje rysunek 1.

Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą

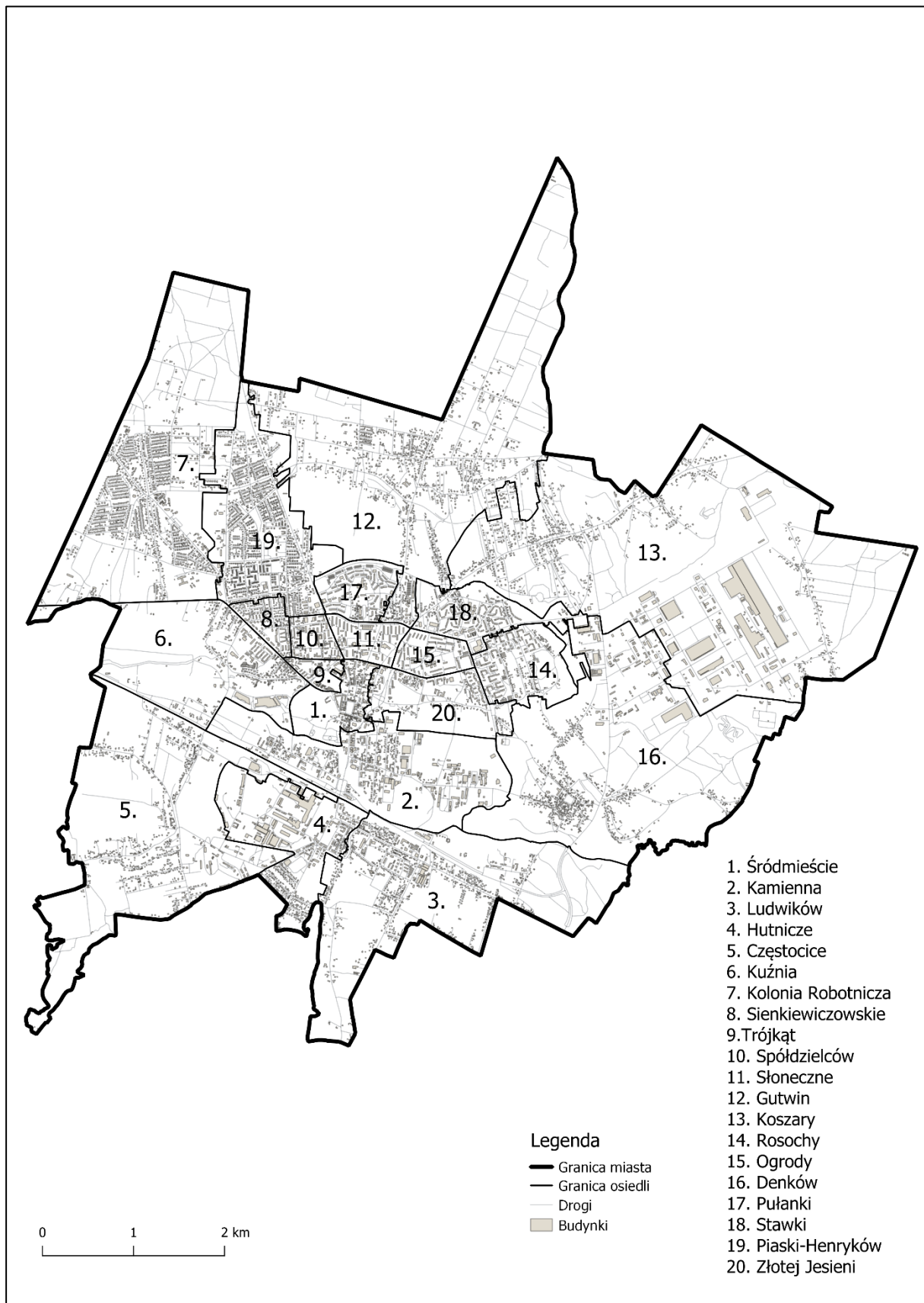

Źródło: Opracowanie własne.

1.3. Wybór jednostek do analizy

Podstawę i pierwszy krok w procesie delimitacji stanowił wybór wewnętrznych jednostek analitycznych (referencyjnych), w podziale na które prowadzona będzie diagnoza. Posłużono się w tym celu oficjalnym podziałem administracyjnym miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na dwadzieścia osiedli. Powszechność oraz czytelność tego podziału – wykorzystanego również w Programie Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023 – pozwoliła na sprawne pozyskanie i agregację danych. Umożliwiła także realizację badań społecznych z uwzględnieniem rozpoznawalnego przez mieszkańców zróżnicowania wewnątrzmijskiego.

Rysunek 2. Mapa jednostek referencyjnych Ostrowca Świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k oraz Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

Tabela 1. Powierzchnia oraz liczba ludności jednostek referencyjnych Ostrowca Świętokrzyskiego

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności [stan na 2022 rok]
Częstocice	4,57	2001
Denków	5,31	2122
Gutwin	6,47	2997
Hutnicze	1,45	1734
Kamienna	2,39	1562
Kolonia Robotnicza	4,51	4073
Koszary	8,84	1895
Kuźnia	2,21	1648
Ludwików	3,86	2912
Ogrody	0,35	4456
Piaski-Henryków	2,07	4732
Pułanki	0,49	5068
Rosochy	0,76	6110
Sienkiewiczowskie	0,25	2330
Słoneczne	0,33	4336
Spółdzielców	0,23	3145
Stawki	0,73	4925
Śródmieście	0,55	1666
Trójkąt	0,15	1095
Złotej Jesieni	0,90	3183
Ostrowiec Świętokrzyski	46,43	61 990

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

1.4. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany wyznaczony został w oparciu o wykorzystanie obiektywnych i weryfikowalnych wskaźników przeanalizowanych w odniesieniu do poszczególnych jednostek referencyjnych. Analiza – zgodnie z wymogami ustaw o rewitalizacji – objęła 5 sfer diagnostycznych: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Z uwagi na fakt, iż proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim wyprowadzeniu obszaru ze stanu kryzysowego, to sfera i kwestie społeczne mają kluczowe znaczenie dla wyznaczenia obszaru, na którym będzie przeprowadzona rewitalizacja. Z tego względu w ramach sfery społecznej wyodrębniono 7 problemowych obszarów tematycznych takich jak: demografia, bezrobocie, problemy społeczne (ubóstwo, przemoc, uzależnienia), przestępczość i bezpieczeństwo, osoby ze szczególnymi potrzebami, edukacja i kapitał społeczny oraz uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.

Tabela 2. Wykaz wskaźników delimitacyjnych w sferze społecznej

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Demografia	Zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2022	Wyludnianie się miasta
Bezrobocie	Odsetek osób bezrobotnych	Bezrobocie
Bezrobocie	Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych	Bezrobocie, nierówności
Bezrobocie	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych	Bezrobocie
Bezrobocie	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogóle osób bezrobotnych	Bezrobocie, ubóstwo
Problemy społeczne (ubóstwo, przemoc uzależnienia)	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	Ubóstwo
Problemy społeczne (ubóstwo, przemoc uzależnienia)	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Ubóstwo
Problemy społeczne (ubóstwo, przemoc uzależnienia)	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Przemoc domowa
Problemy społeczne (ubóstwo, przemoc uzależnienia)	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	Uzależnienia

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Przestępczość i bezpieczeństwo	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	Przestępczość, niski poziom bezpieczeństwa
Przestępczość i bezpieczeństwo	Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców	Przestępczość, niski poziom bezpieczeństwa
Przestępczość i bezpieczeństwo	Liczba zdarzeń dotyczących niszczenia mienia na 100 mieszkańców	Przestępczość, niski poziom bezpieczeństwa
Przestępczość i bezpieczeństwo	Liczba interwencji zrealizowanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców	Przestępczość, niski poziom bezpieczeństwa
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Odsetek osób powyżej 60 r.ż.	Starzenie się społeczeństwa, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Ubóstwo, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych	Wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami
Edukacja i kapitał społeczny	Średni wynik egzaminów ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski - średnia)	Niski poziom edukacji
Edukacja i kapitał społeczny	Liczba sytuacji problemowych w szkołach podstawowych na 100 uczniów	Niski poziom kapitału społecznego

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym	Odsetek czytelników biblioteki	Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym
Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym	Liczba organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców	Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku	Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3. Wykaz wskaźników delimitacyjnych dla pozostałych sfer

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Sfera gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Niski stopień przedsiębiorczości
Sfera gospodarcza	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie	Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw
Sfera gospodarcza	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2022	Niekorzystne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw
Sfera środowiskowa	Średnie roczne stężenie pyłu PM _{2,5}	Przekroczenie standardów jakości środowiska, zanieczyszczenie powietrza substancjami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Sfera środowiskowa	Średnie roczne stężenie B(a)P	Przekroczenie standardów jakości środowiska, zanieczyszczenie powietrza substancjami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi
Sfera środowiskowa	Obszar zagrożenia powodziowego 1% (raz na 100 lat)	Zagrożenie wystąpieniem zjawisk o negatywnych skutkach dla życia i zdrowia ludzi
Sfera środowiskowa	Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia)	Zagrożenie wystąpieniem zjawisk o negatywnych skutkach dla życia i zdrowia ludzi
Sfera środowiskowa	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na km ²	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla stanu środowiska
Sfera środowiskowa	Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	Przekroczenie standardów jakości środowiska, zanieczyszczenie powietrza substancjami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi
Sfera środowiskowa	Udział terenów zielonych w powierzchni osiedla	Większa odczuwalność skutków zagrożeń klimatycznych i innych zjawisk stwarzających zagrożenie dla stanu środowiska i zdrowia ludzi
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców	Zły stan techniczny infrastruktury technicznej

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową	Niedostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla osób z niepełnosprawnością (ON)	Niedostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od przedszkola	Niska dostępność podstawowych usług (opieki przedszkolnej), niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od placówki opieki zdrowotnej	Niska dostępność podstawowych usług, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną, nierówność względem dostępu do opieki zdrowotnej
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynków pełniących funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne	Niska dostępność infrastruktury społecznej, niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Gęstość średnioważona przystanków	Niewystarczająca dostępność infrastruktury punktowej transportu zbiorowego
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m od przystanku	Niewystarczająca dostępność infrastruktury punktowej transportu zbiorowego
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m do zieleni urządzonej	Niska jakość terenów publicznych, niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego

Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Badany problem
Sfera techniczna	Liczba budynków w złym stanie technicznym na 100 budynków	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych
Sfera techniczna	Liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym
Sfera techniczna	Liczba instalacji fotowoltaicznych na 100 budynków mieszkalnych	Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska
Sfera techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodolazu/platformy	Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych zapewniających dostępność publicznych obiektów budowlanych osobom ze szczególnymi potrzebami
Sfera techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami	Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych zapewniających dostępność publicznych obiektów budowlanych osobom ze szczególnymi potrzebami
Sfera techniczna	Liczba budynków zabytkowych na km ²	Specyficzne wymagania obiektów budowlanych

Źródło: Opracowanie własne.

2. Sfera społeczna

Analiza danych w sferze społecznej jest jednym z kluczowych elementów diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując analizę występowania problemów społecznych w jednostkach referencyjnych miasta Ostrowca Świętokrzyskiego wybrano wskaźniki, które obrazują szerokie spektrum problemów społecznych, wyczerpujących wytyczne ustawy o rewitalizacji.

Zjawiska, które poddano analizie w trakcie prac diagnostycznych to: wyludnianie się miasta, poziom przestępczości, poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, partycypacja kulturalna, wyborcza i społeczna, poziom edukacji w szkołach podstawowych, występowanie problemów społecznych (przemoc domowa, ubóstwo, uzależnienia), starzenie się społeczeństwa, sytuacja osób bezrobotnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zróżnicowania względem płci i wieku. Łącznie w analizie wykorzystano 21 wskaźników odnoszących się do wyżej wymienionych zagadnień problemowych.

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe kryzysy sfery społecznej wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego i jego jednostek organizacyjnych, tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowcu Świętokrzyskim, szkół podstawowych, Straży Miejskiej, a także Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim, Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim, Biblioteki Miejskiej w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz dostępne statystyki publiczne (np. dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, dane Państwowej Komisji Wyborczej). Z uwagi na fakt, iż proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim wyprowadzeniu obszaru ze stanu kryzysowego, to właśnie kwestie społeczne miały kluczowe znaczenie dla wyznaczenia obszaru, na którym będzie przeprowadzona rewitalizacja. Zebrane dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. na 31.12.2021. W kilku przypadkach, gdy nie było możliwe pozyskanie aktualnych danych, bądź też specyfika wskaźnika wymuszała odwołanie się do danych z innego czasookresu (np. frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych – 2018 r.), wskaźniki przyjmują wartości dla innych możliwych do zweryfikowania przedziałów czasowych.

Wyniki analizy poszczególnych wskaźników przedstawiono w podziale na podrodziału odpowiadające wskazanym w tabeli numer 1 obszarom tematycznym. Na końcu każdego podrodziału znajduje się (przedstawione w formie tabeli lub wykresu) podsumowanie wartości analizowanych wskaźników z uwzględnieniem wszystkich jednostek referencyjnych.

2.1. Demografia

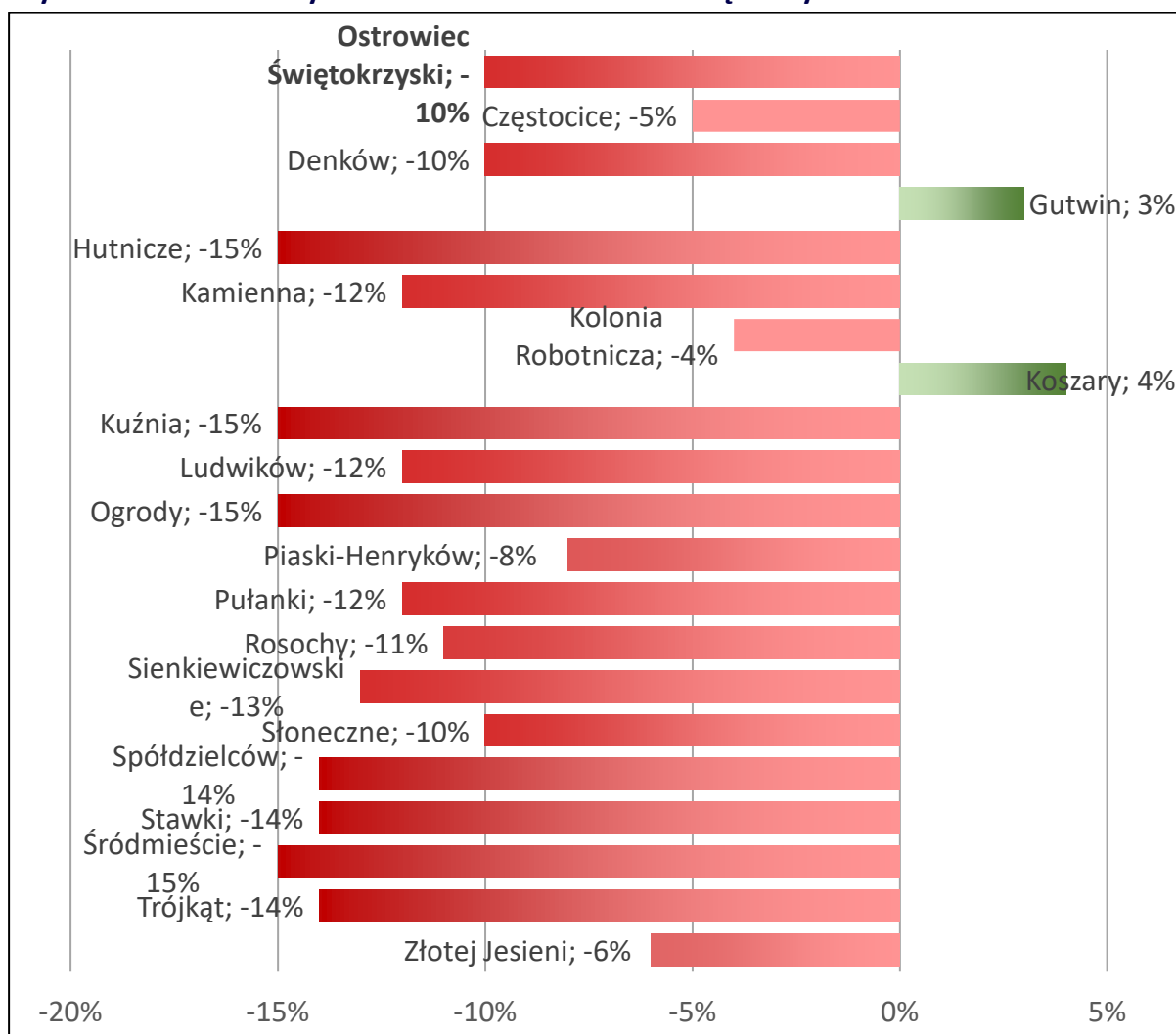
Do analizy sytuacji demograficznej wykorzystano następujący wskaźnik:

- Zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2022 (%) – skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik pokazuje zmianę procentową liczby mieszkańców miasta na przestrzeni ostatnich 7 lat.

Ze względu na specyfikę wskaźnika o regresji rozwoju społeczno-gospodarczego mówi się, jeśli wartość wskaźnika jest ujemna.

W latach 2016-2022 w Ostrowcu Świętokrzyskim następowały procesy depopulacji, a liczba mieszkańców spadła o 10%. Wyższe spadki ludności przekładające się na mniej korzystną sytuację demograficzną nastąpiły na terenie następujących osiedli: Hutnicze, Kamienna, Kuźnia, Ludwików, Ogrody, Pułanki, Rosochy, Sienkiewiczowskie, Spółdzielców, Stawki, Śródmieście, Trójkąt.

Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców w Ostrowcu Świętokrzyskim w latach 2016-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

2.2. Bezrobocie

Sytuacja dotycząca bezrobocia została przeanalizowana na podstawie następujących wskaźników:

- Odsetek osób bezrobotnych w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik pokazuje stosunek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych do liczby mieszkańców jednostki (wyrażony w procentach).
- Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (wyrażony w procentach).
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik pokazuje stosunek liczby osób pozostających w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (wyrażony w procentach).
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogóle osób bezrobotnych w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). Wskaźnik obrazuje stosunek liczby osób korzystających ze wsparcia finansowego z MOPS z tytułu bezrobocia do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (wyrażony w procentach).

Do regresji rozwoju społeczno-gospodarczego dochodzi, kiedy wśród wartości wskaźników zauważalny jest wzrost.

Podstawowym wskaźnikiem sytuacji na lokalnym rynku pracy i potencjalnych trudności dotyczących aktywności zawodowej jest udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców danej jednostki. Odsetek osób bezrobotnych w Ostrowcu Świętokrzyskim w 2021 roku wyniósł 3,05%. Natomiast największe wartości miernika odnotowano na Osiedlu Śródmieście (4,74%), na Osiedlu Denków (4,71%) oraz na Osiedlu Hutniczym (4,56%).

Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród kobiet może łączyć się z nierównymi szansami na rynku pracy. W zakresie udziału bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych, dla całego miasta wskaźnik przyjął wartość 54%. Najmniej korzystne, a zarazem najwyższe wartości wskaźnika odnotowano dla osiedli: Pułanki (60%), Koszary (58%), Trójkąt (58%), Piaski-Henryków (57%), Hutnicze (57%), Rosochy (56%), Kolonia Robotnicza (54%), Słoneczne (54%), Gutwin (54%) oraz Denków (54%). Wszystkie z wymienionych osiedli posiadają wartość wskaźnika większą lub równą średniej dla Ostrowca Świętokrzyskiego.

Długotrwałe bezrobocie stanowi ważny problem społeczny i wyzwanie dla rynku pracy. Wydłużający się okres pozostawania bez pracy przekłada się na kumulację trudności w zakresie aktywizacji zawodowej, a także pogarszanie sytuacji materialnej czy kondycji zdrowotnej. Udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych na ostrowieckim rynku pracy wyniósł 52% w 2021 roku. Najwyższą wartość wskaźnika można zauważyć wśród następujących jednostek: Stawki (63%), Sienkiewiczowskie (60%), Złotej Jesieni (60%), Kuźnia (59%), Pułanki (59%) oraz Ludwików (59%).

Natężenie kryzysu społecznego w zakresie bezrobocia obrazuje liczba osób, które nie podejmują zatrudnienia, nie mając równocześnie dochodów wystarczających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogóle osób bezrobotnych wyniósł 33% w skali miasta. Najmniej korzystne wartości tego wskaźnika zauważalne są w Częstocicach (o 46 punktów procentowych powyżej wartości dla miasta), w Śródmieściu (o 28 punktów procentowych powyżej wartości dla miasta), w Kamiennej (o 20 punktów procentowych powyżej wartości dla miasta), na Gutwinie (o 19 punktów procentowych powyżej wartości dla miasta).

Tabela 4. Wskaźniki związane z sytuacją osób bezrobotnych w Ostrowcu Świętokrzyskim

Jednostka	Odsetek osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogóle osób bezrobotnych
Częstocice	3,75%	52%	43%	79%
Denków	4,71%	54%	54%	44%
Gutwin	3,64%	54%	41%	52%
Hutnicze	4,56%	57%	52%	44%
Kamienna	3,39%	42%	55%	53%
Kolonia Robotnicza	2,26%	54%	50%	7%
Koszary	2,80%	58%	43%	21%
Kuźnia	3,88%	53%	59%	48%
Ludwików	3,33%	51%	59%	46%
Ogrody	3,05%	53%	46%	25%
Piaski-Henryków	1,78%	57%	50%	14%
Pułanki	2,45%	60%	59%	28%
Rosochy	2,98%	56%	48%	22%
Sienkiewiczowskie	2,49%	53%	60%	26%
Słoneczne	2,77%	54%	47%	13%
Spółdzielców	3,53%	50%	54%	34%
Stawki	2,96%	53%	63%	23%
Śródmieście	4,74%	48%	47%	61%
Trójkąt	3,47%	58%	53%	11%
Złotej Jesieni	2,89%	52%	60%	30%
Ostrowiec Świętokrzyski	3,05%	54%	52%	33%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

2.3. Problemy społeczne

Wskaźniki, które pomogły w określeniu sytuacji dotyczącej problemów społecznych (ubóstwo, przemoc, uzależnienia):

- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wskaźnik pokazuje stosunek liczby osób korzystających ze wsparcia MOPS do liczby ludności (wyrażony w procentach).
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wskaźnik pokazuje stosunek liczby osób korzystających ze wsparcia MOPS z tytułu ubóstwa do liczby ludności (wyrażony w procentach).
- Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik pokazuje liczbę rozpoczętych procedur niebieskiej karty w danym roku (według miejsca zamieszkania rodzin objętych pomocą) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
- Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik pokazuje liczbę przypadków, które były rozpatrywane przez komisję alkoholową (według miejsca zamieszkania osób) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Pierwszy ze wskaźników (odsetek osób korzystających z pomocy społecznej), stanowi podstawową informację obrazującą jaka część mieszkańców miasta korzysta ze wsparcia z powodu swojej sytuacji życiowej (społeczno-ekonomicznej). Dla Ostrowca Świętokrzyskiego udział mieszkańców wymagających tego typu wsparcia wynosi 3,19%. Największy odsetek osób korzystających z pomocy MOPS-u jest odnotowywany wśród mieszkańców Śródmieścia (8,04%), Kuźni (6,49%) oraz Denkowa (6,03%).

Drugi ze wskaźników dotyczy odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i przyjmuje on dla całego miasta wartość 1,68%. Jego wyższe wartości mogą wskazywać na powiązane z trudną sytuacją materialną problemy związane z dostępnością do usług - społecznych, kulturalnych, edukacyjnych czy mieszkaniowych. Najmniej korzystną sytuację po tym względem można zaobserwować na terenie Śródmieścia (5,40%), Denkowa (4,05%) oraz Kuźni (3,82%).

Poszukując objawów stanu kryzysowego w sferze społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim przeanalizowano także dane pozwalające ocenić skalę zjawiska przemocy domowej w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Wskaźnik liczby wydanych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców przyjął wartość 0,20 dla całego miasta. Osiedla, na

terenie których liczba kart na 100 mieszkańców jest w skali miasta największa to: Kuźnia (0,55), Śródmieście (0,48) oraz Spółdzielców (0,38).

Ostatnim elementem analizowanym w obszarze problemów społecznych były kwestie uzależnień, w szczególności choroby alkoholowej. Skala uzależnień jest istotnym czynnikiem mogącym wpływać na klasyfikację danego obszaru jako zdegradowanego, nie tylko ze względu na destrukcyjny wpływ uzależnienia na zdrowie i życie osoby uzależnionej, ale także jego skutki dla najbliższego otoczenia (współuzależnienia, DDA, pogorszenie sytuacji materialnej czy chroniczny stres). Danych mówiących o identyfikowalnej skali problemu alkoholowego dostarcza Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która rozpatruje m.in. sprawy dotyczące zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Wskaźnik pn. liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców dla Ostrowca Świętokrzyskiego wyniósł 0,24. Najwyższe wartości wskaźnika charakteryzowały osiedla: Kuźnia (0,55), Gutwin (0,47) oraz Hutnicze (0,35).

Tabela 5. Wskaźniki związane z problemami społecznymi w Ostrowcu Świętokrzyskim

Jednostka	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców
Częstocice	5,85%	3,70%	0,30	0,25
Denków	6,03%	4,05%	0,09	0,33
Gutwin	3,50%	2,80%	0,23	0,47
Hutnicze	5,42%	3,40%	0,29	0,35
Kamienna	5,44%	2,82%	0,13	0,19
Kolonia Robotnicza	1,01%	0,29%	0,15	0,10
Koszary	1,74%	1,06%	0,11	0,05
Kuźnia	6,49%	3,82%	0,55	0,55
Ludwików	3,02%	2,03%	0,21	0,24
Ogrody	2,56%	1,59%	0,13	0,11
Piaski-Henryków	2,20%	0,66%	0,11	0,17
Pułanki	1,89%	0,95%	0,20	0,32
Rosochy	1,64%	0,82%	0,16	0,28
Sienkiewiczowskie	2,75%	1,46%	0,04	0,21
Słoneczne	2,72%	1,18%	0,32	0,14
Spółdzielców	4,64%	2,38%	0,38	0,32
Stawki	1,48%	0,69%	0,12	0,20
Śródmieście	8,04%	5,40%	0,48	0,24
Trójkąt	4,38%	2,01%	0,27	0,18
Złotej Jesieni	2,32%	1,01%	0,16	0,31
Ostrowiec Świętokrzyski	3,19%	1,68%	0,20	0,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowcu Świętokrzyskim.

2.4. Przestępczość i bezpieczeństwo

Sytuacja dotycząca przestępczości i bezpieczeństwa została przeanalizowana z wykorzystaniem następujących wskaźników:

- Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik obrazuje liczbę popełnionych wykroczeń, przestępstw (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
- Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik obrazuje liczbę kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
- Liczba zdarzeń dotyczących niszczenia mienia na 100 mieszkańców w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik obrazuje liczbę zdarzeń dotyczących niszczenia mienia (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
- Liczba interwencji zrealizowanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Straż Miejską w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik obrazuje liczbę zrealizowanych interwencji (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Poczucie bezpieczeństwa jest jedną z kluczowych kwestii branych pod uwagę przy decyzji o wyborze miejsca zamieszkania. Obszary charakteryzujące się wysokimi wskaźnikami przestępczości czy też kumulacją wykroczeń o różnym charakterze wpływają m.in. na obniżenie wartości nieruchomości i świadczą o niskiej atrakcyjności do życia danego obszaru, osiedla czy ulicy. W związku z powyższym w ramach prac diagnostycznych przeanalizowano dane pozyskane z Komendy Powiatowej Policji oraz Straży Miejskiej w Ostrowcu Świętokrzyskim. Pierwszy z wykorzystanych wskaźników – liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców – dla całego miasta przyjął wartość 2,21. Natomiast zdecydowanie mniej korzystnie niż średnia miejska przedstawia się w tym aspekcie sytuacja osiedli takich jak: Śródmieście (5,22), Trójkąt (4,38) oraz Hutnicze (4,33).

Wysoki poziom przestępczości rzutuje także na chęć mieszkańców do brania udziału w życiu społecznym czy oferowanych w mieście wydarzeniach. W związku z tym analizie poddano liczbę kradzieży i naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten dla całego miasta kształtuje się na poziomie 0,23. Najwyższy, a co za tym idzie najmniej korzystny wynik w tym zakresie osiągnęły natomiast osiedla: Śródmieście (1,56), Kamienna (0,90) oraz Hutnicze (0,46).

Wartość dla trzeciego wskaźnika obszaru tematycznego przestępczość i bezpieczeństwo – liczba zdarzeń dotyczących niszczenia mienia na 100 mieszkańców dla Ostrowca

Świętokrzyskiego wyniosła 0,09. Najmniej korzystna sytuacja pod tym względem charakteryzuje jednostki takie jak: Trójkąt (0,55), Kamienna (0,26) oraz Śródmieście (0,24).

W kontekście zdarzeń o mniejszej szkodliwości, ale niewątpliwie mających również wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców zbadano wskaźnik dotyczący liczby interwencji zrealizowanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika dla całego miasta wyniosła 35,43. Największe natężenie problemów wymagających interwencji strażników miejskich można zaobserwować na terenie osiedli znajdujących się w centralnej części miasta, do których należy zaliczyć: Śródmieście (91,21), Kamienna (59,12) oraz Hutnicze (48,43).

Tabela 6. Wskaźniki związane z przestępczością i bezpieczeństwem w Ostrowcu Świętokrzyskim

Jednostka	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń dotyczących niszczenia mienia na 100 mieszkańców	Liczba interwencji zrealizowanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców
Częstocice	1,95	0,10	0,05	32,02
Denków	1,56	0,38	0,05	33,45
Gutwin	1,47	0,20	0,03	31,80
Hutnicze	4,33	0,46	0,06	48,43
Kamienna	1,02	0,90	0,26	59,12
Kolonia Robotnicza	2,70	0,15	0,07	30,22
Koszary	1,16	0,11	0,11	36,18
Kuźnia	2,37	0,24	0,18	40,26
Ludwików	2,68	0,10	0,07	27,48
Ogrody	1,93	0,11	0,02	45,31
Piaski-Henryków	0,63	0,04	0,02	26,37
Pułanki	3,02	0,06	0,06	35,34
Rosochy	0,98	0,11	0,05	29,51
Sienkiewiczowskie	0,90	0,13	0,21	28,02
Słoneczne	2,70	0,35	0,14	38,51
Spółdzielców	3,59	0,29	0,03	37,92
Stawki	2,64	0,22	0,14	28,09
Śródmieście	5,22	1,56	0,24	91,21
Trójkąt	4,38	0,37	0,55	18,83
Złotej Jesieni	2,23	0,13	0,06	32,44
Ostrowiec Świętokrzyski	2,21	0,23	0,09	35,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej oraz Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim.

2.5. Osoby ze szczególnymi potrzebami

Odnosząc się do zagadnienia dostępności należy przyrzeć się sytuacji osób o szczególnych potrzebach, w tym w szczególności osobom z niepełnosprawnością czy osobom starszym, które z uwagi na sytuację zdrowotno-życiową zmuszone są do korzystania z transferów społecznych lub wymagają dodatkowej oferty wsparcia.

Do oceny sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami wykorzystano następujące wskaźniki:

- Odsetek osób powyżej 60 r.ż. w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby osób w wieku wyższym niż 60 lat w stosunku do ogólnej liczby ludności.
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby osób korzystających ze wsparcia MOPS z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby ludności (wyrażony w procentach).
- Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych w 2021 roku skonstruowany na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do ogólnej liczby uczniów w danych szkołach podstawowych.

Niniejsza grupa wskaźników dotyczy osób, które ze względu na swoje cechy (np. wiek, zdrowie) napotykać w swoim codziennym życiu na pewne bariery (np. ograniczenia architektoniczne). Pierwszy ze wskaźników odnoszący się do odsetka osób powyżej 60 roku życia osiągnął wartość 33% w skali całego miasta. Postępujące starzenie się społeczności miasta jest najmocniej widoczne w przypadku osiedli: Słoneczne (41%), Ogrody (39%) oraz Pułanki (39%).

Kolejną grupą osób o szczególnych potrzebach są osoby z niepełnosprawnościami. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności obrazuje skalę osób, dla których powodem poszukiwania wsparcia jest własna sytuacja zdrowotna, która może pociągać za sobą także problemy i potrzeby w innych niż społeczna sferach. Dla Ostrowca Świętokrzyskiego wartość wskaźnika wyniosła 1,55%, z kolei wyższe wartości charakteryzowały osiedla: Śródmieście (3,78%), Denków (3,58%), Trójkąt (3,29%) oraz Częstocice (3,25%).

Równy i powszechny dostęp do edukacji to m.in. dbałość o poziom nauczania w szkołach, uwzględniający zróżnicowane możliwości i potrzeby dzieci i młodzieży. W tym kontekście analizie poddano odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych badając skalę potrzeb wymagających dodatkowych, celowanych działań. Wartość wskaźnika dla całego miasta wyniosła w tym przypadku 9,77%. Osiedla, które

odznaczają się najwyższymi w skali miasta wynikami to: Ludwików (21,47%), Częstocice (18,03%), Pułanki (14,75%) oraz Hutnicze (14,67%).

Tabela 7. Wskaźniki związane z sytuacją osób ze szczególnymi potrzebami w Ostrowcu Świętokrzyskim

Jednostka	Odsetek osób powyżej 60 r.ż.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych
Częstocice	26%	3,25%	18,03%
Denków	26%	3,58%	11,14%
Gutwin	21%	1,37%	10,81%
Hutnicze	32%	2,25%	14,67%
Kamienna	26%	2,56%	9,21%
Kolonia Robotnicza	31%	0,47%	13,20%
Koszary	23%	0,74%	6,53%
Kuźnia	32%	2,97%	10,83%
Ludwików	33%	1,24%	21,47%
Ogrody	39%	1,08%	2,07%
Piaski-Henryków	35%	1,61%	11,30%
Pułanki	39%	0,73%	14,75%
Rosochy	35%	0,92%	6,81%
Sienkiewiczowskie	38%	1,80%	8,94%
Słoneczne	41%	2,10%	6,23%
Spółdzielców	36%	2,42%	8,94%
Stawki	36%	0,81%	4,11%
Śródmieście	29%	3,78%	2,47%
Trójkąt	37%	3,29%	2,47%
Złotej Jesieni	29%	0,50%	2,21%
Ostrowiec Świętokrzyski	33%	1,55%	9,77%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

2.6. Edukacja i kapitał społeczny

Stan edukacji i kapitału społecznego został przeanalizowany na podstawie następujących wskaźników:

- Średni wynik egzaminów ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski - średnia) w 2021 roku sporządzony na podstawie danych Okręgowej Komisji Edukacyjnej w Łodzi. Wskaźnik obrazuje średni wynik egzaminów ósmoklasisty sporządzony na podstawie wspólnej średniej ze średnich wyników z konkretnych przedmiotów – w tym przypadku języka polskiego, matematyki i języka angielskiego (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Liczba sytuacji problemowych w szkołach podstawowych na 100 uczniów w 2021 roku sporządzony na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik pokazuje liczbę sytuacji problemowych (różnego rodzaju zachowania agresywne, stosowanie używek) w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 100 uczniów. Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do wzrostu wartości wskaźnika.

Wyniki egzaminów zewnętrznych umożliwiają ocenę poziomu kształcenia m.in. na poziomie podstawowym. Jakość kształcenia i dostęp do oferty edukacyjnej wpływają na szanse rozwojowe dzieci i młodzieży oraz wzmacnia lokalny kapitał ludzki. Dla Ostrowca Świętokrzyskiego średni wynik egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku plasował się na poziomie 60,40 punktów. Najstabilniej na tle pozostałych osiedli wypadli uczniowie z Denkowa (56,59), Rosoch (57,94) oraz Koszar (58,55).

Problemy wychowawcze w szkołach przejawiają się poprzez występowanie dużej ilości sytuacji problemowych takich jak: agresja słowna i fizyczna, cyberprzemoc, wagarowanie, stosowanie używek. Nagromadzenie tego typu zachowań może przekładać się niekorzystnie na ogólne samopoczucie uczniów oraz rezultaty edukacyjne. Dla całego miasta odnotowano średnio 19,01 sytuacji problemowych w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 100 uczniów. Wartości tego wskaźnika przekraczały średnią dla miasta w przypadku czterech osiedli: osiedla Pułanki (73,75), osiedla Słonecznego (34,51), osiedla Gutwin (29,22) oraz osiedla Piaski-Henryków (26,07).

Tabela 8. Wskaźniki związane z edukacją i kapitałem społecznym w Ostrowcu Świętokrzyskim

Jednostka	Średni wynik egzaminów ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski - średnia)	Liczba sytuacji problemowych w szkołach podstawowych na 100 uczniów
Częstocice	63,92	7,14
Denków	56,59	12,58
Gutwin	59,56	29,22
Hutnicze	64,99	10,54
Kamienna	60,82	13,55
Kolonia Robotnicza	66,07	12,02
Koszary	58,55	9,43
Kuźnia	62,95	11,11
Ludwików	59,27	13,72
Ogrody	60,65	15,37
Piaski-Henryków	61,26	26,07
Pułanki	66,08	73,75
Rosochy	57,94	13,91
Sienkiewiczowskie	62,46	12,15
Słoneczne	63,36	34,51
Spółdzielców	62,46	12,15
Stawki	59,60	12,66
Śródmieście	58,85	12,36
Trójkąt	58,85	12,36
Złotej Jesieni	59,75	14,31
Ostrowiec Świętokrzyski	60,40	19,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Edukacyjnej w Łodzi oraz Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim.

2.7. Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym

Do analizy uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym wykorzystano następujące wskaźniki:

- Odsetek czytelników biblioteki w 2021 roku przygotowany na podstawie danych przekazanych przez Bibliotekę Miejską w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby czytelników bibliotek do liczby ludności (wyrażony w procentach).
- Liczba organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców w 2021 roku sporządzony na podstawie wykazu przekazanego przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje liczbę organizacji pożytku publicznego (według ich lokalizacji) na 1000 mieszkańców.
- Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku przygotowany na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby oddanych głosów do ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania (wyrażony w procentach).
- W przypadku powyższych wskaźników negatywne oddziaływanie na rozwój społeczny miasta występuje w sytuacji niskich wartości wskaźnika, które wskazują na problemy w zakresie niewystarczającej partycypacji i integracji mieszkańców, ograniczonego udziału w życiu społecznym i kulturalnym.

Aktywność kulturalna mieszkańców może być mierzona za pomocą ewidencji czytelników miejskich bibliotek. W 2021 roku 6,06% mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego było zapisanych do Miejskiej Biblioteki Publicznej. Najniższy odsetek czytelników występował wśród mieszkańców osiedli: Częstocice (3,75%), Ludwików (3,98%), Denków (4,43%), Koszary (4,75%) oraz Kamienna (4,99%).

Z kolei przejawem aktywności społecznej jest oddolna działalność mieszkańców, którą odzwierciedla m.in. funkcjonowanie organizacji pozarządowych. Liczba organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców dla całego miasta osiągnęła wartość 1,50. Najniższe wartości tego wskaźnika dotyczyły osiedli: Kolonia Robotnicza (0,25), Rosochy (0,33) oraz Częstocice (0,50).

Powszechnym miernikiem aktywności obywatelskiej na poziomie lokalnym jest frekwencja wyborcza. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku w Ostrowcu Świętokrzyskim wyniosła 47,92%. Natomiast najniższa frekwencja wystąpiła na terenie osiedli: Śródmieście (41,32%), Częstocice (43,39%), Spółdzielców (45,81%) oraz Kuźnia (45,94%).

Tabela 9. Wskaźniki związane z uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym w Ostrowcu Świętokrzyskim

Jednostka	Odsetek czytelników biblioteki	Liczba organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku (%)
Częstocice	3,75%	0,50	43,39
Denków	4,43%	1,89	47,42
Gutwin	6,24%	0,67	46,33
Hutnicze	5,13%	3,46	47,46
Kamienna	4,99%	3,84	49,73
Kolonia Robotnicza	5,25%	0,25	52,79
Koszary	4,75%	1,06	49,71
Kuźnia	5,52%	3,64	45,94
Ludwików	3,98%	1,03	49,07
Ogrody	6,01%	1,35	48,43
Piaski-Henryków	6,02%	1,06	54,34
Pułanki	6,22%	1,97	48,72
Rosochy	6,61%	0,33	46,53
Sienkiewiczowskie	6,39%	3,86	48,54
Słoneczne	8,12%	1,15	46,92
Spółdzielców	6,07%	0,64	45,81
Stawki	6,17%	1,22	49,62
Śródmieście	7,56%	6,60	41,32
Trójkąt	5,11%	1,83	48,69
Złotej Jesieni	8,58%	1,26	46,80
Ostrowiec Świętokrzyski	6,06%	1,50	47,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, Biblioteki Miejskiej oraz Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

Tabela 10. Zestawienie wartości wskaźników sfery społecznej

Jednostka	Zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2022	Odsetek osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogóle osób bezrobotnych
Częstocice	-5%	3,75%	52%	43%	79%
Denków	-10%	4,71%	54%	54%	44%
Gutwin	3%	3,64%	54%	41%	52%
Hutnicze	-15%	4,56%	57%	52%	44%
Kamienna	-12%	3,39%	42%	55%	53%
Kolonia Robotnicza	-4%	2,26%	54%	50%	7%
Koszary	4%	2,80%	58%	43%	21%
Kuźnia	-15%	3,88%	53%	59%	48%
Ludwików	-12%	3,33%	51%	59%	46%
Ogrody	-15%	3,05%	53%	46%	25%
Piaski-Henryków	-8%	1,78%	57%	50%	14%
Pułanki	-12%	2,45%	60%	59%	28%
Rosochy	-11%	2,98%	56%	48%	22%
Sienkiewiczowskie	-13%	2,49%	53%	60%	26%
Słoneczne	-10%	2,77%	54%	47%	13%
Spółdzielców	-14%	3,53%	50%	54%	34%
Stawki	-14%	2,96%	53%	63%	23%
Śródmieście	-15%	4,74%	48%	47%	61%
Trójkąt	-14%	3,47%	58%	53%	11%
Złotej Jesieni	-6%	2,89%	52%	60%	30%
Ostrowiec Świętokrzyski	-10%	3,05%	54%	52%	33%

Jednostka	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców
Częstocice	5,85%	3,70%	0,30	0,25	1,95
Denków	6,03%	4,05%	0,09	0,33	1,56
Gutwin	3,50%	2,80%	0,23	0,47	1,47
Hutnicze	5,42%	3,40%	0,29	0,35	4,33
Kamienna	5,44%	2,82%	0,13	0,19	1,02
Kolonia Robotnicza	1,01%	0,29%	0,15	0,10	2,70
Koszary	1,74%	1,06%	0,11	0,05	1,16
Kuźnia	6,49%	3,82%	0,55	0,55	2,37
Ludwików	3,02%	2,03%	0,21	0,24	2,68
Ogrody	2,56%	1,59%	0,13	0,11	1,93
Piaski-Henryków	2,20%	0,66%	0,11	0,17	0,63
Pułanki	1,89%	0,95%	0,20	0,32	3,02
Rosochy	1,64%	0,82%	0,16	0,28	0,98
Sienkiewiczowskie	2,75%	1,46%	0,04	0,21	0,90
Słoneczne	2,72%	1,18%	0,32	0,14	2,70
Spółdzielców	4,64%	2,38%	0,38	0,32	3,59
Stawki	1,48%	0,69%	0,12	0,20	2,64
Śródmieście	8,04%	5,40%	0,48	0,24	5,22
Trójkąt	4,38%	2,01%	0,27	0,18	4,38
Złotej Jesieni	2,32%	1,01%	0,16	0,31	2,23
Ostrowiec Świętokrzyski	3,19%	1,68%	0,20	0,24	2,21

Jednostka	Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń dotyczących niszczenia mienia na 100 mieszkańców	Liczba interwencji zrealizowanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców	Odsetek osób powyżej 60 r.ż.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności
Częstocice	0,10	0,05	32,02	26%	3,25%
Denków	0,38	0,05	33,45	26%	3,58%
Gutwin	0,20	0,03	31,80	21%	1,37%
Hutnicze	0,46	0,06	48,43	32%	2,25%
Kamienna	0,90	0,26	59,12	26%	2,56%
Kolonia Robotnicza	0,15	0,07	30,22	31%	0,47%
Koszary	0,11	0,11	36,18	23%	0,74%
Kuźnia	0,24	0,18	40,26	32%	2,97%
Ludwików	0,10	0,07	27,48	33%	1,24%
Ogrody	0,11	0,02	45,31	39%	1,08%
Piaski-Henryków	0,04	0,02	26,37	35%	1,61%
Pułanki	0,06	0,06	35,34	39%	0,73%
Rosochy	0,11	0,05	29,51	35%	0,92%
Sienkiewiczowskie	0,13	0,21	28,02	38%	1,80%
Słoneczne	0,35	0,14	38,51	41%	2,10%
Spółdzielców	0,29	0,03	37,92	36%	2,42%
Stawki	0,22	0,14	28,09	36%	0,81%
Śródmieście	1,56	0,24	91,21	29%	3,78%
Trójkąt	0,37	0,55	18,83	37%	3,29%
Złotej Jesieni	0,13	0,06	32,44	29%	0,50%
Ostrowiec Świętokrzyski	0,23	0,09	35,43	33%	1,55%

Jednostka	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych	Średni wynik egzaminów ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski - średnia)	Liczba sytuacji problemowych w szkołach podstawowych na 100 uczniów	Odsetek czytelników biblioteki	Liczba organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku (%)
Częstocice	18,03%	63,92	7,14	3,75%	0,50	43,39
Denków	11,14%	56,59	12,58	4,43%	1,89	47,42
Gutwin	10,81%	59,56	29,22	6,24%	0,67	46,33
Hutnicze	14,67%	64,99	10,54	5,13%	3,46	47,46
Kamienna	9,21%	60,82	13,55	4,99%	3,84	49,73
Kolonia Robotnicza	13,20%	66,07	12,02	5,25%	0,25	52,79
Koszary	6,53%	58,55	9,43	4,75%	1,06	49,71
Kuźnia	10,83%	62,95	11,11	5,52%	3,64	45,94
Ludwików	21,47%	59,27	13,72	3,98%	1,03	49,07
Ogrody	2,07%	60,65	15,37	6,01%	1,35	48,43
Piaski-Henryków	11,30%	61,26	26,07	6,02%	1,06	54,34
Pułanki	14,75%	66,08	73,75	6,22%	1,97	48,72
Rosochy	6,81%	57,94	13,91	6,61%	0,33	46,53
Sienkiewiczowskie	8,94%	62,46	12,15	6,39%	3,86	48,54
Słoneczne	6,23%	63,36	34,51	8,12%	1,15	46,92
Spółdzielców	8,94%	62,46	12,15	6,07%	0,64	45,81
Stawki	4,11%	59,60	12,66	6,17%	1,22	49,62
Śródmieście	2,47%	58,85	12,36	7,56%	6,60	41,32
Trójkąt	2,47%	58,85	12,36	5,11%	1,83	48,69
Złotej Jesieni	2,21%	59,75	14,31	8,58%	1,26	46,80
Ostrowiec Świętokrzyski	9,77%	60,40	19,01	6,06%	1,50	47,92

Źródło: Opracowanie własne.

3. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej

Podstawową przesłanką uznania czy dany obszar gminy (jednostka analityczna) znajduje się w stanie kryzysowym jest koncentracja negatywnych zjawisk społecznych. Z uwagi na fakt korzystania ze zróżnicowanych wskaźników (w różnych jednostkach miary, przedziałach, sposobach relatywizacji) konieczna była standaryzacja każdego z nich umożliwiająca wzajemne porównywanie i dalszą analizę. Tym samym, w celu obiektywnego przeanalizowania zjawisk zachodzących w sferze społecznej wykorzystano wskaźnik syntetyczny, który pozwolił na określenie stopnia natężenia kryzysu w poszczególnych jednostkach analitycznych. Do wyznaczenia wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych posłużono się metodą Perkala, rekomendowaną w publikacji Ministerstwa Rozwoju i Technologii pt. „Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji”. W pierwszej kolejności każde ze zjawisk kryzysowych normalizowane jest zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Kolejnym krokiem budowy wskaźnika syntetycznego jest określenie, czy dany wskaźnik jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} \cdot (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i .

Ostatni etap polega na obliczeniu łącznej wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek, czyli sumy wszystkich wskaźników cząstkowych, które określają negatywne zjawiska w sferze społecznej. W tym celu korzysta się ze wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników cząstkowych,

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i .

Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danej jednostce, natomiast wartość ujemna wskazuje na pozytywny obraz zjawisk społecznych. W tabeli numer 11 przedstawiono wartości cząstkowych wskaźników sfery społecznej po normalizacji oraz uzyskaną zgodnie z opisaną wyżej procedurą sumaryczną wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Tabela 11. Wartości wskaźników sfery społecznej po normalizacji

Jednostka	Zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2022	Odsetek osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogóle osób bezrobotnych	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
Częstocice	-0,92	0,61	-0,39	-1,49	2,43	1,13
Denków	-0,07	1,85	0,12	0,30	0,54	1,22
Gutwin	-2,27	0,47	0,15	-1,71	0,99	-0,08
Hutnicze	0,92	1,65	0,87	-0,04	0,56	0,91
Kamienna	0,42	0,16	-3,05	0,41	1,02	0,92
Kolonia Robotnicza	-1,00	-1,30	0,21	-0,33	-1,50	-1,37
Koszary	-2,52	-0,61	1,26	-1,38	-0,72	-0,99
Kuźnia	0,97	0,79	-0,10	1,14	0,78	1,46
Ludwików	0,35	0,08	-0,76	1,05	0,67	-0,33
Ogrody	0,96	-0,28	-0,15	-0,91	-0,49	-0,57
Piaski-Henryków	-0,35	-1,92	0,92	-0,33	-1,07	-0,75
Pułanki	0,38	-1,06	1,56	1,06	-0,32	-0,91
Rosochy	0,12	-0,38	0,64	-0,68	-0,66	-1,04
Sienkiewiczowskie	0,60	-1,00	-0,02	1,30	-0,44	-0,47
Słoneczne	-0,05	-0,65	0,16	-0,86	-1,17	-0,48
Spółdzielców	0,74	0,33	-0,78	0,30	0,01	0,51
Stawki	0,65	-0,39	-0,03	1,72	-0,62	-1,12
Śródmieście	0,99	1,89	-1,37	-0,83	1,45	2,26
Trójkąt	0,77	0,26	1,11	0,08	-1,28	0,37
Złotej Jesieni	-0,70	-0,49	-0,34	1,21	-0,20	-0,69

Jednostka	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców
Częstocice	1,17	0,60	0,00	-0,34	-0,58
Denków	1,43	-0,98	0,68	-0,66	0,22
Gutwin	0,51	0,09	1,85	-0,73	-0,29
Hutnicze	0,95	0,51	0,81	1,58	0,47
Kamienna	0,52	-0,72	-0,50	-1,09	1,72
Kolonia Robotnicza	-1,33	-0,57	-1,30	0,27	-0,44
Koszary	-0,77	-0,89	-1,68	-0,98	-0,56
Kuźnia	1,26	2,50	2,52	-0,01	-0,17
Ludwików	-0,06	-0,12	-0,09	0,25	-0,57
Ogrody	-0,38	-0,67	-1,18	-0,36	-0,54
Piaski-Henryków	-1,06	-0,89	-0,69	-1,41	-0,74
Pułanki	-0,85	-0,19	0,56	0,52	-0,70
Rosochy	-0,94	-0,45	0,24	-1,13	-0,54
Sienkiewiczowskie	-0,47	-1,38	-0,31	-1,19	-0,49
Słoneczne	-0,68	0,78	-0,95	0,26	0,13
Spółdzielców	0,20	1,23	0,58	0,99	-0,04
Stawki	-1,04	-0,77	-0,40	0,22	-0,22
Śródmieście	2,42	1,99	-0,09	2,31	3,64
Trójkąt	-0,07	0,40	-0,58	1,63	0,19
Złotej Jesieni	-0,81	-0,50	0,54	-0,12	-0,50

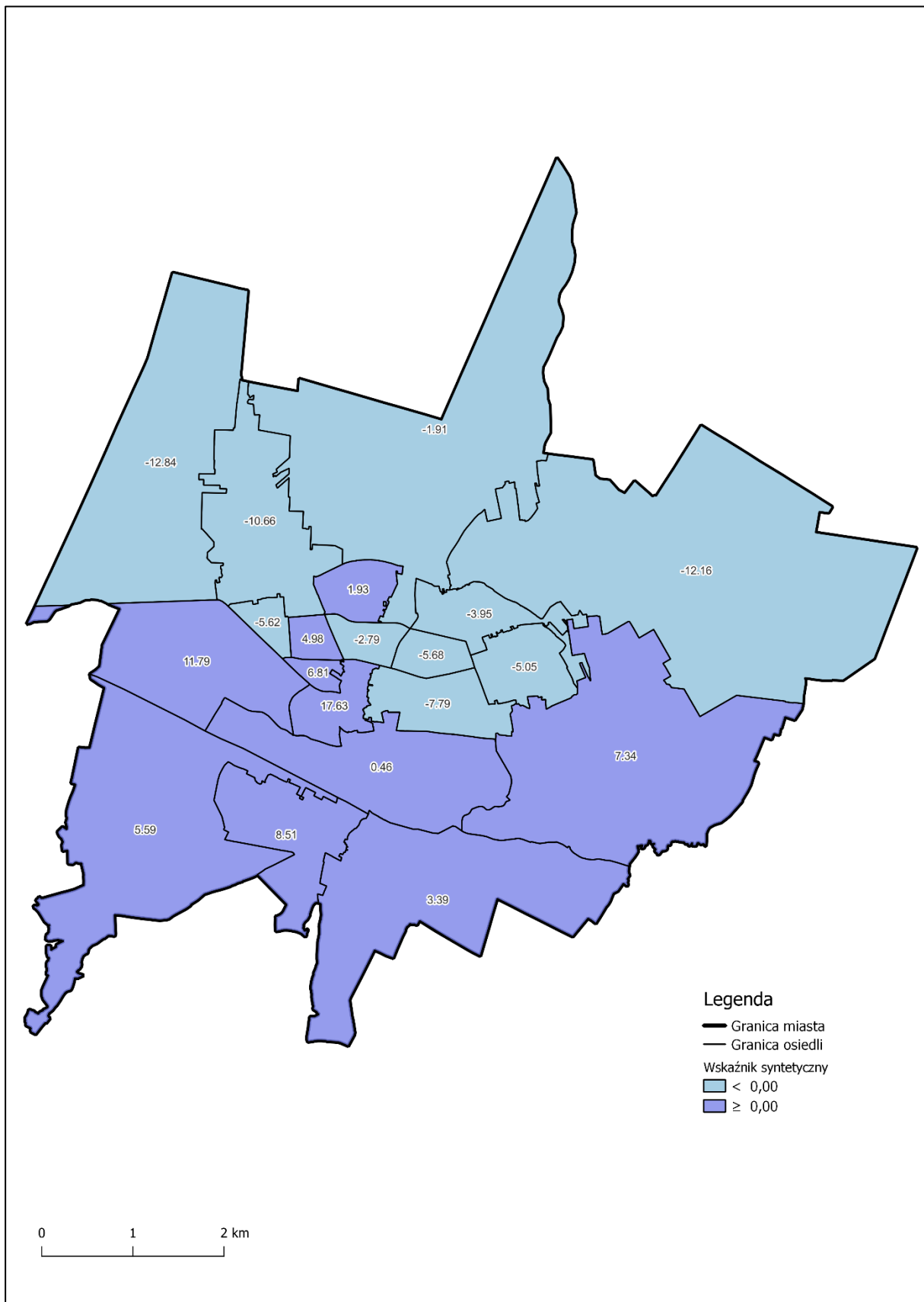

Jednostka	Liczba zdarzeń dotyczących niszczenia mienia na 100 mieszkańców	Liczba interwencji zrealizowanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców	Odsetek osób powyżej 60 r.ż.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych	Średni wynik egzaminów ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski - średnia)
Częstocice	-0,58	-0,37	-1,04	1,30	1,65	-1,02
Denków	-0,60	-0,27	-1,06	1,61	0,35	1,73
Gutwin	-0,71	-0,38	-2,01	-0,48	0,28	0,62
Hutnicze	-0,51	0,73	-0,06	0,36	1,02	-1,43
Kamienna	1,12	1,44	-1,16	0,65	-0,02	0,14
Kolonia Robotnicza	-0,38	-0,49	-0,26	-1,33	0,74	-1,83
Koszary	-0,12	-0,09	-1,68	-1,07	-0,53	1,00
Kuźnia	0,51	0,18	-0,08	1,04	0,29	-0,66
Ludwików	-0,42	-0,67	0,24	-0,60	2,31	0,72
Ogrody	-0,80	0,52	1,26	-0,75	-1,37	0,21
Piaski-Henryków	-0,82	-0,74	0,47	-0,25	0,38	-0,02
Pułanki	-0,50	-0,15	1,19	-1,08	1,03	-1,83
Rosochy	-0,58	-0,53	0,46	-0,90	-0,47	1,22
Sienkiewiczowskie	0,78	-0,63	1,07	-0,07	-0,07	-0,47
Słoneczne	0,15	0,07	1,59	0,21	-0,58	-0,81
Spółdzielców	-0,73	0,03	0,70	0,51	-0,07	-0,47
Stawki	0,18	-0,63	0,72	-1,00	-0,99	0,60
Śródmieście	0,99	3,57	-0,52	1,80	-1,30	0,88
Trójkąt	3,52	-1,24	0,79	1,33	-1,30	0,88
Złotej Jesieni	-0,47	-0,34	-0,62	-1,29	-1,35	0,54

Jednostka	Liczba sytuacji problemowych w szkołach podstawowych na 100 uczniów	Odsetek czytelników biblioteki	Liczba organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku (%)	Sumaryczny wskaźnik syntetyczny zjawisk społecznych
Częstocice	-0,75	1,71	0,88	1,60	5,59
Denków	-0,37	1,15	0,00	0,16	7,34
Gutwin	0,78	-0,32	0,77	0,55	-1,91
Hutnicze	-0,51	0,58	-1,01	0,15	8,51
Kamienna	-0,30	0,69	-1,25	-0,66	0,46
Kolonia Robotnicza	-0,41	0,48	1,04	-1,75	-12,84
Koszary	-0,59	0,89	0,52	-0,65	-12,16
Kuźnia	-0,47	0,26	-1,12	0,69	11,79
Ludwików	-0,29	1,51	0,54	-0,43	3,39
Ogrody	-0,18	-0,14	0,34	-0,20	-5,68
Piaski-Henryków	0,56	-0,14	0,52	-2,31	-10,66
Pułanki	3,87	-0,30	-0,06	-0,30	1,93
Rosochy	-0,28	-0,62	0,99	0,48	-5,05
Sienkiewiczowskie	-0,40	-0,45	-1,26	-0,24	-5,62
Słoneczne	1,15	-1,85	0,46	0,34	-2,79
Spółdzielców	-0,40	-0,18	0,79	0,74	4,98
Stawki	-0,37	-0,27	0,42	-0,62	-3,95
Śródmieście	-0,39	-1,40	-3,00	2,34	17,63
Trójkąt	-0,39	0,60	0,03	-0,29	6,81
Złotej Jesieni	-0,25	-2,22	0,40	0,38	-7,79

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 3. Wartości wynikowe syntetycznego wskaźnika dla sfery społecznej po naniesieniu na mapę Ostrowca Świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne.

4. Pozostałe sfery poddane analizie

Obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można określić jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej jednego negatywnego zjawiska w pozostałych sferach wskazanych w ustawie o rewitalizacji: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Opracowując analizę występowania problemów pozaspołecznych w jednostkach referencyjnych miasta Ostrowca Świętokrzyskiego wybrano wskaźniki, które obrazują szerokie spektrum problemów wyżej wymienionych sfer, wyczerpujących wytyczne ustawy o rewitalizacji.

Zjawiska, które poddano analizie w trakcie prac diagnostycznych to: stopień przedsiębiorczości i kondycja lokalnych przedsiębiorstw, przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, dostępność i stan infrastruktury technicznej i społecznej, dostępność i jakość podstawowych usług, poziom obsługi komunikacyjnej, jakość terenów publicznych, dostosowanie infrastruktury oraz obiektów budowlanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, stan techniczny obiektów budowlanych. Łącznie w analizie wykorzystano 26 wskaźników odnoszących się do wyżej wskazanych zagadnień problemowych (3 dla sfery gospodarczej, 7 dla sfery środowiskowej, 10 dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej, 6 dla sfery technicznej).

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe kryzysy sfery pozaspołecznej wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego i jego jednostek organizacyjnych, tj. Straży Miejskiej, szkół podstawowych, spółek miejskich: Miejskich Wodociągów i Kanalizacji, Miejskiej Energetyki Ciepłej, a także dane udostępnione przez PGE Polską Grupę Energetyczną Oddział w Skarżysko-Kamiennej oraz dostępne statystyki publiczne (np. dane Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, dane Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, dane Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, dane przestrzenne portalu Jakość Powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, dane przestrzenne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, dane przestrzenne Bazy Danych Obiektów Topograficznych oraz OpenStreetMap). Zebrane dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. na 31.12.2021. W kilku przypadkach, gdy nie było możliwe pozyskanie aktualnych danych bądź też specyfika wskaźnika wymuszała odwołanie się do danych z innego czasookresu (np. dostępność obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami – 2022 r.), wskaźniki przyjmują wartości dla innych przedziałów czasowych.

Wyniki analizy poszczególnych wskaźników przedstawiono w podziale na podrozdziały odpowiadające wskazanym w tabeli numer 3 obszarom tematycznym (sferom pozaspołecznych). Na końcu każdego podrozdziału znajduje się tabela podsumowująca wartości poszczególnych wskaźników z uwzględnieniem wszystkich jednostek referencyjnych.

4.1. Sfera gospodarcza

Do oceny sytuacji związanej ze sferą gospodarczą przeanalizowano następujące wskaźniki:

- Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2021 roku przygotowany na podstawie danych pozyskanych z portalu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Wskaźnik obrazuje liczbę aktywnych podmiotów gospodarczych (według ich lokalizacji) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
- Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2021 roku przygotowany na podstawie danych pozyskanych z portalu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby zawieszonych podmiotów gospodarczych (według ich lokalizacji) do ogólnej liczby podmiotów gospodarczych (wyrażony w procentach).
- Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021 przygotowany na podstawie danych pozyskanych z portalu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG). Wskaźnik pokazuje zmianę procentową liczby podmiotów gospodarczych na terenie danej jednostki na przestrzeni ostatnich 5 lat.

W przypadku dwóch z trzech wskaźników tej grupy (poza udziałem zawieszonych podmiotów) ich niskie wartości są symptomem regresji rozwoju społeczno-gospodarczego. Zjawiska kryzysowe sfery gospodarczej, takie jak niski stopień przedsiębiorczości czy słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw, nie tylko przekładają się na dynamikę rozwoju miasta, ale mają także oddźwięk w trendach społecznych, w tym m.in. decyzjach migracyjnych mieszkańców.

W 2021 roku na 100 mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego przypadało blisko 7 (6,84) aktywnych podmiotów gospodarczych. Mierzony w ten sposób poziom lokalnej przedsiębiorczości kształtował się najmniej korzystnie na osiedlach Rosochy (3,74), Częstocice (4,62) oraz Słonecznym (4,86).

Wysoki udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie prowadzonych działalności sygnalizować może negatywne trendy ekonomiczne odbijające się na kondycji lokalnych przedsiębiorstw. Może również przekładać się w efekcie na zmniejszenie dostępu do niektórych komercyjnych usług świadczonych na terenie miasta. W 2021 roku w Ostrowcu Świętokrzyskim 14% podmiotów gospodarczych stanowiły podmioty, których właściciele zdecydowali się na zawieszenie działalności. Najmniej korzystną sytuację pod tym względem odnotowano się na osiedlu Koszary (20%), osiedlu Stawki (19%) oraz osiedlu Hutniczym (19%).

Z drugiej strony wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat może być sygnałem świadczącym o rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i korzystnych warunkach dla prowadzenia działalności. Generalnie w Ostrowcu Świętokrzyskim w latach 2017-2021 odnotowano korzystne zmiany w tym zakresie – o 6% wzrosła liczba zarejestrowanych w CEiDG podmiotów gospodarczych. Natomiast na terenie pięciu osiedli

odnotowano w tym zakresie odwrotną tendencję spadkową. Negatywne zmiany dotyczyły następujących osiedli: Śródmieście (-10%), Słoneczne (-9%), Złotej Jesieni (-8%), Ogrody (-6%) oraz Kolonia Robotnicza (-1%).

Tabela 12. Wskaźniki sfery gospodarczej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego

Jednostka	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021
Częstocice	4,62	14%	13%
Denków	6,21	18%	10%
Gutwin	7,27	16%	27%
Hutnicze	6,54	19%	8%
Kamienna	19,33	13%	5%
Kolonia Robotnicza	6,58	18%	-1%
Koszary	6,93	20%	54%
Kuźnia	9,47	17%	0%
Ludwików	8,41	13%	7%
Ogrody	4,95	14%	-6%
Piaski-Henryków	7,86	15%	0%
Pułanki	5,76	13%	5%
Rosochy	3,74	15%	3%
Sienkiewiczowskie	6,19	10%	31%
Słoneczne	4,86	16%	-9%
Spółdzielców	5,25	13%	56%
Stawki	5,13	19%	7%
Śródmieście	18,06	8%	-10%
Trójkąt	8,88	13%	18%
Złotej Jesieni	6,02	15%	-8%
Ostrowiec Świętokrzyski	6,84	14%	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z portalu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

4.2. Sfera środowiskowa

Sfera środowiskowa została scharakteryzowana na podstawie następujących wskaźników:

- Średnie roczne stężenie pyłu PM_{2,5} w 2021 roku sporządzony na podstawie danych portalu Jakość Powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (mapy wykonane w oparciu o modelowanie matematyczne przez Instytut Ochrony Środowiska Państwowego Instytutu Badawczego). Wskaźnik obrazuje średni roczny zakres stężenia pyłu PM_{2,5} ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) na terenie danej jednostki. Wskaźnik sygnalizuje niekorzystną sytuację środowiskową, kiedy jego wartość jest równa lub wyższa od wartości dla miasta.
- Średnie roczne stężenie B(a)P w 2021 roku sporządzony na podstawie danych portalu Jakość Powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (mapy wykonane w oparciu o modelowanie matematyczne przez Instytut Ochrony Środowiska Państwowego Instytutu Badawczego). Wskaźnik obrazuje średni roczny zakres stężenia benzo(a)pirenu na terenie danej jednostki. Wskaźnik sygnalizuje niekorzystną sytuację środowiskową, kiedy dochodzi do wzrostu jego wartości.
- Obszar zagrożenia powodziowego 1% (raz na 100 lat) w 2021 roku sporządzony na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Wskaźnik obrazuje jednostki, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (czyli raz na 100 lat). Wskaźnik odnosi się do zagrożenia środowiskowego, kiedy jego wartość jest równa wartości miasta.
- Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia) w 2021 roku sporządzony na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych. Wskaźnik obrazuje jednostki, na terenie których występuje zagrożenie wystąpieniem podtopień. Wskaźnik sygnalizuje zagrożenie środowiskowe, kiedy jego wartość jest równa wartości miasta.
- Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na km^2 w 2021 roku sporządzony na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik przedstawia liczbę zlikwidowanych dzikich wysypisk (według ich lokalizacji) w przeliczeniu na powierzchnie danych jednostek w km^2 . Wzrost wartości wskaźnika oznacza pogłębianie się zagrożeń dla stanu środowiska.
- Liczba wykroczeń dotyczących nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców w 2021 roku sporządzony na podstawie danych przekazanych przez Straż Miejską w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik pokazuje liczbę wykroczeń dotyczących nielegalnego spalania odpadów (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik wpływa niekorzystnie na sytuację środowiskową, kiedy dochodzi do wzrostu jego wartości.
- Odsetek terenów zielonych w powierzchni osiedla w 2022 roku sporządzony na podstawie danych Bazy Danych Obiektów Topograficznych oraz OpenStreetMap.

Wskaźnik obrazuje stosunek powierzchni (km^2) terenów zielonych na terenie danej jednostki do ogólnej powierzchni danych jednostek (km^2) wyrażony w procentach.

Wskaźnik wpływa niekorzystnie na sytuację środowiskową, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.

Jakość powietrza wpływa zarówno na stan środowiska, jak i zdrowie i jakość życia mieszkańców – wysokie stężenia pyłów i innych substancji mogą przyczyniać się do rozwoju bądź zaostrzenia przebiegu dolegliwości układu oddechowego, chorób układu krążenia. Oceny rocznej pod kątem pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ dokonuje się w odniesieniu do poziomu dopuszczalnego dla fazy II, wynoszącego $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W 18 z 20 osiedli Ostrowca Świętokrzyskiego wystąpiło przekroczenie tej wartości – zakres stężeń wyniósł $20,5\text{-}25,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w przypadku następujących jednostek: Częstocice, Gutwin, Hutnicze, Kamienna, Kolonia Robotnicza, Kuźnia, Ludwików, Ogrody, Piaski-Henryków, Pułanki, Rosochy, Sienkiewiczowskie, Słoneczne, Spółdzielców, Stawki, Śródmieście, Trójkąt, Złotej Jesieni. Zakres średniego rocznego stężenia B(a)P wyniósł średnio dla miasta oraz w przypadku większości osiedli między $1,5$ a $5 \text{ ng}/\text{m}^3$, co oznacza, że Ostrowiec Świętokrzyski znajduje się w zasięgu przekroczeń poziomu docelowego tej substancji ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$). Najgorzej sytuacja kształtowała się na terenie 3 osiedli znajdujących się w północnej i północno-zachodniej części miasta (Kolonia Robotnicza, Piaski-Henryków, Gutwin), gdzie stężenia przekroczyły $5 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Istotnym czynnikiem środowiskowym wpływającym na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest zagrożenie wystąpienia powodzi zwłaszcza z uwagi na szereg możliwych negatywnych jej następstw dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Obszar zagrożenia powodziowego 1% (wystąpienie powodzi raz na 100 lat) na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego występuje na terenie pięciu osiedli: Częstocice, Kamienna, Kuźnia, Ludwików oraz Denków. Z kolei zagrożenie podtopieniem od wód gruntowych obejmuje teren następujących jednostek: Częstocice, Denków, Hutnicze, Kamienna, Kolonia Robotnicza, Kuźnia, Ludwików, Śródmieście, Złotej Jesieni.

Kolejnym niekorzystnym zjawiskiem w sferze środowiskowej jest obecność na terenie jednostki odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi i stanu środowiska. Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na km^2 w 2021 roku i jego wartość dla całego miasta wyniosła 0,30. Osiedlami, które przekroczyły wartość średnią dla całego miasta są kolejno: Ogrody (2,88), Złotej Jesieni (2,21), Pułanki (2,05), Śródmieście (1,83), Piaski-Henryków (0,48), Gutwin (0,46) oraz Kamienna (0,42). Z kolei liczba wykroczeń dotycząca nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców wyniosła dla całego miasta 0,05, a wartość tą przekroczyło ponad sześciokrotnie Osiedle Częstocice (0,31), prawie pięciokrotnie Osiedle Kamienna (0,24) oraz czterokrotnie Osiedle Hutnicze (0,20).

W kontekście sytuacji środowiskowej ważny wymiar stanowi obecność i wielkość terenów zielonych, gdyż zieleń miejska wpływa korzystnie na jakość powietrza, warunki termiczne oraz samopoczucie mieszkańców. Ponad $\frac{1}{4}$ obszaru Ostrowca Świętokrzyskiego jest pokryta

terenami zielonymi (26,51%). Natomiast najgorzej pod kątem udziału zieleni w powierzchni jednostki wypadają cztery osiedla: Pułanki (1,87%), Śródmieście (1,83%), Stawki (0,37%) oraz Sienkiewiczowskie (0,00%).

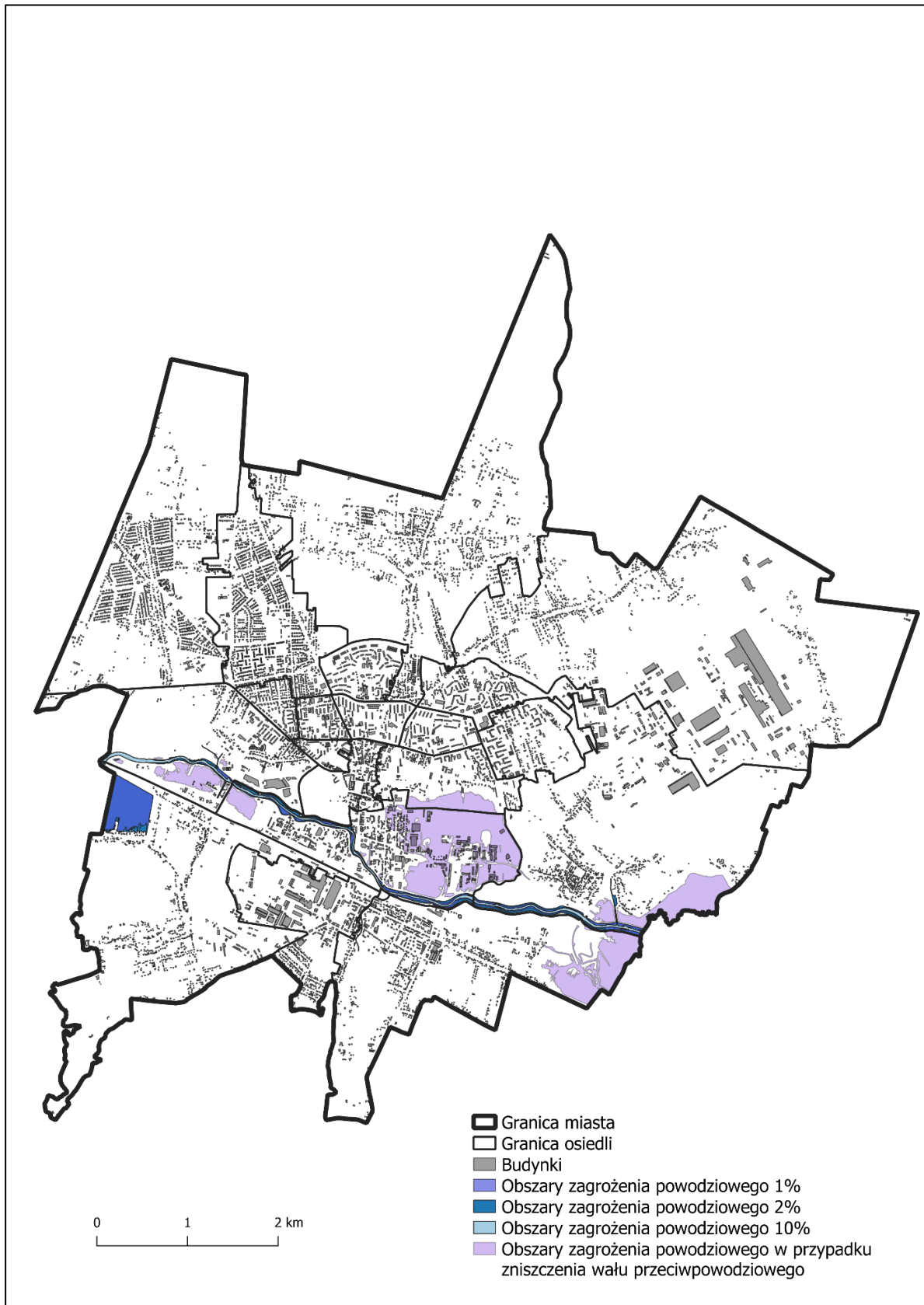
Tabela 13. Wskaźniki sfery środowiskowej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego

Jednostka	Średnie roczne stężenie pyłu PM _{2,5}	Średnie roczne stężenie B(a)P	Obszar zagrożenia powodziowego 1% (raz na 100 lat)	Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia)
Częstocice	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK	TAK
Denków	18,5-20,4	1,5-5,00	TAK	TAK
Gutwin	20,5-25,4	≥5,01	NIE	NIE
Hutnicze	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	TAK
Kamienna	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK	TAK
Kolonia Robotnicza	20,5-25,4	≥5,01	NIE	TAK
Koszary	15,5-18,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Kuźnia	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK	TAK
Ludwików	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK	TAK
Ogrody	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Piaski-Henryków	20,5-25,4	≥5,01	NIE	NIE
Pułanki	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Rosochy	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Sienkiewiczowskie	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Słoneczne	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Spółdzielców	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Stawki	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Śródmieście	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	TAK
Trójkąt	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	NIE
Złotej Jesieni	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE	TAK
Ostrowiec Świętokrzyski	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK	TAK

Jednostka	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na km ²	Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	Odsetek terenów zielonych w powierzchni osiedla
Częstocice	0,22	0,31	5,91%
Denków	0,19	0	22,79%
Gutwin	0,46	0	22,24%
Hutnicze	0	0,20	3,30%
Kamienna	0,42	0,24	2,93%
Kolonia Robotnicza	0,22	0,05	48,32%
Koszary	0,11	0,05	66,51%
Kuźnia	0	0,10	11,75%
Ludwików	0	0,11	3,89%
Ogrody	2,88	0	10,44%
Piaski-Henryków	0,48	0,09	7,24%
Pułanki	2,05	0	1,87%
Rosochy	0	0	2,64%
Sienkiewiczowskie	0	0	0,00%
Słoneczne	0	0	4,31%
Spółdzielców	0	0,03	7,96%
Stawki	0	0	0,37%
Śródmieście	1,83	0,07	1,83%
Trójkąt	0	0,03	25,94%
Złotej Jesieni	2,21	0,03	8,85%
Ostrowiec Świętokrzyski	0,30	0,05	26,51%

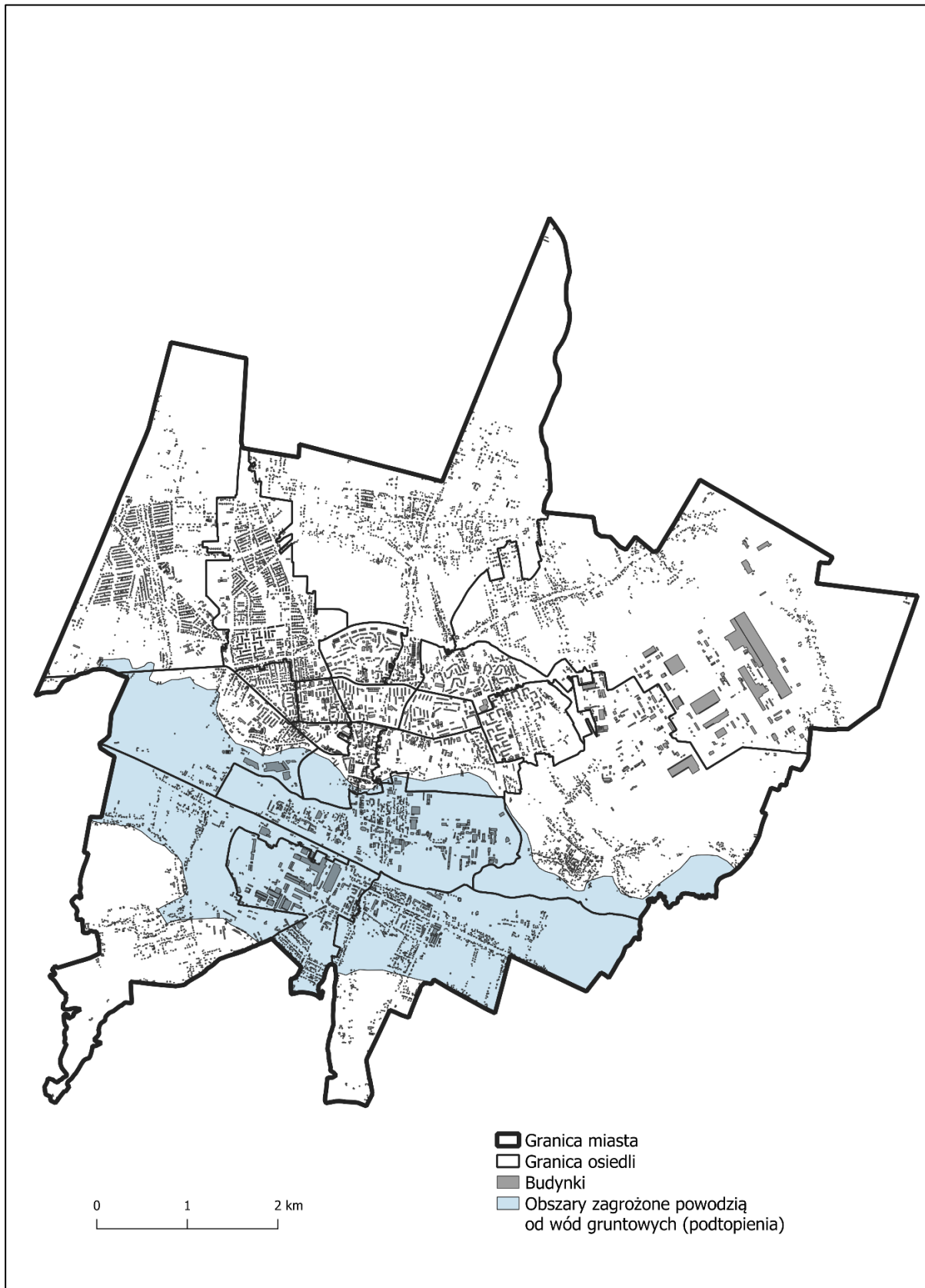
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Instytutu Ochrony Środowiska Państwowego Instytutu Badawczego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Centralnej Bazy Danych Geologicznych, Bazy Danych Obiektów Topograficznych, OpenStreetMap, Straży Miejskiej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Rysunek 4. Obszary zagrożenia powodziowego 1%, 2% oraz 10% w Ostrowcu Świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Rysunek 5. Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopieniami) w Ostrowcu Świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT oraz Centralnej Bazy Danych Geologicznych (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy).

4.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Wskaźniki zastosowane do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej to:

- Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej w 2021 roku sporządzony na podstawie danych przekazanych przez Miejską Energetykę Ciepłą w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia stosunek liczby budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej do ogólnej liczby budynków (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców w 2021 roku sporządzony na podstawie danych przekazanych przez przedsiębiorstwo Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia roczną liczbę awarii sieci wodno-kanalizacyjnej (według lokalizacji) w przeliczeniu na 100 mieszkańców (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do wzrostu wartości wskaźnika.
- Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową w 2022 roku przygotowany na podstawie deklaracji dostępności architektonicznej podmiotów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia stosunek liczby budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla osób z niepełnosprawnościami (ON) w 2022 roku przygotowany na podstawie deklaracji dostępności architektonicznej podmiotów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia stosunek liczby budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla osób z niepełnosprawnościami (ON) do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od przedszkola w 2021 roku sporządzony na podstawie bazy danych Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od danego przedszkola (według jego lokalizacji) do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od placówki opieki zdrowotnej w 2021 roku sporządzony na podstawie bazy danych Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego oraz wykazów placówek opieki zdrowotnej Starostwa Powiatowego

w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od danej placówki opieki zdrowotnej (według jego lokalizacji) do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.

- Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynków pełniących funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne w 2021 roku sporządzony na podstawie bazy danych Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynku pełniącego funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne (według jego lokalizacji) do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Gęstość średnioważona przystanków w 2021 roku sporządzony na podstawie danych pozyskanych z Uchwały nr LV/158/2021 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Ostrowiec Świętokrzyski, warunków i zasad korzystania z nich oraz opłat za ich korzystanie. Gęstość średnioważona przystanków (według Engla) została obliczona poprzez wyliczenie ilorazu liczby przystanków komunikacji zbiorowej oraz pierwiastka z iloczynu powierzchni danej jednostki na 10 000 mieszkańców. Wskaźnik przedstawia dostępność infrastruktury punktowej transportu zbiorowego. Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m od przystanku w 2021 roku sporządzony na podstawie bazy danych OpenStreetMap. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w promieniu 400 m od przystanku (według jego lokalizacji) do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.
- Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m do zieleni urządzonej w 2022 roku sporządzony na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych i bazy danych OpenStreetMap. Wskaźnik obrazuje stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w promieniu 400 m do zieleni urządzonej (według jego lokalizacji) do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do spadku wartości wskaźnika.

Stan rozprzestrzenienia sieci ciepłowniczej na terenie miasta również wpływa na jakość życia mieszkańców, także w aspekcie zdrowotnym. Niedostatecznie ogrzane domy mogą mieć związek z częstszym występowaniem chorób układu oddechowego. Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej wyniósł w skali całego miasta zaledwie 11%, a osiedlami,

które przyjęły wartość niższą niż dla całego miasta są: Koszary (0%), Gutwin (0%), Częstocice (1%), Denków (2%), Kolonia Robotnicza (6%), Złotej Jesieni (7%) oraz Ludwików (9%).

Dobrze rozbudowana sieć wodociągowa i kanalizacyjna pozytywnie oddziałuje nie tylko na jakość życia mieszkańców, ale także na stan środowiska na terenie danego osiedla. Stały dostęp do wody jest znaczący dla mieszkańców chociażby ze względu coraz częściej występujących susz w Polsce. Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców to wynosi 0,48 dla całego miasta, a aż cztery jednostki uzyskały wartość powyżej 1 i są to: Kamienna (1,54%), Ludwików (1,34%), Częstocice (1,25%) oraz Hutnicze (1,04%).

Kolejne wskaźniki są związane z dostępnością architektoniczną dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową w Ostrowcu Świętokrzyskim wynosi 54%. Niestety aż 7 osiedli osiągnęło wartość wskaźnika wynoszącą 0% i są to: Rosochy, Trójkąt, Złotej Jesieni, Koszary, Piaski-Henryków, Denków i Kamienna. Z kolei odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla osób z niepełnosprawnościami wynosi dla całego miasta więcej, bo aż 74%. Jednak i tutaj znalazły się osiedla, dla których wartość ta wyniosła 0%: Rosochy, Trójkąt, Złotej Jesieni, Koszary.

Ważne jest, żeby ilość mieszkańców danego miasta miała możliwe najbardziej wyrównane szanse w dostępie do edukacji, opieki zdrowotnej czy nawet różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego. Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od przedszkola dla Ostrowca Świętokrzyskiego wyniósł 82%. Pomimo bardzo pozytywnego wyniku dla całego miasta, na Osiedlu Kolonia Robotnicza odsetek ten wyniósł 0%, na Osiedlu Częstocice – 0%, a na Osiedlu Kuźnia – 7%. Jeśli chodzi o odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od placówki opieki zdrowotnej to dla całego miasta osiągnął on wartość 85%. Jednak dla trzech osiedli odsetek przyjął niskie wartości: Częstocice (0%), Gutwin (10%) oraz Koszary (13%). Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynków pełniących funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne dla całego miasta wyniósł 82% i tylko dla pięciu osiedli wyniósł on mniej niż 82%: Denków (0%), Gutwin (11%), Ludwików (22%), Koszary (24%) oraz Kolonia Robotnicza (52%).

Niewielkie możliwości korzystania z transportu publicznego mogą w przyszłości wiązać się z także wykluczeniem komunikacyjnym. Wskazywać na to mogą niskie wartości gęstości średnioważonej przystanków oraz odsetka mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m od przystanku. Wartość pierwszego z nich wyniosła 18,39 dla całego miasta, natomiast osiedlami, które uzyskały najniższe wartości są: Rosochy (11,75), Ogrody (12,72) oraz Słoneczne (13,24). Z kolei wartość drugiego wskaźnika dla Ostrowca Świętokrzyskiego wyniosła 94%, a najniższe wartości można dostrzec przy następujących osiedlach: Gutwin (71%), Koszary (81%), Częstocice (83%).

Dostępność do parków czy skwerów jest fundamentalna ze względu na możliwość integracji sąsiedzkiej czy też z powodu dodatkowych możliwości spędzenia wolnego czasu

w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania. Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m do zieleni urządzonej dla całego Ostrowca Świętokrzyskiego wyniósł zaledwie 49%. Najmniejszy dostęp do zieleni urządzonej mają mieszkańcy czterech osiedli: Ludwików (0%), Koszary (0%), Gutwin (3%), Stawki (5%).

Tabela 14. Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego

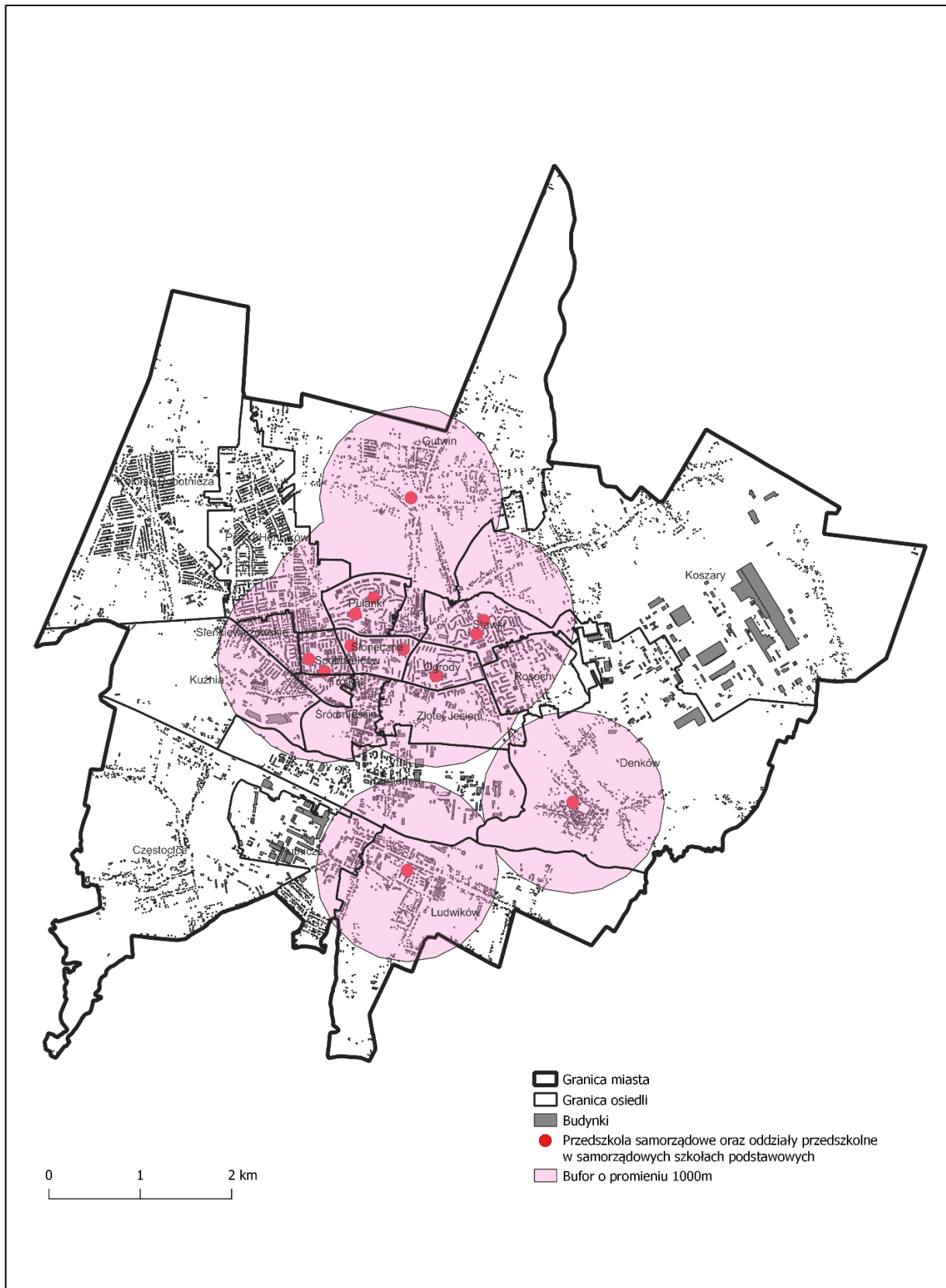
Jednostka	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla ON
Częstocice	1%	1,25	67%	67%
Denków	2%	0,80	0%	67%
Gutwin	0%	0,83	100%	100%
Hutnicze	20%	1,04	50%	100%
Kamienna	21%	1,54	0%	75%
Kolonia Robotnicza	6%	0,76	100%	100%
Koszary	0%	0,69	0%	0%
Kuźnia	14%	0,67	50%	83%
Ludwików	9%	1,34	60%	100%
Ogrody	21%	0,18	33%	33%
Piaski-Henryków	20%	0,76	0%	100%
Pułanki	42%	0,08	50%	25%
Rosochy	13%	0,08	0%	0%
Sienkiewiczowskie	41%	0,43	100%	100%
Słoneczne	78%	0	100%	100%
Spółdzielców	35%	0,25	50%	50%
Stawki	16%	0,16	33%	67%
Śródmieście	32%	0,36	86%	100%
Trójkąt	32%	0,09	0%	0%
Złotej Jesieni	7%	0,25	0%	0%
Ostrowiec Świętokrzyski	11%	0,48	54%	78%

Jednostka	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od przedszkola	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od placówki opieki zdrowotnej	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynków pełniących funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne
Częstocice	0%	0%	94%
Denków	92%	92%	0%
Gutwin	87%	10%	11%
Hutnicze	60%	86%	100%
Kamienna	28%	100%	100%
Kolonia Robotnicza	0%	58%	52%
Koszary	25%	13%	24%
Kuźnia	7%	96%	99%
Ludwików	83%	89%	22%
Ogrody	100%	100%	100%
Piaski-Henryków	67%	84%	100%
Pułanki	100%	100%	100%
Rosochy	99%	100%	97%
Sienkiewiczowskie	100%	100%	100%
Słoneczne	100%	100%	100%
Spółdzielców	100%	100%	100%
Stawki	100%	100%	100%
Śródmieście	100%	100%	100%
Trójkąt	100%	100%	100%
Złotej Jesieni	100%	100%	98%
Ostrowiec Świętokrzyski	82%	85%	82%

Jednostka	Gęstość średnioważona przystanków	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m od przystanku	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m do zieleni urządzonej
Częstocice	31,37	83%	32%
Denków	23,56	90%	36%
Gutwin	17,23	71%	3%
Hutnicze	21,97	100%	41%
Kamienna	32,74	98%	45%
Kolonia Robotnicza	30,24	84%	23%
Koszary	26,27	81%	0%
Kuźnia	19,87	97%	73%
Ludwików	14,15	94%	0%
Ogrody	12,72	100%	100%
Piaski-Henryków	29,29	89%	23%
Pułanki	18,09	96%	61%
Rosochy	11,75	100%	44%
Sienkiewiczowskie	16,58	100%	86%
Słoneczne	13,24	100%	100%
Spółdzielców	18,47	94%	100%
Stawki	21,62	100%	5%
Śródmieście	26,52	88%	74%
Trójkąt	23,11	100%	100%
Złotej Jesieni	20,50	99%	55%
Ostrowiec Świętokrzyski	18,39	94%	49%

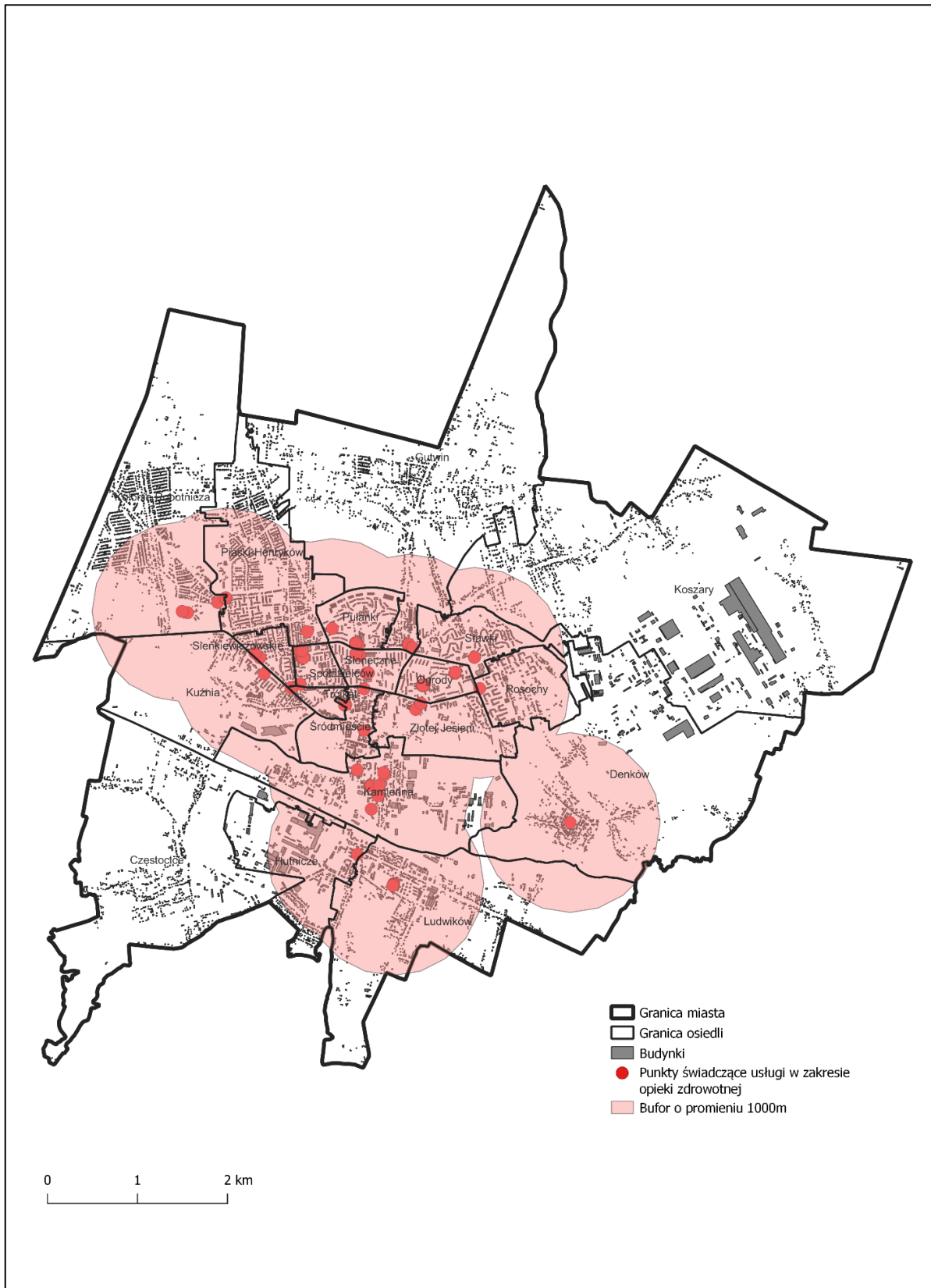
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Ostrowcu Świętokrzyskim, Miejskiej Energetyki Ciepłej, Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim, Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, Bazy Danych Obiektów Topograficznych oraz OpenStreetMap.

Rysunek 6. Dostępność przedszkoli samorządowych oraz oddziałów przedszkolnych w samorządowych szkołach podstawowych w promieniu 1000 metrów

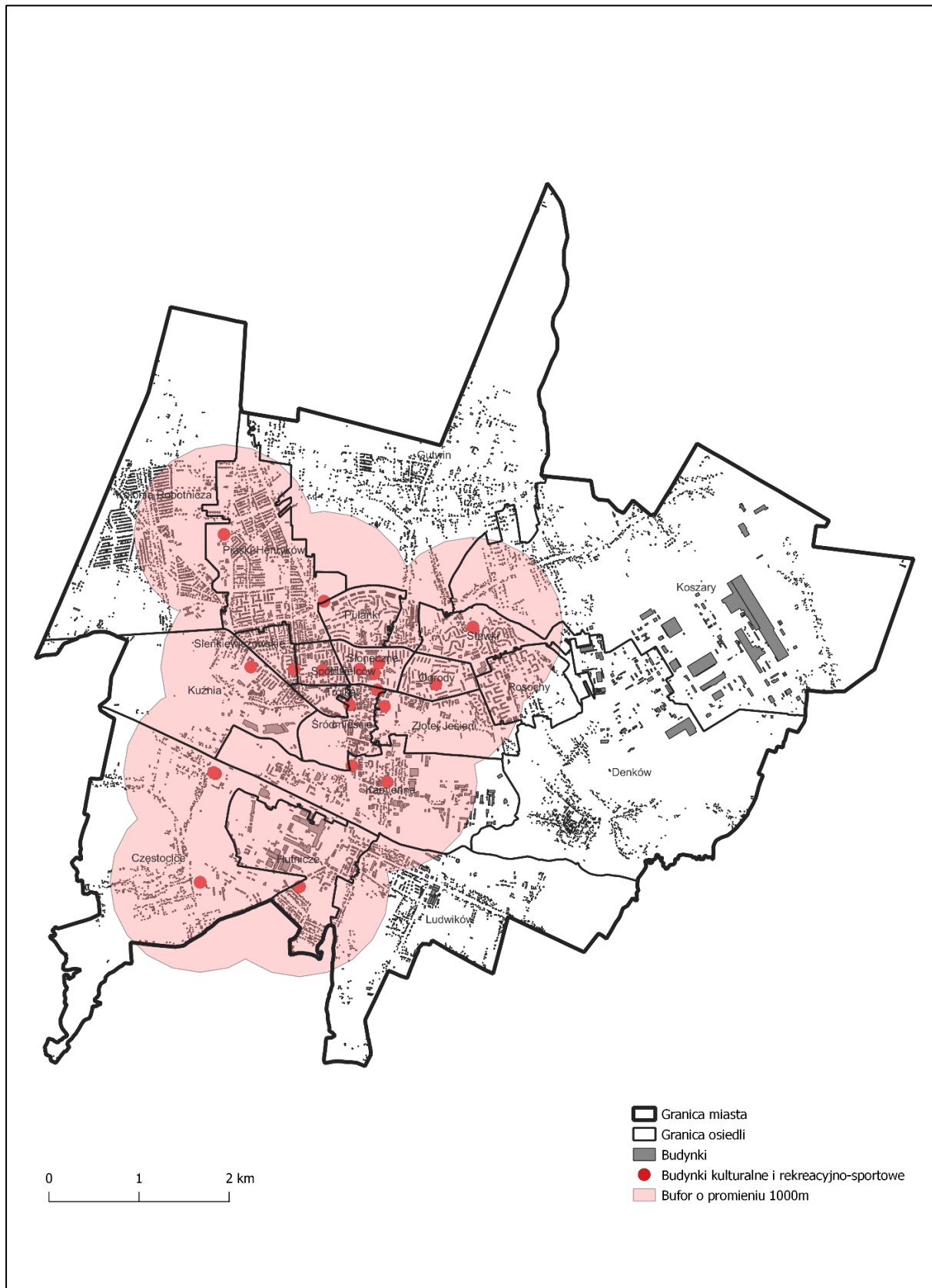
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM z wykorzystaniem OpenStreetMap.

Rysunek 7. Dostępność punktów świadczących usługi w zakresie opieki zdrowotnej w promieniu 1000 metrów

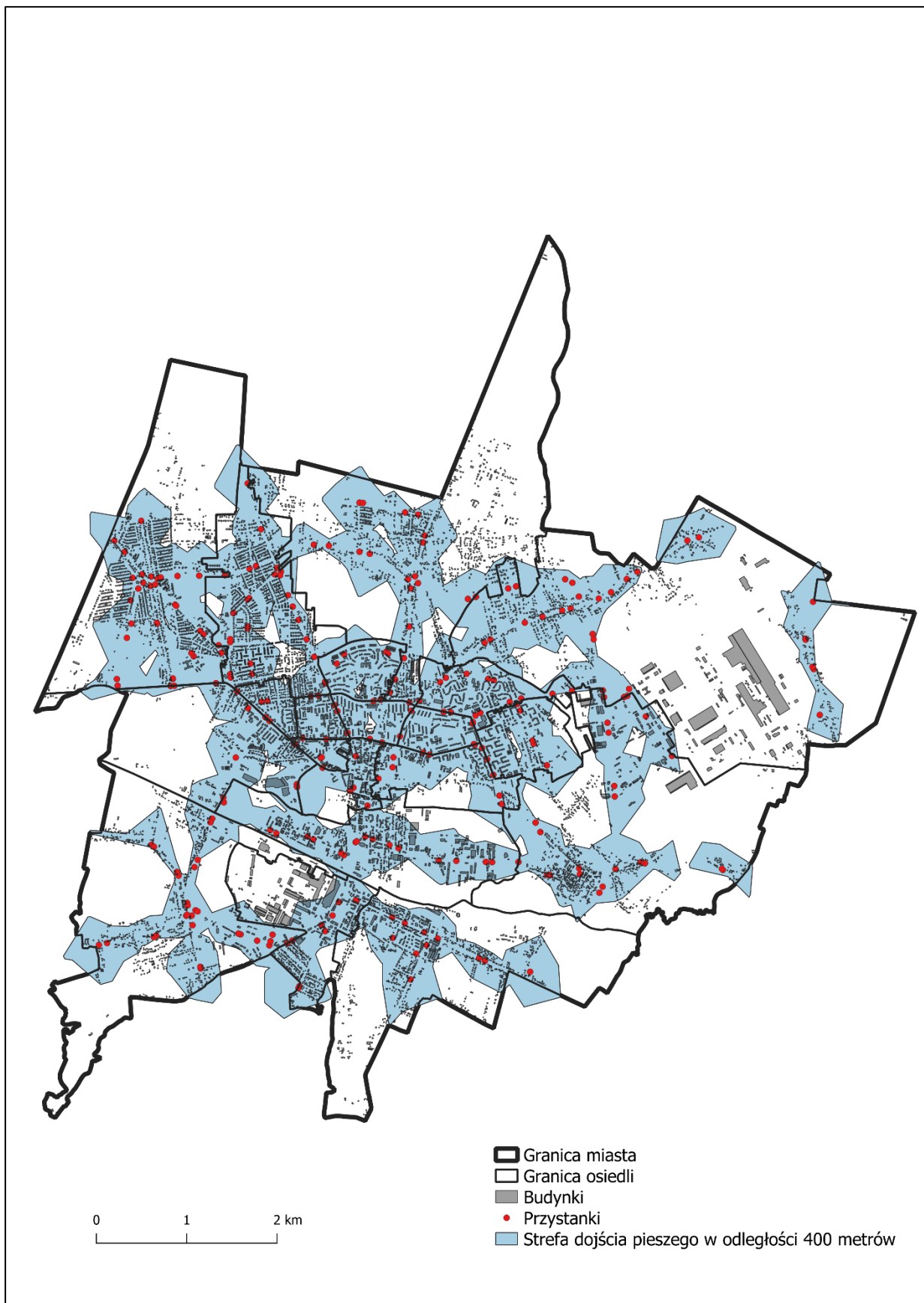
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazów placówek opieki zdrowotnej Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz podkładu OpenStreetMap.

Rysunek 8. Dostępność budynków kulturalnych i rekreacyjno-sportowych w promieniu 1000 metrów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT i EWOPIS oraz OpenStreetMap.

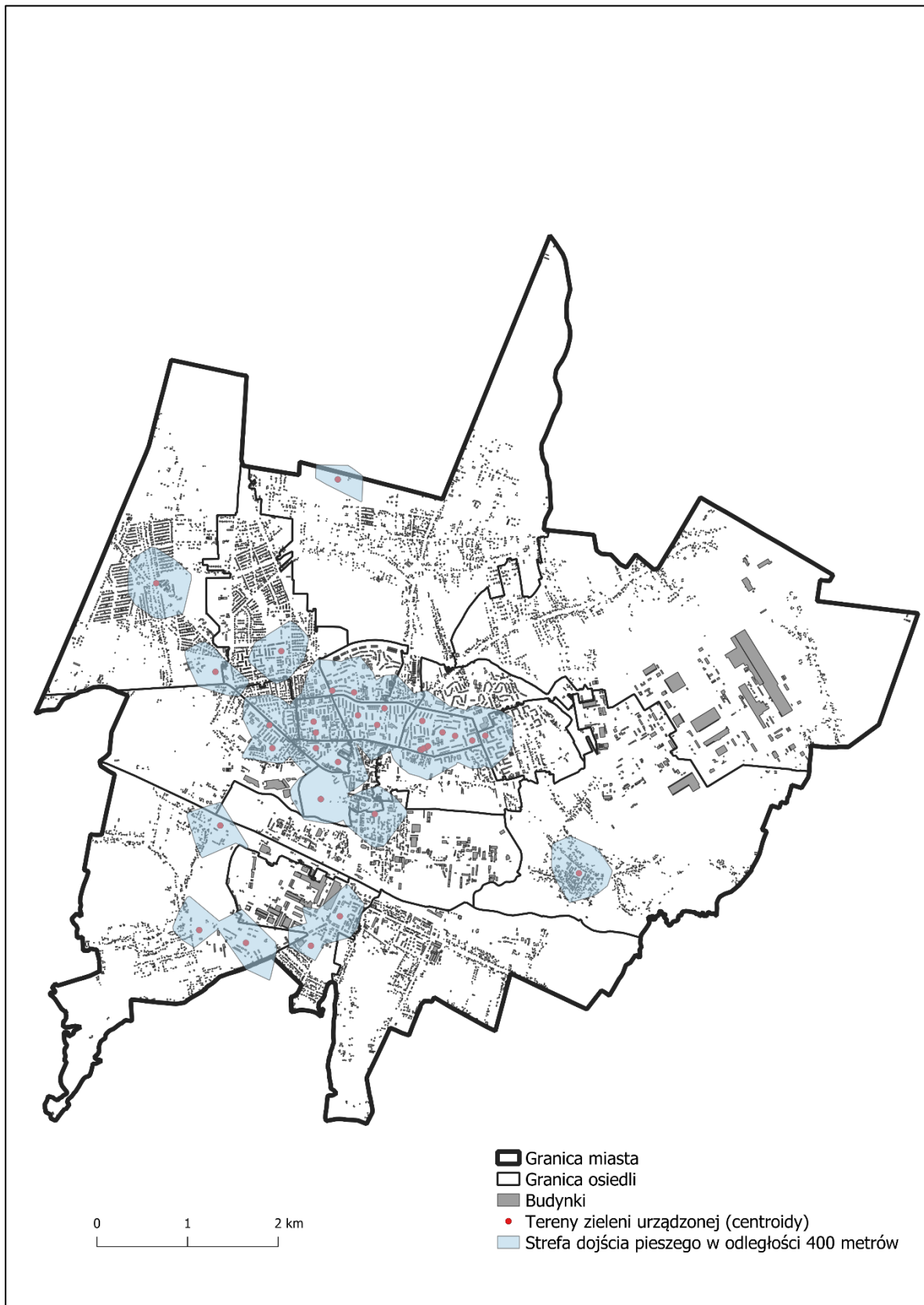
Rysunek 9. Sfery dościa pieszego w odległości 400 metrów do najbliższego przystanku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych OpenStreetMap.

Rysunek 10. Sfera dościa pieszego do najblizszego terenu zieleni urzadzanej w odleglosci 400 metrow

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT oraz OpenStreetMap.

4.4. Sfera techniczna

Do analizy sytuacji związanej ze sferą techniczną przeanalizowano następujące wskaźniki:

- Liczba budynków w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków sporządzony na podstawie danych Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego (dane za lata 2016-2021). Wskaźnik przedstawia stosunek liczby obiektów budowlanych, dla których wydano pozytywną decyzję wobec zamierzenia budowlanego dotyczącego rozbiórki (według ich lokalizacji) do ogólnej liczby budynków na terenie danej jednostki (wyrażony w procentach). Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do wzrostu wartości wskaźnika.
- Liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych w 2021 roku sporządzony na podstawie danych dotyczących deklaracji śmieciowych pozyskanych od Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik obrazuje liczbę pustostanów (według ich lokalizacji) w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych danej jednostki. Wskaźnik wpływa na regresję rozwoju społeczno-gospodarczego, kiedy dochodzi do wzrostu wartości wskaźnika.
- Liczba instalacji fotowoltaicznych na 100 budynków mieszkalnych w 2022 roku sporządzony na podstawie danych przekazanych od PGE Polskiej Grupy Energetycznej Oddziału w Skarżysko-Kamiennej. Wskaźnik obrazuje liczbę instalacji fotowoltaicznych (według ich lokalizacji) w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych danej jednostki. Niskie wartości wskaźnika świadczą o niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.
- Odsetek budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodołazu/platformy w 2022 roku przygotowany na podstawie deklaracji dostępności architektonicznej miejskich podmiotów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia stosunek liczby budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodołazu/platformy do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej (wyrażony w procentach). Wskaźnik ma negatywne oddziaływanie społeczno-przestrzenne, kiedy dochodzi do wzrostu jego wartości.
- Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w 2022 roku przygotowany na podstawie deklaracji dostępności architektonicznej miejskich podmiotów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wskaźnik przedstawia stosunek liczby budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej (wyrażony w procentach). Wskaźnik

ma negatywne oddziaływanie społeczno-przestrzenne, kiedy dochodzi do wzrostu jego wartości.

- Liczba budynków zabytkowych na km² w 2019 roku sporządzony na podstawie danych pozyskanych z Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Wskaźnik przedstawia liczbę obiektów ujętych Gminnej Ewidencji Zabytków (według ich lokalizacji) w przeliczeniu na powierzchnię danej jednostki w km². Wysokie wartości wskaźnika przekładają się na większe potencjalne trudności w zakresie utrzymania jakości stanu technicznego obiektów.

Duża liczba pustostanów oraz zdegradowanych obiektów budowlanych obniża jakość przestrzeni miejskiej, a także przekłada się negatywnie na lokalną sytuację mieszkaniową. Liczba budynków w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków dla Ostrowca Świętokrzyskiego wyniosła 0,35%. Najmniej korzystną sytuację pod tym względem stwierdzono na terenie trzech osiedli: Hutnicze (1,30%), Słoneczne (1,05%) oraz Koszary (0,77%). Z kolei liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych w skali miasta wyniosła 6,99. Wśród ostrowieckich osiedli można łatwo wyróżnić trzy osiedla, na terenie których wskaźnik ten przyjął szczególnie wysokie wartości (powyżej 13) i są nimi: Śródmieście (13,75), Kamienna (13,48) oraz Stawki (13,02).

Stosowanie odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji fotowoltaicznej, podnosi efektywność korzystania z obiektów budowlanych zwłaszcza w zakresie energooszczędności czy ochrony środowiska. Liczba instalacji fotowoltaicznych na 100 budynków mieszkalnych dla całego miasta wyniosła 14,03. Wskaźnik przyjął najmniejsze wartości w przypadku trzech osiedli: Trójkąt (2,17), Spółdzielców (5,56), Śródmieście (5,63).

W zakresie zjawiska analizowanych dla sfery technicznej znajdują się też aspekty dotyczące dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Odsetek miejskich budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodołazu/platformy w 2022 roku wyniósł 56% dla całego miasta. Najmniej korzystna sytuacja pod względem tego wskaźnika (100% budynków niedostosowanych) miała miejsce w przypadku Osiedla Spółdzielców, Osiedla Słonecznego, Osiedla Ogrody oraz Osiedla Piaski-Henryków. 52% miejskich budynków użyteczności publicznej w Ostrowcu Świętokrzyskim posiada toaletę niedostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wartość wskaźnika na poziomie 100% odnotowano dla pięciu ostrowieckich osiedli: Kolonia Robotnicza, Spółdzielców, Słoneczne, Ogrody, Piaski-Henryków.

Obiekty zabytkowe tworzą potencjał kulturowy i przestrzenny obszaru, stanowiąc jednocześnie wyzwanie z zakresie odpowiedniej opieki i ochrony, m.in. potrzebują specjalistycznych działań konserwatorskich, które wymagają wysokich nakładów finansowych. Liczba budynków zabytkowych na km² dla Ostrowca Świętokrzyskiego wyniosła 3,02. Wskaźnik przyjął wartość 0 dla następujących osiedli: Piaski-Henryków, Ogrody, Słoneczne, Pułanki, Gutwin, Sienkiewiczowskie, Stawki, Koszary oraz Rosochy, natomiast

Ludwików (0,52) oraz Kolonia Robotnicza (0,44) są jedynymi osiedlami, których wartości są mniejsze od wartości dla całego miasta i jednocześnie większe od zera.

Tabela 15. Wskaźniki sfery technicznej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego

Jednostka	Liczba budynków w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	Liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych	Liczba instalacji fotowoltaicznych na 100 budynków mieszkalnych
Częstocice	0,37%	7,31	13,53
Denków	0,34%	7,58	14,09
Gutwin	0,29%	6,64	18,27
Hutnicze	1,30%	5,84	9,28
Kamienna	0,23%	13,48	17,23
Kolonia Robotnicza	0,41%	4,60	17,21
Koszary	0,77%	8,25	14,88
Kuźnia	0,25%	6,90	15,86
Ludwików	0,20%	7,69	9,80
Ogrody	0,00%	5,13	7,69
Piaski-Henryków	0,16%	6,43	13,71
Pułanki	0,33%	0,00	10,26
Rosochy	0,18%	5,17	9,20
Sienkiewiczowskie	0,26%	7,73	11,86
Słoneczne	1,05%	2,56	7,69
Spółdzielców	0,55%	5,56	5,56
Stawki	0,00%	13,02	8,88
Śródmieście	0,00%	13,75	5,63
Trójkąt	0,58%	6,52	2,17
Złotej Jesieni	0,17%	6,06	15,15
Ostrowiec Świętokrzyski	0,35%	6,99	14,03

Jednostka	Odsetek budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodolazu/platformy	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami	Liczba budynków zabytkowych na km ²
Częstocice	33%	33%	4,16
Denków	67%	33%	3,39
Gutwin	50%	50%	0
Hutnicze	50%	0%	20,76
Kamienna	50%	75%	7,11
Kolonia Robotnicza	0%	100%	0,44
Koszary	0%	0%	0
Kuźnia	67%	50%	5,87
Ludwików	60%	60%	0,52
Ogrody	56%	52%	0
Piaski-Henryków	100%	100%	0
Pułanki	100%	100%	0
Rosochy	75%	75%	0
Sienkiewiczowskie	0%	0%	0
Słoneczne	0%	50%	0
Spółdzielców	100%	100%	12,88
Stawki	100%	100%	0
Śródmieście	67%	33%	51,26
Trójkąt	14%	0%	6,50
Złotej Jesieni	0%	0%	7,74
Ostrowiec Świętokrzyski	0%	0%	3,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie danych Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, deklaracji dostępności architektonicznej podmiotów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz PGE Polskiej Grupy Energetycznej Oddziału w Skarżysku-Kamiennej.

5. Podsumowanie analizy pozostałych sfer

W procedurze delimitacji oprócz analizy kryzysów pojawiających się w sferze społecznej należy także wykazać występowanie negatywnych zjawisk na danym terenie w przynajmniej jednej z pozostałych sfer:

- gospodarczej,
- środowiskowej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- technicznej.

Dla sfery pozaspołecznej wykorzystano wskaźniki w formie danych ilościowych oraz jakościowych. Natężenie zjawisk kryzysowych obliczono poprzez przypisanie każdemu ze wskaźników punktów, odnosząc uzyskaną wartość dla jednostki analitycznej do średniej wartości danego wskaźnika dla miasta. W przypadku, gdy wartości wskaźnika wskazywały na sytuację mniej korzystną niż średnia dla miasta, przypisywano jej 1 punkt. Z kolei, kiedy wartości wskaźnika świadczyły o sytuacji korzystniejszej niż średnia gminna, było to 0 punktów. W ten sposób zidentyfikowano jednostki analityczne (osiedla), na terenie których występują negatywne zjawiska w sferach pozaspołecznych, a także te, dla których koncentracja zjawisk kryzysowych jest największa (suma punktów dla sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Tabela 16. Podsumowanie wartości wskaźników delimitacyjnych pozostałych analizowanych sfer

Jednostka	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021	Średnie roczne stężenie pyłu PM2,5	Średnie roczne stężenie B(a)P	Obszar zagrożenia powodziowego 1% (raz na 100 lat)
Częstocice	4,62	14%	13%	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK
Denków	6,21	18%	10%	18,5-20,4	1,5-5,00	TAK
Gutwin	7,27	16%	27%	20,5-25,4	≥5,01	NIE
Hutnicze	6,54	19%	8%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Kamienna	19,33	13%	5%	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK
Kolonia Robotnicza	6,58	18%	-1%	20,5-25,4	≥5,01	NIE
Koszary	6,93	20%	54%	15,5-18,4	1,5-5,00	NIE
Kuźnia	9,47	17%	0%	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK
Ludwików	8,41	13%	7%	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK
Ogrody	4,95	14%	-6%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Piaski-Henryków	7,86	15%	0%	20,5-25,4	≥5,01	NIE
Pułanki	5,76	13%	5%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Rosochy	3,74	15%	3%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Sienkiewiczowskie	6,19	10%	31%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Słoneczne	4,86	16%	-9%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Spółdzielców	5,25	13%	56%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Stawki	5,13	19%	7%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Śródmieście	18,06	8%	-10%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Trójkąt	8,88	13%	18%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Złotej Jesieni	6,02	15%	-8%	20,5-25,4	1,5-5,00	NIE
Ostrowiec Świętokrzyski	6,84	14%	6%	20,5-25,4	1,5-5,00	TAK

Jednostka	Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia)	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na km ²	Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	Odsetek terenów zielonych w powierzchni osiedla	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców
Częstocice	TAK	0,22	0,31	5,91%	1%	1,25
Denków	TAK	0,19	0	22,79%	2%	0,80
Gutwin	NIE	0,46	0	22,24%	0%	0,83
Hutnicze	TAK	0	0,20	3,30%	20%	1,04
Kamienna	TAK	0,42	0,24	2,93%	21%	1,54
Kolonia Robotnicza	TAK	0,22	0,05	48,32%	6%	0,76
Koszary	NIE	0,11	0,05	66,51%	0%	0,69
Kuźnia	TAK	0	0,10	11,75%	14%	0,67
Ludwików	TAK	0	0,11	3,89%	9%	1,34
Ogrody	NIE	2,88	0	10,44%	21%	0,18
Piaski-Henryków	NIE	0,48	0,09	7,24%	20%	0,76
Pułanki	NIE	2,05	0	1,87%	42%	0,08
Rosochy	NIE	0	0	2,64%	13%	0,08
Sienkiewiczowskie	NIE	0	0	0,00%	41%	0,43
Słoneczne	NIE	0	0	4,31%	78%	0
Spółdzielców	NIE	0	0,03	7,96%	35%	0,25
Stawki	NIE	0	0	0,37%	16%	0,16
Śródmieście	TAK	1,83	0,07	1,83%	32%	0,36
Trójkąt	NIE	0	0,03	25,94%	32%	0,09
Złotej Jesieni	TAK	2,21	0,03	8,85%	7%	0,25
Ostrowiec Świętokrzyski	TAK	0,30	0,05	26,51%	11%	0,48

Jednostka	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla ON	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od przedszkola	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od placówki opieki zdrowotnej
Częstocice	67%	67%	0%	0%
Denków	0%	67%	92%	92%
Gutwin	100%	100%	87%	10%
Hutnicze	50%	100%	60%	86%
Kamienna	0%	75%	28%	100%
Kolonia Robotnicza	100%	100%	0%	58%
Koszary	0%	0%	25%	13%
Kuźnia	50%	83%	7%	96%
Ludwików	60%	100%	83%	89%
Ogrody	33%	33%	100%	100%
Piaski-Henryków	0%	100%	67%	84%
Pułanki	50%	25%	100%	100%
Rosochy	0%	0%	99%	100%
Sienkiewiczowskie	100%	100%	100%	100%
Słoneczne	100%	100%	100%	100%
Spółdzielców	50%	50%	100%	100%
Stawki	33%	67%	100%	100%
Śródmieście	86%	100%	100%	100%
Trójkąt	0%	0%	100%	100%
Złotej Jesieni	0%	0%	100%	100%
Ostrowiec Świętokrzyski	54%	78%	82%	85%

Jednostka	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynków pełniących funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne	Gęstość średnioważona przystanków	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m od przystanku	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m do zieleni urządzonej	Liczba budynków w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	Liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych
Częstocice	94%	31,37	83%	32%	0,37%	7,31
Denków	0%	23,56	90%	36%	0,34%	7,58
Gutwin	11%	17,23	71%	3%	0,29%	6,64
Hutnicze	100%	21,97	100%	41%	1,30%	5,84
Kamienna	100%	32,74	98%	45%	0,23%	13,48
Kolonia Robotnicza	52%	30,24	84%	23%	0,41%	4,60
Koszary	24%	26,27	81%	0%	0,77%	8,25
Kuźnia	99%	19,87	97%	73%	0,25%	6,90
Ludwików	22%	14,15	94%	0%	0,20%	7,69
Ogrody	100%	12,72	100%	100%	0,00%	5,13
Piaski-Henryków	100%	29,29	89%	23%	0,16%	6,43
Pułanki	100%	18,09	96%	61%	0,33%	0,00
Rosochy	97%	11,75	100%	44%	0,18%	5,17
Sienkiewiczowskie	100%	16,58	100%	86%	0,26%	7,73
Słoneczne	100%	13,24	100%	100%	1,05%	2,56
Spółdzielców	100%	18,47	94%	100%	0,55%	5,56
Stawki	100%	21,62	100%	5%	0,00%	13,02
Śródmieście	100%	26,52	88%	74%	0,00%	13,75
Trójkąt	100%	23,11	100%	100%	0,58%	6,52
Złotej Jesieni	98%	20,50	99%	55%	0,17%	6,06
Ostrowiec Świętokrzyski	82%	18,39	94%	49%	0,35%	6,99

Jednostka	Liczba instalacji fotowoltaicznych na 100 budynków mieszkalnych	Odsetek budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodołazu/platformy	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami	Liczba budynków zabytkowych na km ²
Częstocice	13,53	33%	33%	4,16
Denków	14,09	67%	33%	3,39
Gutwin	18,27	50%	50%	0
Hutnicze	9,28	50%	0%	20,76
Kamienna	17,23	50%	75%	7,11
Kolonia Robotnicza	17,21	0%	100%	0,44
Koszary	14,88	0%	0%	0
Kuźnia	15,86	67%	50%	5,87
Ludwików	9,80	60%	60%	0,52
Ogrody	7,69	56%	52%	0
Piaski-Henryków	13,71	100%	100%	0
Pułanki	10,26	100%	100%	0
Rosochy	9,20	75%	75%	0
Sienkiewiczowskie	11,86	0%	0%	0
Słoneczne	7,69	0%	50%	0
Spółdzielców	5,56	100%	100%	12,88
Stawki	8,88	100%	100%	0
Śródmieście	5,63	67%	33%	51,26
Trójkąt	2,17	14%	0%	6,50
Złotej Jesieni	15,15	0%	0%	7,74
Ostrowiec Świętokrzyski	14,03	0%	0%	3,02

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 17. Ocena wskaźników delimitacyjnych pozostałych analizowanych sfer

Jednostka	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021	Średnie roczne stężenie pyłu PM2,5
Ocena wartości wskaźnika	wartość poniżej średniej	wartość powyżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość równa średniej
Częstocice	1	0	0	1
Denków	1	1	0	0
Gutwin	0	1	0	1
Hutnicze	1	1	0	1
Kamienna	0	0	1	1
Kolonia Robotnicza	1	1	1	1
Koszary	0	1	0	0
Kuźnia	0	1	1	1
Ludwików	0	0	0	1
Ogrody	1	0	1	1
Piaski-Henryków	0	1	1	1
Pułanki	1	0	1	1
Rosochy	1	1	1	1
Sienkiewiczowskie	1	0	0	1
Słoneczne	1	1	1	1
Spółdzielców	1	0	0	1
Stawki	1	1	0	1
Śródmieście	0	0	1	1
Trójkąt	0	0	0	1
Złotej Jesieni	1	1	1	1

Jednostka	Średnie roczne stężenie B(a)P	Obszar zagrożenia powodziowego 1% (raz na 100 lat)	Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia)	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na km ²
Ocena wartości wskaźnika	wartość powyżej średniej	wartość równa średniej	wartość równa średniej	wartość powyżej średniej
Częstocice	0	1	1	0
Denków	0	1	1	0
Gutwin	1	0	0	1
Hutnicze	0	0	1	0
Kamienna	0	1	1	1
Kolonia Robotnicza	1	0	1	0
Koszary	0	0	0	0
Kuźnia	0	1	1	0
Ludwików	0	1	1	0
Ogrody	0	0	0	1
Piaski-Henryków	1	0	0	1
Pułanki	0	0	0	1
Rosochy	0	0	0	0
Sienkiewiczowskie	0	0	0	0
Słoneczne	0	0	0	0
Spółdzielców	0	0	0	0
Stawki	0	0	0	0
Śródmieście	0	0	1	1
Trójkąt	0	0	0	0
Złotej Jesieni	0	0	1	1

Jednostka	Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	Odsetek terenów zielonych w powierzchni osiedla	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców
Ocena wartości wskaźnika	wartość powyżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość powyżej średniej
Częstocice	1	1	1	1
Denków	0	1	1	1
Gutwin	0	1	1	1
Hutnicze	1	1	0	1
Kamienna	1	1	0	1
Kolonia Robotnicza	0	0	1	1
Koszary	0	0	1	1
Kuźnia	1	1	0	1
Ludwików	1	1	1	1
Ogrody	0	1	0	0
Piaski-Henryków	1	1	0	1
Pułanki	0	1	0	0
Rosochy	0	1	0	0
Sienkiewiczowskie	0	1	0	0
Słoneczne	0	1	0	0
Spółdzielców	0	1	0	0
Stawki	0	1	0	0
Śródmieście	1	1	0	0
Trójkąt	0	1	0	0
Złotej Jesieni	0	1	1	0

Jednostka	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla ON	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od przedszkola	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od placówki opieki zdrowotnej
Ocena wartości wskaźnika	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej
Częstocice	0	1	1	1
Denków	1	1	0	0
Gutwin	0	0	0	1
Hutnicze	1	0	1	0
Kamienna	1	1	1	0
Kolonia Robotnicza	0	0	1	1
Koszary	1	1	1	1
Kuźnia	1	0	1	0
Ludwików	0	0	0	0
Ogrody	1	1	0	0
Piaski-Henryków	1	0	1	1
Pułanki	1	1	0	0
Rosochy	1	1	0	0
Sienkiewiczowskie	0	0	0	0
Słoneczne	0	0	0	0
Spółdzielców	1	1	0	0
Stawki	1	1	0	0
Śródmieście	0	0	0	0
Trójkąt	1	1	0	0
Złotej Jesieni	1	1	0	0

Jednostka	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu 1 km od budynków pełniących funkcje kulturalne i sportowo-rekreacyjne	Gęstość średnioważona przystanków	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m od przystanku	Odsetek mieszkańców zamieszkałych w strefie dojścia pieszego 400 m do zieleni urządzonej
Ocena wartości wskaźnika	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej	wartość poniżej średniej
Częstocice	0	0	1	1
Denków	1	0	1	1
Gutwin	1	1	1	1
Hutnicze	0	0	0	1
Kamienna	0	0	0	1
Kolonia Robotnicza	1	0	1	1
Koszary	1	0	1	1
Kuźnia	0	1	0	0
Ludwików	1	1	0	1
Ogrody	0	1	0	0
Piaski-Henryków	0	0	1	1
Pułanki	0	1	0	0
Rosochy	0	1	0	1
Sienkiewiczowskie	0	1	0	0
Słoneczne	0	1	0	0
Spółdzielców	0	1	0	0
Stawki	0	0	0	1
Śródmieście	0	0	1	0
Trójkąt	0	0	0	0
Złotej Jesieni	0	1	0	0

Jednostka	Liczba budynków w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	Liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych	Liczba instalacji fotowoltaicznych na 100 budynków mieszkalnych
Ocena wartości wskaźnika	wartość powyżej średniej	wartość powyżej średniej	wartość poniżej średniej
Częstocice	1	1	0
Denków	0	1	1
Gutwin	0	0	1
Hutnicze	1	0	0
Kamienna	0	1	1
Kolonia Robotnicza	1	0	1
Koszary	1	1	1
Kuźnia	0	0	1
Ludwików	0	1	0
Ogrody	0	0	0
Piaski-Henryków	0	0	0
Pułanki	0	0	0
Rosochy	0	0	0
Sienkiewiczowskie	0	1	0
Słoneczne	1	0	0
Spółdzielców	1	0	0
Stawki	0	1	0
Śródmieście	0	1	0
Trójkąt	1	0	0
Złotej Jesieni	0	0	1

Jednostka	Odsetek budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodolazu/platformy	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami	Liczba budynków zabytkowych na km ²	SUMA
Ocena wartości wskaźnika	wartość powyżej średniej	wartość powyżej średniej	wartość powyżej średniej	—
Częstocice	0	0	1	16
Denków	1	0	1	16
Gutwin	0	0	0	13
Hutnicze	0	0	1	12
Kamienna	0	1	1	16
Kolonia Robotnicza	0	1	0	16
Koszary	0	0	0	13
Kuźnia	1	0	1	14
Ludwików	1	1	0	13
Ogrody	1	1	0	10
Piaski-Henryków	1	1	0	15
Pułanki	1	1	0	10
Rosochy	0	0	0	9
Sienkiewiczowskie	0	0	0	5
Słoneczne	1	1	0	9
Spółdzielców	1	1	1	10
Stawki	1	0	0	9
Śródmieście	0	0	1	9
Trójkąt	0	0	1	6
Złotej Jesieni	0	0	1	13

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 18. Suma wskaźników wskazujących na kryzys w ramach sfer pozaspółecznych

Jednostka	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcyjna	Sfera techniczna	SUMA
Częstocice	1	5	7	3	16
Denków	2	3	7	4	16
Gutwin	1	4	7	1	13
Hutnicze	2	4	4	2	12
Kamienna	1	6	5	4	16
Kolonia Robotnicza	3	3	7	3	16
Koszary	1	0	9	3	13
Kuźnia	2	5	4	3	14
Ludwików	0	5	5	3	13
Ogrody	2	3	3	2	10
Piaski-Henryków	2	5	6	2	15
Pułanki	2	3	3	2	10
Rosochy	3	2	4	0	9
Sienkiewiczowskie	1	2	1	1	5
Słoneczne	3	2	1	3	9
Spółdzielców	1	2	3	4	10
Stawki	2	2	3	2	9
Śródmieście	1	5	1	2	9
Trójkąt	0	2	2	2	6
Złotej Jesieni	3	4	4	2	13

Źródło: Opracowanie własne.

6. Wyniki działań partycypacyjno-badawczych – wnioski z badania ankietowego z mieszkańcami

W ramach wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ostrowcu Świętokrzyskim przeprowadzono badanie społeczne online (typu CAWI – Computer-Assisted Web Interview, ankieta internetowa) skierowane do mieszkańców miasta. Ankieta była dostępna od 30.09.2022 do 31.10.2022 roku. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat obserwowanych problemów i miejsc koncentracji kryzysów społecznych, gospodarczych i przestrzennych na terenie miasta, a także zebranie propozycji działań zaradczych. Za pomocą ankiety uzyskano dodatkowe informacje pozwalające uzupełnić proces wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W badaniu wzięło udział 156 osób, z czego 65% (101) stanowiły kobiety, 33% (52) mężczyźni, a 2% (3) badanych odmówiło odpowiedzi na pytanie dotyczące płci. Średnia wieku osób odpowiadających wyniosła 41 lat. Zdecydowana większość respondentów posiada wyższe wykształcenie (77%). W ankiecie uczestniczyli przedstawiciele wszystkich osiedli. Najliczniej reprezentowane były Piaski-Henryków (13%) oraz Kolonia Robotnicza (10%).

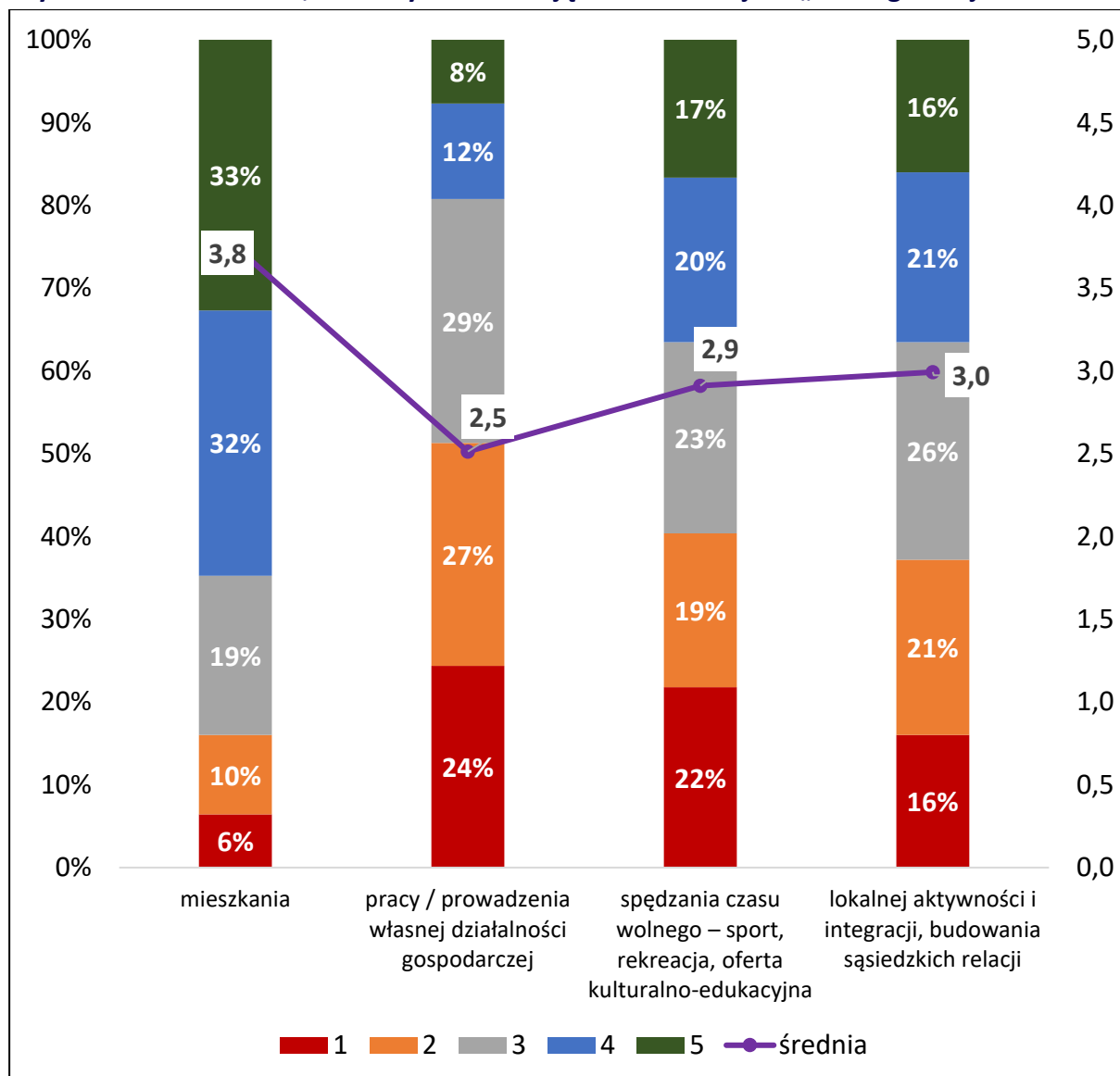
6.1. Zadowolenie z zamieszkiwania w mieście

Badani mieszkańcy oceniali jakość zamieszkiwanych osiedli na 5-stopniowej skali (gdzie 1 oznaczało zdecydowaną niezgodę, a 5 zdecydowaną zgodę z zadaniem stwierdzeniem) w następujących aspektach:

- mieszkania,
- pracy / prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- spędzania czasu wolnego – sport, rekreacja, oferta kulturalno-edukacyjna,
- lokalnej aktywności i integracji, budowania sąsiedzkich relacji.

Generalnie uczestnicy badania byli zadowoleni ze swojego osiedla jako miejsca do mieszkania – suma ocen 4 i 5 wyniosła 65%, a średnia ocena tego aspektu 3,8. Pozostałe oceniane aspekty życia na ostrowieckich osiedlach wypadły nieco gorzej. Niespełna 37% ankietowanych uznało zamieszkiwane osiedle za dobre miejsce do spędzania czasu wolnego czy do lokalnej aktywności i integracji, budowania sąsiedzkich relacji (średnia ocen wynosiła odpowiednio 2,9 oraz 3,0). Najniższe noty dotyczyły podejmowania aktywności zarobkowej – ponad połowa badanych nie postrzega zamieszkiwanego osiedla za dobre miejsca do pracy / prowadzenia własnej działalności gospodarczej, a średnia ocena tego elementu wyniosła 2,5.

Wykres 2. Ocena osiedli, na których mieszkają ankietowani jako „dobrego miejsca do...”

Źródło: Opracowanie własne, wyniki badania CAWI 2022 r.

6.2. Problemy społeczne

W ramach ankiety mieszkańcy wskazywali problemy społeczne, które ich zdaniem są najbardziej odczuwalne w Ostrowcu Świętokrzyskim (mogli wybrać maksymalnie 5 odpowiedzi), a następnie określali natężenie wskazanych problemów (w 5-stopniowej skali, gdzie 1 oznacza, że natężenie problemu jest bardzo niskie, a 5 – bardzo wysokie).

Najczęściej wskazywanym problemem, na który zwróciło uwagę 66% badanych, był problem uzależnień, w tym nadużywanie alkoholu lub innych używek przez mieszkańców (widoczne w przestrzeni publicznej). Kolejne kwestie kryzysowe, które według ankietowanych są bardziej odczuwalne w Ostrowcu Świętokrzyskim to:

- niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego – oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna (58% wskazań);

- ubóstwo – duży odsetek ludzi biednych, żebractwo (39% wskazań);
- problemy w rodzinach – przemoc, problemy wychowawcze, konflikty (26% wskazań);
- niedostateczna oferta wsparcia/opieki dla seniorów i/lub osób z niepełnosprawnościami (23% wskazań).

W przypadku natężenia problemów, najwyższa średnia (4,0) dotyczyła problemu uzależnień oraz trudności związanych z opieką żłobkową.

Tabela 19. Ocena problemów społecznych odczuwalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim

Problem społeczny	Odsetek wskazań	Średnie natężenie problemu
Problem uzależnień, w tym nadużywanie alkoholu lub innych używek przez mieszkańców (widoczne w przestrzeni publicznej)	66%	4,0
Niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego (oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna)	58%	3,7
Ubóstwo (duży odsetek ludzi biednych, żebractwo)	39%	3,7
Problemy w rodzinach (przemoc, problemy wychowawcze, konflikty)	26%	3,6
Niedostateczna oferta wsparcia/opieki dla seniorów i/lub osób z niepełnosprawnościami	23%	3,5
Niski stopień integracji i konflikty sąsiedzkie, w tym z uchodźcami i emigrantami zarobkowymi	21%	3,5
Problemy związane z opieką żłobkową	16%	4,0
Niskie poczucie bezpieczeństwa (kradzieże, rozboje, wypadki)	15%	3,5
Problemy związane z opieką przedszkolną	10%	3,5

Źródło: Opracowanie własne, wyniki badania CAWI 2022 r.

6.3. Problemy pozaspółeczne

Uczestnicy badania wskazywali także problemy pozaspółeczne (gospodarczo-przestrzenne), które ich zdaniem są najbardziej odczuwalne w Ostrowcu Świętokrzyskim (mogli wybrać maksymalnie 5 odpowiedzi).

Zdecydowanie najwięcej ankietowanych (86%) dostrzegało problemy na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, brak atrakcyjnych miejsc pracy). Kolejno zwracano uwagę na zły stan infrastruktury drogowej (46% wskazań) oraz trudności z prowadzeniem biznesu / działalności gospodarczej (40%). Po 27% ankietowanych wskazało jeszcze na 3 doskwierające mieszkańcom problemy przestrzenne: zanieczyszczenie środowiska naturalnego, niska jakość otoczenia oraz niewystarczająca dostępność lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych.

W przypadku natężenia problemów, najwyższą średnią (4,2) odnotowano dla trudności na lokalnym rynku pracy typu bezrobocie, niskie wynagrodzenia, brak atrakcyjnych miejsc pracy.

Tabela 20. Ocena problemów pozaspółecznych odczuwalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim

Problem pozaspółeczny	Odsetek wskazań	Średnie natężenie problemu
Problemy na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, brak atrakcyjnych miejsc pracy)	86%	4,2
Zły stan infrastruktury drogowej (drogi, chodniki, parkingi)	46%	3,8
Problemy z prowadzeniem biznesu / działalności gospodarczej (dostęp/jakość kadr, lokalne uwarunkowania)	40%	3,9
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego (hałas, smog, zanieczyszczenie wód itp.)	27%	4,0
Niska jakość otoczenia (nieporządek, deficyt miejsc zielonych, brak ławek, miejsc do wypoczynku / rozmowy, ład przestrzenny)	27%	4,0
Niewystarczająca dostępność lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych	27%	4,0
Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna - obiekty świadczące usługi wsparcia i opieki dla osób ze szczególnymi potrzebami, np. dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, bezrobotnych	23%	3,8
Zły stan techniczny budynków, niska jakość zabudowy	19%	3,6
Przestrzenie i budynki niedostosowane do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych, z trudnościami w poruszaniu się	15%	3,9

Źródło: Opracowanie własne, wyniki badania CAWI 2022 r.

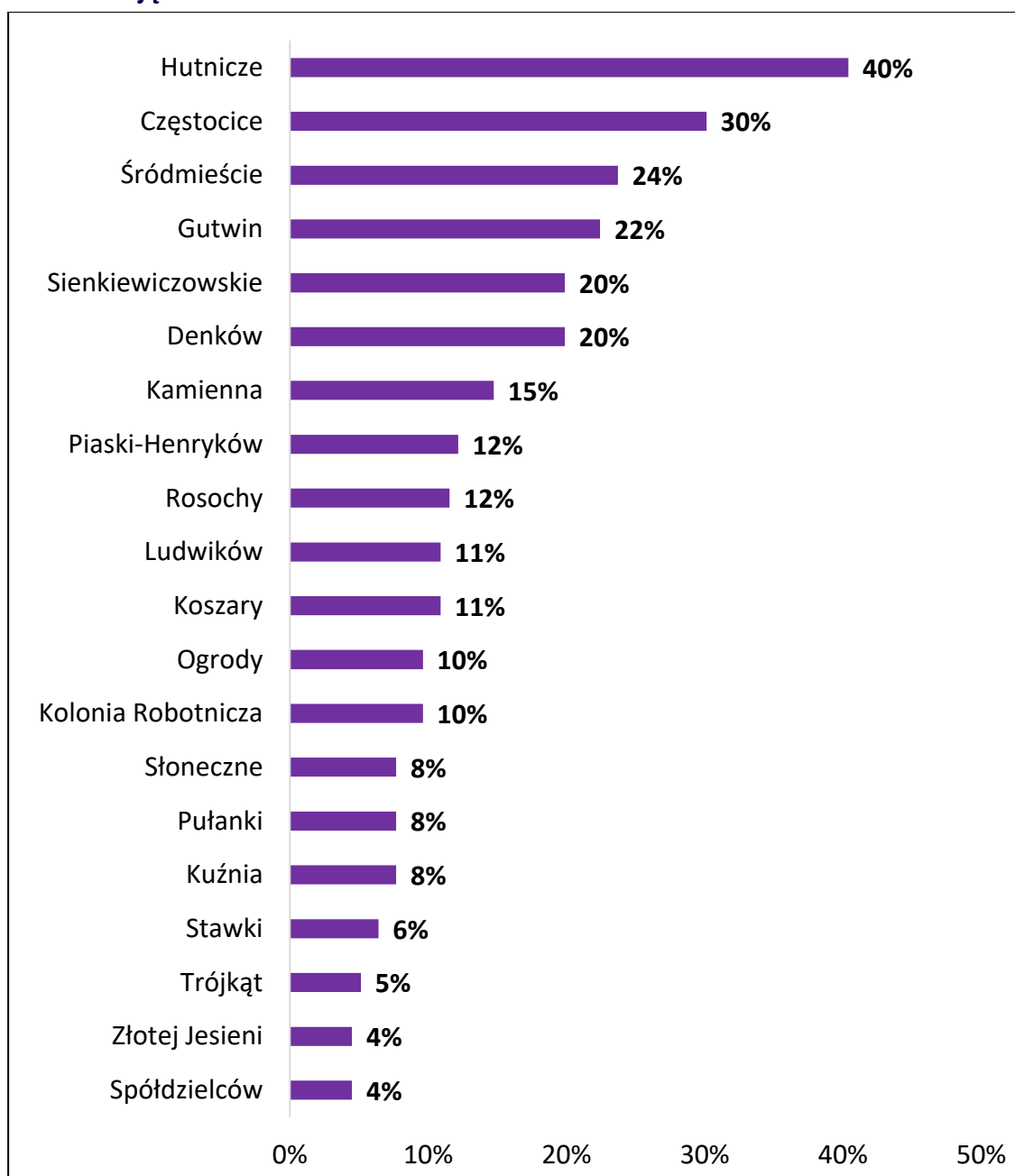
6.4. Osiedla potrzebujące rewitalizacji

Mieszkańcy Ostrowca Świętokrzyskiego uczestniczący w badaniu mogli wybrać maksymalnie 4 osiedla, które ich zdaniem potrzebują największej pomocy w rozwiązaniu występujących problemów i powinny zostać objęte rewitalizacją.

Najwięcej wskazań (40%) otrzymało osiedle Hutnicze. Kolejny typowany obszar to Częstocice (30%). Wśród 4 najczęściej wskazywanych osiedli znalazły się także Śródmieście (24%) oraz Gutwin (22%).

Wykres 3. Ocena osiedli przez badanych pod kątem zapotrzebowania na pomoc i objęcia rewitalizacją

Źródło: Opracowanie własne, wyniki badania CAWI 2022 r.

Ankietowani swoje wskazania dotyczące osiedli wymagających szczególnej interwencji uzasadniali komentarzami odnoszącymi się do problemów występujących na terenie poszczególnych jednostek. W szczególności wskazywano, że są to miejsca koncentracji:

- osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na ubóstwo (np. Śródmieście), uzależnienia (spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, m.in. osiedla Pułanki i Częstocice) czy bezrobocia (bezrobocie strukturalne oraz „dziedziczne”);

- osób o szczególnych potrzebach (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami);
- osób w kryzysie bezdomności.

Podnoszono również kwestię obniżonego poczucia bezpieczeństwa, którą wiązano z grupowaniem się osób w przestrzeniach publicznych (spożywanie alkoholu, agresywne zachowania, akty wandalizmu – głównie po zmroku) oraz niewystarczającym oświetleniem ulic. Respondenci wymieniali też problemy dotyczące sfery funkcjonalno-przestrzennej, takie jak:

- zbyt mała ilość terenów zielonych, w tym zielonych terenów urządzonych, braki w małej architekturze (np. Kuźnia, Ludwików);
- zły stan techniczny budynków: słaby stan budynków zabytkowych i mieszkalnych (w tym komunalnych i lokali socjalnych), np. Hutnicze, Śródmieście, Częstocice (m.in. dworzec PKP);
- niewystarczająca oferta czasu wolnego, zarówno w zakresie dostępności zajęć i wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych, jak i niedostatku miejsc i obiektów służących integracji, rekreacji, aktywności sportowej;
- problemy z przemieszczeniem się po osiedlach: niewystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa (w tym braki w zakresie chodników, ścieżek rowerowych, miejsc parkingowych) oraz słabe skomunikowanie.

Uczestnicy badania wskazali także przedsięwzięcia, które ich zdaniem mogłyby rozwiązać zidentyfikowane problemy na obszarach najczęściej rekomendowanych do rewitalizacji. Ankietowani proponowali następujące rodzaje działań:

- wsparcie w zakresie profilaktyki i aktywizacji skierowane do osób wykluczonych społecznie, odbiorców pomocy społecznej, osób bezrobotnych;
- podnoszenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej poprzez rozszerzenie monitoringu miejskiego, częstsze patrole ulic;
- inicjatywy związane z rozwojem rynku pracy oraz mające na celu zatrzymanie młodych osób;
- wspieranie partycypacji społecznej, podnoszenie aktywności mieszkańców, w tym kształtowanie społecznej odpowiedzialności za otoczenie, poprzez działania edukacyjne kierowane dzieci i młodzieży, wdrażanie technik konsultacji społecznych, np. debaty;
- rozwój oferty i infrastruktury czasu wolnego – aranżowanie przestrzeni z zielenią urządzoną, tworzenie miejsc pozwalających na integrację mieszkańców (np. miejsca aktywności lokalnej), rozwój miejsc i oferty dla seniorów oraz młodzieży, modernizację placów zabaw, obiektów sportowych;

- poprawa przemieszczania się po mieście poprzez rozwój oferty komunikacji publicznej, remonty infrastruktury drogowej, budowę połączeń pieszych i rowerowych;
- poprawa stanu technicznego budynków zasobu gminnego, m.in. w zakresie dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, remontów, podnoszenia efektywności energetycznej oraz dostępności infrastruktury sieciowej;
- większa dbałość o przestrzeń publiczną, działania porządkowe, prace modernizacyjne i aktywizacyjne, np. ożywienie Rynku, przystosowanie okolicy stawu po cukrowni do wypoczynku i rekreacji mieszkańców – zadbanie o obszar przylegający do stawów w Częstocicach.

Wśród ujętych w ankiecie pytań zawarto także zagadnienia związane z oceną efektów wdrażanego dotychczas Programu Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023 w sferze społecznej i w wymiarze pozaspołecznym (gospodarczym, technicznym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym). W obu ocenianych wymiarach duża część respondentów nie była w stanie określić swojego stanowiska dotyczącego poprawy sytuacji w danym podobszarze rewitalizacji lub jej braku. Odsetek osób, które deklarowały brak wiedzy lub zdania w tym temacie wynosił między 39 a 59 procent ogółu, w zależności od wymiaru i podobszaru, o który pytano. Poniżej przedstawiono zatem wyłącznie odpowiedzi osób, które zdecydowały się ocenić zmianę obserwowaną przez nie na poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

W ramach sfery społecznej trzy spośród sześciu podobszarów rewitalizacji respondenci ocenili jako te, w których dostrzegają poprawę sytuacji w ostatnich latach. Był to podobszar B obejmujący fragmenty osiedli: Rosochy, Ogrody, Stawki (63,8% dostrzega poprawę) oraz podobszary E (teren przemysłowy zlokalizowany na obszarze osiedla Koszary – 65,1%) i F (tereny inwestycyjne i planowane do inwestycji przy ul. Samsonowicza – fragment osiedli Denków i Koszary – 75,6%). Z kolei brak poprawy respondenci wskazywali najczęściej w podobszarach C (fragmenty osiedli: Częstocice i Hutnicze) i D (fragment osiedla Pułanki), gdzie taką – negatywną – ocenę wystawiło tym podobszaram stosownie 56,7% oraz 62,5% badanych. Ocena podobszaru A (fragmenty osiedli: Denków, Kamienna, Śródmieście, Spółdzielców) wypada na tym tle ambiwalentnie, głosy respondentów rozkładają się w proporcji bliskiej 50 na 50. Tym samym, w ramach oceny efektów społecznych dostrzeganych przez badanych w podobszarach rewitalizacji, wskazane wydaje się kontynuowanie działań interwencyjnych w odniesieniu do terenów następujących osiedli: Pułanki, Częstocice, Hutnicze, Denków, Kamienna, Śródmieście, Spółdzielców.

Tabela 21. Ocena efektów Programu Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023 w sferze społecznej w podziale na podobszary rewitalizacji

Czy na przestrzeni lat 2017-2022 Pana/Pani zdaniem nastąpiła poprawa w zakresie sfery społecznej, która przełożyła się na sytuację osób zamieszkujących poszczególne podobszary rewitalizacji?	Tak (widzę poprawę)	Nie (nie ma poprawy)	Liczba respondentów wyrażających opinię
Podobszar A (fragmenty osiedli: Denków, Kamienna, Śródmieście, Spółdzielców)	52,2%	47,8%	92
Podobszar B (fragmenty osiedli: Rosochy, Ogrody, Stawki)	63,8%	36,2%	94
Podobszar C (fragmenty osiedli: Częstocice i Hutnicze)	43,3%	56,7%	90
Podobszar D (fragment osiedla Pułanki)	37,5%	62,5%	80
Podobszar E (teren przemysłowy zlokalizowany na obszarze osiedla Koszary)	65,1%	34,9%	63
Podobszar F (tereny inwestycyjne i planowane do inwestycji przy ul. Samsonowicza – fragment osiedli Denków i Koszary)	75,6%	24,4%	78

Źródło: Opracowanie własne, wyniki badania CAWI 2022 r.

Tabela 22. Ocena efektów Programu Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023 w sferze pozaspołecznej w podziale na podobszary rewitalizacji

Czy na przestrzeni lat 2017-2022 Pana/Pani zdaniem nastąpiła poprawa sytuacji w podobszarach rewitalizacji pod względem pozaspołecznym (np. gospodarka i przedsiębiorczość, środowisko, infrastruktura, przestrzenie publiczne itp.)?	Tak (widzę poprawę)	Nie (nie ma poprawy)	Liczba respondentów wyrażających opinię
Podobszar A (fragmenty osiedli: Denków, Kamienna, Śródmieście, Spółdzielców)	51,1%	48,9%	92
Podobszar B (fragmenty osiedli: Rosochy, Ogrody, Stawki)	59,8%	40,2%	92
Podobszar C (fragmenty osiedli: Częstocice i Hutnicze)	44,7%	55,3%	85
Podobszar D (fragment osiedla Pułanki)	44,7%	55,3%	76
Podobszar E (teren przemysłowy zlokalizowany na obszarze osiedla Koszary)	68,7%	31,3%	67
Podobszar F (tereny inwestycyjne i planowane do inwestycji przy ul. Samsonowicza – fragment osiedli Denków i Koszary)	75,7%	24,3%	74

Źródło: Opracowanie własne, wyniki badania CAWI 2022 r.

7. Wyniki działań partycypacyjno-badawczych – wnioski z badań jakościowych

Kolejnym krokiem w procesie delimitacji obszaru rewitalizacji była realizacja jakościowych technik badawczych: trzech indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) oraz jednego zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI – Focus Group Interview, fokus). Techniki zrealizowano w dniach 30.11-1.12.2022 r. i łącznie uczestniczyło w nich 17 osób.

W technikach wzięli udział przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji – kluczowych instytucji lokalnych, takich jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Komitet Monitorujący Program Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023, Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, spółki miejskie (Zakład Usług Miejskich, Centrum Rozwoju Lokalnego), Starostwo Powiatowe.

Rozmowy przeprowadzone z lokalnymi ekspertami potwierdziły występowanie problemów społecznych na wskazanych obszarach, pozwoliły na wskazanie obszarów koncentracji problemów społecznych, zjawisk kryzysowych oraz potencjałów rozwojowych w przestrzeniach poszczególnych osiedli, a także wsparły proces zawężenia obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji.

7.1. Osiedle Denków

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Denków charakteryzuje się **pewną odrębnością** od reszty miasta („miasto przy mieście”), zarówno pod względem lokalizacji i skomunikowania, jak i mieszkańców. Specyfika Denkowa wynika z jego historii – do Ostrowca został włączony w latach 50., wcześniej wchodził w skład gminy Bodzechów, a do 1870 roku posiadał prawa miejskie.
- Mieszkańcy osiedla **mało się integrują** z resztą miasta, tworzą dość hermetyczną wspólnotę, z którą trudno nawiązywać więzi czy współpracować (np. jeśli chodzi o kwestie własnościowe terenów „trzymanie własności przy sobie”). Niski poziom zaangażowania się mieszkańców w różnego rodzaju inicjatywy, które są proponowane „z zewnątrz”.
- Na osiedlu zamieszkuje **wiele osób korzystających z pomocy społecznej**, w tym także seniorów. Osiedle Denków jest postrzegane jako jeden z trudniejszych rejonów pod kątem pracy socjalnej. W strukturze beneficjentów MOPS, zauważa się kumulację różnych problemów, stosunkowo dużo mieszkańców otrzymuje pomoc z takich powodów jak: ubóstwo, alkoholizm, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność.
- Wśród obszaru zdegradowanego osiedle Denków **wyróżnia się negatywnie w zakresie obniżonego poczucia bezpieczeństwa i liczby interwencji**, m.in. ze względu na koncentrację osób nadużywających alkoholu, dopuszczających się kradzieży, włamań. Wysoka jest także liczba interwencji dotyczących przemocy domowej. Rynek

Denkowski wskazywany jest jako miejsce niebezpieczne ze względu na gromadzące się tam osoby spożywające alkohol, m.in. w godzinach popołudniowych / wieczornych.

- **Odczuwalny problem stanowi także niski standard zasobu komunalnego.** Na terenie osiedla znajdują się **lokale komunalne (dużo lokali socjalnych)** – na Rynku Denkowskim i w jego sąsiedztwie, m.in. ul. Mostowa (brak WC w lokalach mieszkalnych), ulica Browarna, Spółdzielcza, a także przy ulicy Samsonowicza. Zamieszkują je osoby korzystające z pomocy MOPS, w dużym stopniu osoby ze eksmisji. Budynki są o **niskim standardzie**, np. wspólne toalety, toalety na zewnątrz, zły stan techniczny. Za najtrudniejsze uchodzą socjalne budynki wielorodzinne przy ul. Samsonowicza – zarówno ze względu na ich standard i stan techniczny, jak problemy społeczne mieszkańców.
- W Denkowie znajduje się **noclegownia dla bezdomnych** mężczyzn prowadzona przez MOPS, w związku z tym jest to jedno z osiedli o większej koncentracji przestrzennej osób w kryzysie bezdomności.
- W Denkowie obserwuje się **starzenie się społeczeństwa**, choć w nieco mniejszym stopniu niż w pozostałych częściach miasta. Starsze osoby zamieszkują głównie w centrum osiedla, okolicach Rynku Denkowskiego.
- Na terenie osiedla obserwuje się **konflikt funkcji mieszkaniowej z przemysłową**. Problem wynika z tego, że dawne mieszkalne budynki robotnicze zlokalizowane na terenie przemysłowym zagospodarowano na potrzeby mieszkaniowe (lokale socjalne), a lokalizacja ta niesie za sobą różne uciążliwości dla mieszkańców wynikające z bezpośredniego sąsiedztwa z przemysłem (hałas, zapachy, kwestie segregowania odpadów itp., przykład firmy z granulatem opon, której działalność spowodowała szereg interwencji mieszkańców ze względu na odczuwane uciążliwości). **Dla całego osiedla brakuje regulacji w zakresie zagospodarowania przestrzeni** – m.p.zp obejmuje tylko przemysłową część osiedla – kończy się na ul. Samsonowicza (prawa strona), nie ma **zapewnionego bufora (np. obszaru zieleni), który oddzielałby obiekty przemysłowe od mieszkaniówki**.
- Problem stanowi też **słabe skomunikowanie** osiedla z resztą miasta, ogranicza mobilność i przyczynia się do pewnej izolacji mieszkańców (zwłaszcza w zakresie komunikacji pieszej – ciągi piesze są niewystarczające, w złym stanie itp.).
- Pewne niegodności wiążą się także ciężkim ruchem komunikacyjnym, który przechodzi przez ulicę Samsonowicza (jest droga dojazdowa do części przemysłowej).
- Niekorzystna sytuacja dotyczy niektórych działalności gospodarczych – w Denkowie zakończyła działalność jedna z najstarszych piekarni w mieście.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Mieszkańcy Denkowa są **aktywni społecznie**, co przejawia się w działalności różnych **lokalnych grup**, np. stowarzyszenie – Towarzystwo Przyjaciół Denkowa, Rada Osiedla, wspólnoty parafialne koncentrujące się wokół kościoła, Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi (m.in. w związku z prowadzonym na zlecenie Powiatu Ostrowieckiego domem dziecka – Zespołem Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Nasz Dom”). Jako lokalne miejsc spotkań (rady osiedla, mieszkańców) służy plac zabaw przy zbiegu ul. Zielonej z Samsonowicza.
- Na terenie osiedla znajduje się atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, miejsca do wypoczynku: m.in. **zrewitalizowany Rynek** Denkowski, **teren zielony** przy ogródkach działkowych przy Samsonowicza z **instalacją przeznaczoną do organizacji imprez** i wydarzeń (odbywające się tam festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców).
- Na terenie osiedla dostępne są **podstawowe usługi**: edukacyjne (szkoła podstawowa, katolickie liceum ogólnokształcące), opieki zdrowotnej (przychodnia, apteka), handlowe z zakresie artykułów spożywczych (delikatesy centrum). Ścieżka rowerowa przy ul. Samsonowicza – zwiększa dostępność osiedla.
- Na terenie osiedla widać napływ nowych mieszkańców, **nowa zabudowa mieszkaniowa rozwija się m.in. przy ulicach: Rudzkiej, Wschodniej, Tomaszów**. W tej części osiedla nie identyfikuje się raczej problemów społecznych.
- W przypadku Denkowa zachodzi także pewna **przemysłowo-gospodarcza** zmiana, osiedle rozwija się w tym kierunku, jest dużo terenów inwestycyjnych (tereny stanowiące własność gminy).

7.2. Osiedle Częstocice

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Część peryferyjna, przez którą przebiegają tory kolejowe stanowiące barierę przestrzenną i ograniczenie komunikacyjne z resztą miasta.
- Osiedle zróżnicowane pod kątem funkcji przestrzeni: część wschodnia „do rzeki” (Modły) oraz na wschód od ul. Szewieńskiej to zabudowa jednorodzinna, rozwijająca się, bez większych problemów społecznych. Część „od rzeki” to tzw. osada, tereny przemysłowe po dawnej cukrowni: bloki robotnicze, pustostany, zaniedbane tereny zielone wokół stawów. Na osiedlu występują tereny zalewowe – wylewa np. Modła (dopływ Kamiennej).
- Osiedla dotyka proces starzenia się społeczeństwa – wśród mieszkańców jest wielu seniorów.
- Osiedle odznacza się jednym z **wyższych odsetków mieszkańców korzystających z pomocy społecznej**, główne przyczyny objęcia wsparciem to **ubóstwo, długotrwała**

lub ciężka choroba, niepełnosprawność. Ze względu na prowadzone w ostatnich latach działania rewitalizacyjne na terenie osiedla sytuacja społeczna uległa poprawie, większość problemów społecznych podopiecznych MOPS określa się jako opanowane. Nadal **odczuwalne problemy** społeczne identyfikowane wśród niektórych mieszkańców lokali socjalnych to **uzależnienia (alkoholizm) oraz długotrwała lub ciężka choroba.** W Częstocicach odnotowano stosunkowo wiele interwencji dotyczących przemocy domowej, które często powiązane są z uzależnieniem członków rodziny.

- W Częstocicach znajdują się **mieszkania socjalne**, przy czym należy zauważyć, że niektórych standard nie odbiega, a nawet przewyższa znacznie, mieszkania komunalne, np. w nowym bloku przy ul. Parkowej 2b oraz w wyremontowanej zabytkowej kamienicy przy ul. Osadowej 6. Na terenie osiedla znajdują się także mieszkania chronione i treningowe – dla osób wychodzących z kryzysu bezdomności.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- W ostatnich latach, m.in. dzięki działaniom rewitalizacyjnym, **nastąpiło społeczno-gospodarcze ożywienie osiedla.** Pojawiają się nowe instytucje oraz inwestycje w zakresie przestrzeni publicznej np. zielone tereny urządzone, place zabaw (strefa rekreacji między Świętokrzyską a Osadową: boisko, plac zabaw itp.), którym towarzyszą różne wydarzenia integracyjne dla mieszkańców.
- W części osiedla zwanej „osadą”, na terenie dawnej cukrowni „Częstocice”, znajduje się **Izba Pamięci Cukrownictwa** Krajowej Grupy Spożywczej S.A. – placówka zajmująca się dokumentowaniem dziejów cukrownictwa na ziemiach polskich prowadząca działalność wystawienniczą. Miejsce to jest jednak stosunkowo mało znane przez mieszkańców. W okolicy znajdują się **tereny i obiekty związane z historią cukrowni**, które nie są zagospodarowane i w pełni wykorzystane: **mieszkalne** budynki pocukrownicze (częściowo pustostany) oraz wielkie **stawy** cukrownicze (teren rekreacyjny – łowisko wędkarskie, jednak zaniedbany i zaśmiecony).
- W Częstocicach część przemysłowa oddzielona jest od terenów mieszkalnych **sferą buforową** (ujęta także w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego). Tworzy ją **kilkuhektarowy teren stanowiący własność Miasta – obecnie niezagospodarowany**, który może być wykorzystany pod cele rekreacyjne czy ogródki działkowe. Wymagają jednak dużych nakładów inwestycyjnych.
- Na terenie osiedla znajduje się **budynek dworca kolejowego** (własność PKP) – obiekt z końca XIX wieku ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków, ważny historycznie dla mieszkańców. Dworzec i jego otoczenie znajdują się w złym stanie technicznym, przez co są właściwie niedostępne dla mieszkańców (budynek wyłączony z użytkowania, brakuje skomunikowania z resztą miasta – zamknięta kładka dla pieszych). Budynek popada w ruinę, od kilku lat trwają negocjacje między Miastem a PKP dotyczące przekazania nieruchomości.

- W Częstocicach mieści się także niedawno wyremontowany XIX-wieczny **Pałac Wielopolskich**, w którym siedzibę ma **Muzeum Historyczno-Archeologiczne** w Ostrowcu Świętokrzyskim (prowadzone jako wspólna instytucja kultury ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i Powiatu Ostrowieckiego). Ze względu na walory architektoniczno-historyczne obiekt jest wpisany do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego. Pałac otoczony jest **parkiem** o powierzchni ok. 2,5 ha. Dzięki remontowi pałacu i zagospodarowaniu terenu zielonego miejsce stało się dostępne dla mieszkańców, istotnie wzbogacając ofertę kulturalno-rekreacyjną miasta.
- Teren zielony sąsiadujący z parkiem przy Pałacu Wielopolskich – „na tyłach” zespołu pałacowo-parkowego znajduje się teren między ul. Parkową a Świętokrzyską stanowiący łącznik z parkiem, gdzie wieczorami grupują się różne osoby m.in. w celu spożywania alkoholu. Przestrzeń ta mogłaby zostać lepiej zagospodarowana (uporządkowanie, utwardzenie terenu, oświetlenie, elementy małej architektury), co podniosłoby także bezpieczeństwo.
- Mieszkańcy osiedla są **stosunkowo aktywni**, organizują się wokół potrzeb, wspólnie podejmują realizację lokalnych inicjatywy integracyjnych, działają także miejscowi seniorzy. Aktywność ta jest w dużej mierze efektem trzyletniej pracy organizatorów społecznościowych na terenie osiedla (działanie wspierające mieszkańców realizowane przez MOPS).
- Dobry standard niektórych budynków socjalnych – nowe lub wyremontowane obiekty (Parkowa 2b, Osadowa 6).
- Na terenie osiedla są dostępne usługi publiczne – w budynku przy ul. Świętokrzyskiej 22 ma siedzibę MOPS, Straż Miejska, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i in. oraz oferta edukacyjna – przy ulicy Górnej funkcjonuje niepubliczne szkoła podstawowa (wraz z przedszkolem) prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Szkoły w Częstocicach.

7.3. Osiedle Hutnicze

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Osiedle jest postrzegane przez mieszkańców za niebezpieczne, odznacza się nieco większą skalą popełnionych wykroczeń i przestępstw oraz interwencji (głównie dotyczących spożywania alkoholu czy agresywnych zachowań osób nietrzeźwych, przemocy domowej). Sytuacje związane ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych, gromadzenie się osób uzależnionych i spożywających zazwyczaj mają miejsce w okolicach sklepów, terenów zielonych, np. Park Fabryczny, tereny pod wiaduktem.
- Osiedle odznacza się stosunkowo wysokim odsetkiem **mieszkańców korzystających z pomocy społecznej**, główne przyczyny objęcia wsparciem to **ubóstwo oraz**

długotrwała lub ciężka choroba. Osiedle Hutnicze jest postrzegane jako jeden z trudniejszych rejonów pod kątem pracy socjalnej. Dookoła odnowionego parku znajdują się bloki socjalne, w których panują złe warunki mieszkaniowe. Podopieczni MOPS borykają się też z takimi problemami jak alkoholizm, bezrobocie, niepełnosprawność.

- Jest to jedno z osiedli o większej koncentracji przestrzennej **osób w kryzysie bezdomności**, co wynika z funkcjonowania tam instytucji pomocowych (Centrum Integracji Społecznej, Bank Żywności), a także pustostanu, który jest zasiedlany przez osoby bezdomne.
- **Teren trudny pod względem dostępności komunikacyjnej**, bariera przestrzenna – tory kolejowe.
- Osiedla dotyka problem **starzenia się społeczeństwa**.
- Na terenie osiedla wykształciła się specyficzna młodzieżowa grupa kibicowska (mieszkańcy budynków pohutniczych), co generowało konflikty wewnętrzne, konflikty z przyjezdnymi kibicami. Jednak w związku z wyludnianiem się Ostrowca Świętokrzyskiego (młode osoby wyjeżdżają) znikają też pewne negatywne zjawiska społeczne.
- **Zły stan techniczny budynków mieszkalnych** (stary zasób, dotyczy głównie budynków spółdzielni mieszkaniowej, budynki wymagające remontu znajdują się nieopodal Parku Fabrycznego m.in. przy ulicach Traugutta, Staszica, także okolice Świętokrzyskiej - Kwiatkowskiego), liczne **pustostany**.
- Ograniczona dostępność oferty kulturalnej – na terenie osiedla nie ma żadnej instytucji kultury, np. filii centrum kultury, biblioteki itp.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Na terenie osiedla zauważa się zmiany w kierunku przekształcenia terenu przemysłowego w stylu brownfield w greenfield. Zmiany mają na celu wydobycie potencjału rozwojowego osiedla i przyciągnąć nowych inwestorów. Osiedle ma potencjał rozwojowy pod kątem inwestycyjnym, gospodarczym, usługowym, natomiast nie ma już wolnych terenów pod nową zabudowę mieszkaniową.
- Na terenie osiedla funkcjonują **instytucje publiczne**: Sąd Rejonowy, szkoła ponadpodstawowa (Zespół szkół nr 3 – technikum nr 3, dawne Technikum Hutniczo – Mechaniczne, najlepsza szkoła techniczna w województwie świętokrzyskim). W związku z lokalizacją Sądu Rejonowego w okolicach ulicy Kościuszki obserwuje się **rozwój usług specjalistycznych typu doradztwo** prawne (lokale nabywane pod tego typu usługi).
- Osiedle Hutnicze posiada też dobrze **rozwinętą bazę sportową** – miejskie obiekty sportowe: stadion, nowoczesną halę sportowo-widowiskową, w której odbywają się

różnego typu wydarzenia (choć mieszkańcy trochę narzekają, że obiekty te okazjonalnie generują hałas i większy ruch w okolicy). W kontekście spędzania czasu wolnego istotną przestrzenią jest **odnowiony Park Fabryczny**, który stanowi centrum życia i spotkań mieszkańców, np. podczas organizowanych festynów.

Charakterystycznym obiektem o walorach architektonicznych jest **drewniany kościół parafialny** pw. Najświętszego Serca Jezusowego, tzw. hutniczy, ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków.

7.4. Osiedle Kamienna

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Osiedle w ostatnich latach zmienia swój charakter: **osłabiła się funkcja mieszkaniowa, następuje rozwój sfery gospodarczej** – wzmacnia się **funkcja usługowa i przemysłowa**. Kiedyś było to osiedle uważane za rozwojowe, teraz ta część miasta wpadła w stagnację, nie jest już postrzegana jako perspektywiczna pod względem inwestycji mieszkaniowych czy społecznych. Osiedle przekształca się w bardziej przemysłowo-gospodarcze (też usługowe np. przy ul. Kilińskiego – duża ruchliwa arteria, mało atrakcyjna pod kątem zamieszkiwania).
- Na terenie osiedla zauważa się procesy **starzenia społeczeństwa**, wśród mieszkańców jest stosunkowo dużo osób starszych. Dodatkowo osiedle się wyludnia.
- Pod kątem problemów w zakresie bezpieczeństwa zauważalna jest **drobna przestępczość** przeciwko mieniu (koncentrująca się w okolicach Targowiska), ale te problemy są sporadyczne, nie tak nasilone jak kiedyś.
- Na terenie osiedla zamieszkują osoby oraz rodziny korzystające ze wsparcia MOPS, m.in. z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, w mniejszej skali z powodu bezrobocia czy alkoholizmu. Z kolei rodziny, w których identyfikuje się sytuacje problemowe, zamieszkują m.in. w okolicach ulic: Focha, Kilińskiego.
- Na terenie osiedla jest stosunkowo dużo **mieszkań o gorszym standardzie** przeznaczonych na wynajem (w dość dostępnych cenach), często korzystają z nich rodziny zagrożone wykluczeniem czy borykające się z różnymi problemami, w tym klienci MOPS.
- Na terenie osiedla występują także **problemy z infrastrukturą drogową i niewystarczającym skomunikowaniem** – wewnątrz osiedla i z pozostałą częścią miasta: drogi i chodniki w złym stanie, brak ścieżki rowerowej wzdłuż Kilińskiego, duże natężenie ruchu i korki (głównie dotyczy ul. Kilińskiego, ponadto wąski przejazd nad torami, który ogranicza układ komunikacyjny) – są to jednocześnie czynniki zniechęcające do inwestycji.
- Przy zbiegu ulicy Zagłoby z Aleją 25-lecia Wolności znajduje się **stara zabudowa** (poprodukcyjna i mieszkaniowa) w bardzo **złym stanie technicznym** (do rozbiórki). **Pustostany** znajdują się też tuż przy Rondzie Republiki Ostrowieckiej.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Lokalizacja na terenie osiedla **Targowiska Miejskiego** (targowica) – największy taki obiekt w województwie świętokrzyskim, po remontach i modernizacjach. Z perspektywy mieszkańców osiedla to z jednej strony zaleta – dobra dostępność różnych usług, z drugiej uciążliwość (3 razy w tygodniu natężony ruch, problemy komunikacyjne oraz zaśmiecenie przestrzeni), przy czym działalność targowiska w ostatnim czasie nie generuje wielu wykroczeń. Osiedle Kamienna posiada rozwiniętą ofertę usługową handlową, oprócz Targowiska, można wymienić m.in. galerię handlową, sklepy oraz punkty gastronomiczne.
- Potencjał gospodarczy osiedla: powstają **nowe hale, sklepy z zaopatrzeniem**, np. Bricomarche, **głównie wzdłuż ul. Kilińskiego**, czy przy ul. Andrzeja Biesiady (obszar logistyczny). Obszar **rozwojowy to szczególnie teren między ul. Chrzanowskiego a ul. Kilińskiego oraz między ul. Kilińskiego a rzeką Kamienną** (wcześniej tereny łąkowe, nieużytki, tereny podmokłe). Obserwuje się zwiększone zainteresowanie przedsiębiorców do inwestowania w tej części miasta. Powstające zakłady produkcyjno-handlowe to kolejne miejsca pracy. Ponadto powstała nowa ulica (łącznik Chrzanowskiego – Furmańska), która poprawiła skomunikowanie w tej części osiedla, a także otworzyła przestrzeń – nowe tereny pod inwestycje.
- W zachodniej części osiedla między ul. Zagłoby i Żabią znajduje się obszar do wykorzystania gospodarczego – teren po dawnej Wólczance.
- Na terenie osiedla, przy ul. Kilińskiego, znajduje się **Liceum Ogólnokształcące nr I** (najstarsza szkoła średnia w mieście) **oraz Szkoły Zakładu Doskonalenia Zawodowego** (ZDZ, technikum, szkoła branżowa oraz niepubliczna szkoła policealna). W związku z funkcjonowaniem placówek w tej części osiedla koncentruje się młodzież (przemierzając się, spędzając czas wolny po/między zajęciami), ogólnie zwiększony jest ruch, zwłaszcza ruch pieszy. Na terenie osiedla mieści się także zespół edukacyjno-przedszkolny Szkoła z pasją (szkoła niepubliczna o uprawnieniach szkoły publicznej prowadzona przez Stowarzyszenie Przestrzeń Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych).

7.5. Osiedle Kuźnia

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Stosunkowo duży odsetek mieszkańców stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej (główne przyczyny to ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba). Wysoki jest też odsetek osób bezrobotnych, z których blisko 60% to długotrwale bezrobotni. Osiedle Kuźnia określa się jako trudniejszy rejon pod kątem prowadzenia pracy socjalnej.
- **Terenem o szczególnej koncentracji problemów społecznych, a także przestrzenno-technicznych są tzw. „domki fińskie” (ul. Kuźnia, stara zabudowa)** – w tej części osiedla jest zasób komunalny i sporo lokali socjalnych, generalnie stan techniczny

budynków oraz otaczającej je przestrzeni wymaga działań naprawczych. W tej części mieszkają osoby, które często od pokoleń korzystają z pomocy społecznej, nawarstwiają się tu różnego rodzaju problemy: alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność.

- **Kolejnym obszarem, w przypadku którego można mówić o kumulacji pewnych zjawisk kryzysowych są tzw. „czerwone bloki”**. To to stare osiedle z lat 50-tych, do którego przylgnęła łatka niebezpiecznej okolicy koncentrującej środowiska przestępcze, osoby nadużywające alkoholu i przemocy. Obecnie skala tego typu sytuacji jest mniejsza, natomiast cały czas mieszkańcy będący odbiorcami pomocy społecznej, borykają się z różnymi problemami (alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność). Ponadto obszar dotyka zjawisko starzenia się społeczeństwa oraz trudności w sferze przestrzennej związane z **natężonym ruchem i parkowaniem** (zlokalizowane na obszarze niepubliczne placówki edukacyjne, w odczuciu niektórych mieszkańców, generują uciążliwości komunikacyjne – natężony ruch samochodowy zwłaszcza w godzinach dowozu i odbioru dzieci, potrzebne są zmiany w zakresie organizacji ruchu na tym terenie).
- **Lokale socjalne** znajdujące się na terenie osiedla są **w słabym stanie technicznym** – ogromne potrzeby remontowe (część drewniana oraz murowana).
- W tej części miasta mieszka bardzo **dużo osób starszych i samotnych**, wolontariusze MOPS pomagający seniorom mają podopiecznych na całym osiedlu.
- Realizowane na terenie osiedla interwencje w zakresie bezpieczeństwa dotyczą głównie kwestii związanych ze spożywaniem alkoholu, w tym w miejscach publicznych oraz z agresywnymi zachowaniami, aktami przemocy domowej. Miejszem uznawanym za niebezpieczne ze względu na gromadzące się osoby spożywające alkohol jest teren zielony w okolicach ul. Sienkiewicza 63.
- Mieszkańcom osiedla dokuczają także **problemy parkingowe oraz komunikacyjne** (przejazd kolejowy oraz droga krajowa – duże natężenie ruchu, korki, wskazywano, że w okolicach ul. Żeromskiego przydałby się wiadukt nad przejazdem kolejowym – zdecydowanie poprawiłoby to płynność jazdy). Wzdłuż ulicy Żeromskiego brakuje ścieżki rowerowej.
- Zachodnia część osiedla to teren podmokły, zalewowy.
- Ulica Sienkiewicza odcinek od ul. Piaski do ul. Kolonia Robotniczej (granica osiedla Kuźnia), ten fragment jest szczególnie zaniedbany, zwłaszcza jeśli chodzi o stan ciągów pieszych. Jest to okolica spacerowa, zwłaszcza w sezonie letnim (dla mieszkańców osiedli Kuźnia i Kolonia Robotnicza – np. spacery po terenie zielonym wokół szpitala, wokół parku Saletyńskiego), a także ulica wjazdowa do miasta od zachodu („stara 9”), która słabo prezentuje się wizualnie, a także powoduje pewne obawy u mieszkańców przemierzających się pieszo wieczorami (jest ciemno, w okolicy znajduje się Park

Saletyński, w którym grupuje się młodzież, osoby nietrzeźwe). Potrzebna jest poprawa nawierzchni chodnika, utworzenie ścieżki rowerowej, montaż odpowiedniego oświetlenia, zadbanie o sąsiadującą zielen.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Teren zielony przy ul. Żeromskiego (po stronie zachodniej, naprzeciw placówek edukacyjnych) – teren z potencjałem pod kątem zagospodarowania np. rozwój funkcji mieszkaniowej (zabudowa jednorodzinna).
- Osiedle posiada **zróżnicowaną ofertę**: handlowo-usługową (galeria, sklep wielkopowierzchniowy, teren usługowy), rekreacyjną – obiekty MOSiR (np. nowoczesna pływalnia), noclegowo-konferencyjną (2 hotele), edukacyjną: szkoła podstawowa nr 1, Liceum Ogólnokształcące nr 3, Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego (szkoła podstawowa oraz liceum nr IV), niepubliczne placówki edukacyjne Fundacji Szkół Konarskiego (przedszkole, szkoła podstawowa oraz liceum), Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Ostrowcu. W związku z funkcjonowaniem różnych jednostek edukacyjnych w przestrzeni osiedla zauważalna jest koncentracja dzieci i młodzieży.
- Ulica Sienkiewicza – wizytówka miasta, jest częściowo drogą powiatową oraz gminną. Gmina rozpoczęła działania w zakresie modernizacji.
- Nieopodal osiedla przy ul. Sienkiewicza mieści się **Centrum Aktywności Obywatelskiej** (w dawnym budynku szkolnym), w którym z lokali korzystają różne stowarzyszenia, a na parterze funkcjonuje Centrum Seniora. Jest to przestrzeń integrująca, łącząca, umożliwiająca różne wspólne inicjatywy społeczne, natomiast budynek potrzebuje remontu – odświeżenia, lepszego dostosowania do nowej funkcji, w tym zapewnienia dostępności poszczególnych pięter dla osób z niepełnosprawnościami.
- Potencjał w zakresie rozwoju integrujących przestrzeni publicznych stanowi obszar między ulicą Kuźnia „fińskimi domkami” a ulicą Sienkiewicza nr 63 – obecnie to zielona niewykorzystana przestrzeń, na której, w obniżeniu terenu, mieści się rzadko używane boisko. Obszar mógłby służyć jako miejsce do spędzania czasu wolnego, wymaga jednak odpowiedniego zagospodarowania (urządzenia, mała architektura, monitoring).

7.6. Osiedle Ludwików

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Ponad połowa osób bezrobotnych zamieszkujących osiedle to długotrwale bezrobotni.
- Na terenie osiedla znajdują się obszary koncentracji problemów społecznych – niewielkie tereny, gdzie skupia się zabudowa jednorodzinna w złym stanie technicznym, zamieszkiwana przez osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej. Do głównych powodów udzielania pomocy społecznej należą: ubóstwo, długotrwała

lub ciężka choroba, bezrobocie. Osiedle Ludwików bywa także określane jako nieco trudniejszy rejon pod kątem pracy socjalnej.

- W przypadku starszej zabudowy wielorodzinnej – zauważa się **koncentrację seniorów** („osiedle starych ludzi”).
- Teren od strony wschodniej podmokły, duża część osiedla to obszar zalewowy (m.in. ze względu na spływ rzek górskich, zagrożenie stanowi potok Szewnianka).
- Tkanka mieszkaniowa raczej starsza, z tego względu na osiedlu mieszkania w starym budownictwie są stosunkowo tanie. Słaby stan techniczny budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze między Sandomierską – Poniatowskiego – Żytnią.
- Problemy komunikacyjne, głównie związane z korkami (wąskie drogi, natężenie ruchu), m.in. na wjeździe od strony Rzeszowa.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Na terenie osiedla przy ulicy Sandomierskiej mieszczą się obiekty Centrum Rozwoju Lokalnego: Centrum Biurowo-Konferencyjne oraz Inkubator Przedsiębiorczości tworzące kompleks **Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Zawodowej**. Oferta – wsparcie merytoryczne i lokalowe, np. edukacja przedsiębiorcza, wynajem powierzchni (baza lokalowa) dla mikro i małych przedsiębiorców, w tym firm produkcyjnych, udostępnianie przestrzeni np. młodzieży, integracja podmiotów i międzysektorowa. Miejsce wymaga unowocześnienia od zewnątrz i od wewnątrz, aby podnosić atrakcyjność oferty, lepiej wspierać przedsiębiorców, tworzyć przestrzeń do próbowania pod kątem nowego typu działalności (start-upy, przedsiębiorstwa innowacyjne).
- Jest to osiedle rozwojowe w zakresie **przyciągania nowych mieszkańców** – widać rozwój budownictwa jednorodzinnego, cały czas pozostają wolne tereny atrakcyjne pod zabudowę mieszkaniową.
- Osiedle charakteryzuje się dobrą dostępnością usług (handel) – dużo sklepów wielkopowierzchniowych, z kolei teren ogródków działkowych stanowi strefę rekreacyjną.

7.7. Osiedle Pułanki

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Niewielki odsetek mieszkańców korzysta z pomocy społecznej, a odbiorcy takiego wsparcia otrzymują ją głównie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności czy ubóstwa. Na terenie osiedla występują także, w odczuwalnej skali, **problemy związane z alkoholizmem oraz przemocą**.

- Na terenie osiedla przebywa stosunkowo dużo osób **w kryzysie bezdomności**, które w okresie zimowym gromadzą się na klatkach schodowych i w piwnicach zabudowy wielorodzinnej (liczne zgłoszenia w tej sprawie do Straży Miejskiej).
- Osiedle Pułanki to jeden z obszarów, w którym niekorzystnie wygląda sytuacja pod względem liczby **wykroczeń i przestępstw**. Dużo realizowanych interwencji dotyczy spożywania alkoholu w miejscach publicznych czy agresywnych zachowań osób nietrzeźwych. Miejsca uznawane za niebezpieczne ze względu na gromadzące się osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych to m.in. skwer Honorowych Dawców Krwi czy okolice sklepów monopolowych czy pawilonów handlowych w pobliżu ul. Jana Pawła II.
- W tej części miasta mieszka bardzo **dużo osób starszych**, często również samotnych.
- Brak parkingów, za dużo samochodów, co rodzi konflikty między mieszkańcami, a także prowadzili do licznych interwencji służb porządkowych dotyczących kwestii parkingowych.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Pułanki to kompaktowe osiedle, z **dobrą lokalizacją** – wszędzie jest blisko, ze stosunkowo dużą ilością zabudowy wielorodzinnej. Na terenie osiedla znajduje się szkoła podstawowa,
- Na osiedlu funkcjonuje **Akademia Nauk Stosowanych** – jedyna **uczelnia wyższa** w Ostrowcu (prywatna), przy której działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. To potencjał, który warto rozwijać, m.in. poprzez doposażenie czy poszerzenie oferty, żeby skuteczniej przyciągać studentów.
- Do walorów osiedla należy **dostępność przestrzeni zielonych i skwerów**, na których skupiają się mieszkańcy, seniorzy, a także terenów do **rekreacji**: boisko sportowe, boisko przy szkole, w planach budowa pumtracka.
- Potencjałem osiedla Pułanki jest **teren i budynki po bazie Miejskiego Zakładu Komunikacji** – zasób gminny ok. 2,5 ha do przygotowania i zagospodarowania na różnorodne funkcje (różny stan techniczny).
- Na terenie osiedla aktywnie działa spółdzielnia mieszkaniowa (Ostrowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa), m.in. poprzez prowadzenie świetlicy osiedlowej „Pułaneczka”.

7.8. Osiedle Spółdzielców

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Na osiedlu Spółdzielców mieszka sporo osób starszych i samotnych, w tym rejonie jest też liczna grupa seniorów korzystających ze wsparcia wolontariuszy MOPS.

- Beneficjenci pomocy społecznej otrzymują wsparcie głównie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, ubóstwa. Na terenie osiedla zauważa się także nasilenie problemów związanych z alkoholizmem i bezrobociem.
- Osiedle Spółdzielców odnotowało dość wysoką liczbę popełnionych wykroczeń i przestępstw. Na terenie osiedla występuje także problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych (tereny zielone, okolice sklepów).
- Na osiedlu odczuwalne są problemy komunikacyjne i parkingowe.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Na terenie osiedla Spółdzielców **koncentrują się różne instytucje**: przedszkole, szkoła podstawowa, renomowane liceum, działa tam Osiedlowy Dom Kultury, przychodnia lekarska, a w niedalekiej odległości od osiedla – Centrum Aktywności Obywatelskiej.
- W ostatnich latach miały miejsce **pozytywne zmiany w sferze funkcjonalno-technicznej, poprawiające jakość przestrzeni**: odnowiono park z fontanną – miejsce rekreacji mieszkańców, a w miejscu niszczących budynków po dawnych zakładach odzieżowych powstały nowe budynki wielorodzinne – Osiedle Merkury.

7.9. Osiedle Śródmieście

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Zatrącanie się funkcji centrotwórczej – czego przykładem jest brak aktywności społeczno-gospodarczej na Rynku i w jego najbliższej okolicy: brakuje gastronomii (restauracji, barów – miejsc do spędzania czasu wolnego), sklepy i klienci przeniosły się do galerii handlowych, imprezy/wydarzenia miejskie koncentrują się w Ostrowieckim Browarze Kultury. Przy Rynku znajdują się za to pustostany, występują problemy z unormowaniem stosunków własnościowych. Okolice Rynku to często bardzo wysokie czynsze (np. ul. Wąska), co odstrasza od inwestowania w lokale usługowe. Z kolei budynki gminne znajdujące się przy Rynku wymagają gruntownego remontu (mieszkania komunalne, głównie socjalne), zwłaszcza wewnątrz jest w bardzo złym stanie technicznym.
- **Wysoki odsetek mieszkańców osiedla stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej.** Do głównych przyczyn przyznawania wsparcia zaliczają się: ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba, przy czym stosunkowo duża grupa osób otrzymuje pomoc z powodu bezrobocia oraz niepełnosprawności. Na terenie osiedla są **porozpraszane lokale socjalne – często o niskim standardzie i w złym stanie technicznym** np. przy ul. Górzystej, Iłżeckiej. Obszar zamieszkuje dużo rodzin z dziećmi, młodsza społeczność – w większości nie są beneficjentami pomocy społecznej, ale odbiorcami innych rodzajów wsparcia. Centrum miasta odznacza się też nieco większą koncentracją osób w kryzysie bezdomności. Śródmieście postrzegane jest jako trudny rejon pod kątem pracy socjalnej, co wynika z dysfunkcji społecznych takich jak alkoholizm, przemoc, agresywne zachowania.

- Na osiedlu występuje koncentracja problemów dotyczących sfery bezpieczeństwa – odnotowuje się dużo wykroczeń i przestępstw oraz zrealizowanych interwencji, zauważalnie większa – w porównaniu do pozostałych osiedli – jest skala kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej. Na terenie Śródmieścia pojawia się również problem gromadzenia się osób spożywających alkohol w miejscach publicznych, w szczególności w okolicach Parku Miejskiego oraz cmentarza żydowskiego (parku).
- W okolicach Rynku koncentruje mniejszość romska, w odczuciu sąsiadów są to mieszkańcy, którzy przejawiają pewne uciążliwe zachowania (głośne zachowanie, zaśmiecanie okolicy).
- **Teren zdegradowany po zakładzie produkcyjnym (sąsiadujący z parkiem)** – opuszczone budynki w złym stanie technicznym oraz zaniedbana zieleń służą jako miejsce grupowania się osób spożywających alkohol (także młodzieży). Zakłócanie porządku oraz spożywanie alkoholu to także zjawiska występujące na terenie Parku Miejskiego.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Do lokalnych potencjałów należą Park Miejski, Ostrowiecki Browar Kultury – tereny zrewitalizowane, integrujące, aktywizujące.
- **Rynek** – to przestrzeń, która potrzebuje modernizacji, nowego zagospodarowania, wprowadzenia zieleni, a przede wszystkim ożywienia społeczno-gospodarczego, tak by stała się miejscem spotkań i integracji mieszkańców
- Osiedle „Na Skarpie” (kilka budynków na skarpie przy Rynku) – aktywni mieszkańcy: starsi, ale prężni i zintegrowani, wokół wspólnych spraw. Rolę lokalnego lidera odgrywa przewodniczący rady osiedla Śródmieście.
- Na terenie osiedla koncentrują się usługi administracyjne Urząd Miasta (budynek w trakcie remontu), Starostwo Powiatowe.

7.10. Osiedle Trójkąt

Problemy, wyzwania, zjawiska kryzysowe:

- Na osiedlu Trójkąt zauważalny jest problem **starzenia się społeczeństwa**, seniorzy zamieszkują starsze bloki (zabudowa z lat 60.), np. mieszczące się przy ul. Polnej.
- Wśród osób korzystających ze wsparcia MOPS bardzo wysoki odsetek stanowią seniorzy (blisko połowa). Główne powody przyznawania pomocy społecznej to długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.
- Miejsca postrzegane jako mniej bezpieczne ze względu na gromadzące się osoby spożywające alkohol to teren zielony przy sklepie – skarpa między Polną a Mickiewicza oraz park-kirkut (fragment oraz tereny sąsiadujące znajdujące się na terenie osiedla).

- Między mieszkańcami (właścicielami lokali i terenów) pojawiają się czasem problemy pod kątem komunikacji, współpracy czy użytkowania przestrzeni publicznej. **Lokalne konflikty** dotyczą także miejsc parkingowych.
- Mimo że osiedle znajduje się w centralnej części miasta, sprawia wrażenie odciętego i zapomnianego, potrzebującego aktywizacji.

Potencjały, miejsca o znaczeniu dla rozwoju lokalnego:

- Na terenie osiedla funkcjonuje **szkoła ponadpodstawowa**: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (technikum nr 4 oraz szkoła branżowa I stopnia nr 4).
- Aktywność gospodarcza wzdłuż ulicy Sienkiewicza: koncentracja handlu, różne branże.
- Przestrzeniami o potencjale rekreacyjnym i integracyjnym są: wzgórze parkowe oraz zielony skwer i teren schodów między blokami (bloki między Mickiewicza i Polną), gdzie czasem odbywają się festyny, lokalne wydarzenia organizowane przez Radę Osiedla. Ten teren można by lepiej wykorzystać (zagospodarować, animować), bazując na jego atrakcyjnym, centralnym położeniu.

8. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zdiagnozowano stan kryzysowy, czyli istotnie odznaczające się w skali miasta współistnienie negatywnych zjawisk występujących przede wszystkim w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej z pozostałych sfer pozaspółecznych: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Zgodnie z przyjętą metodologią obszar zdegradowany objął jednostki referencyjne, dla których sumaryczny wskaźnik syntetyczny zjawisk społecznych przyjął wartość większą niż 0 oraz zidentyfikowano na ich terenie zjawiska problemowe występujące w minimum jednej z pozostałych sfer.

Tabela 23. Podsumowanie wartości uzyskanych we wszystkich sferach

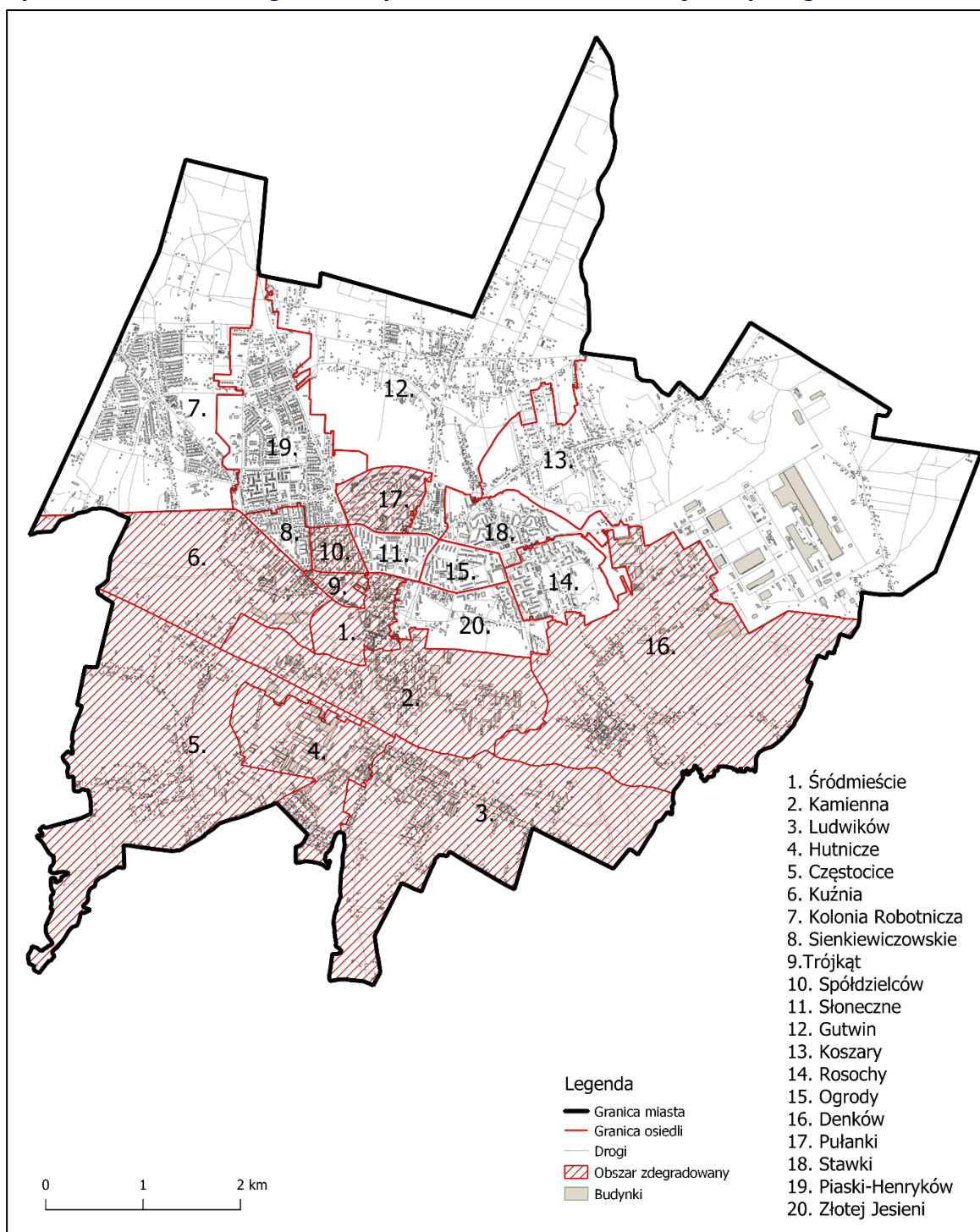
Jednostka	Sumaryczny wskaźnik syntetyczny zjawisk społecznych	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Częstocice	5,59	1	5	7	3
Denków	7,34	2	3	7	4
Gutwin	-1,91	1	4	7	1
Hutnicze	8,51	2	4	4	2
Kamienna	0,46	1	6	5	4
Kolonia Robotnicza	-12,84	3	3	7	3
Koszary	-12,16	1	0	9	3
Kuźnia	11,79	2	5	4	3
Ludwików	3,39	0	5	5	3
Ogrody	-5,68	2	3	3	2
Piaski-Henryków	-10,66	2	5	6	2
Pułanki	1,93	2	3	3	2
Rosochy	-5,05	3	2	4	0
Sienkiewiczowskie	-5,62	1	2	1	1
Słoneczne	-2,79	3	2	1	3
Spółdzielców	4,98	1	2	3	4
Stawki	-3,95	2	2	3	2
Śródmieście	17,63	1	5	1	2
Trójkąt	6,81	0	2	1	2
Złotej Jesieni	-7,79	3	4	4	2

Źródło: Opracowanie własne.

W oparciu o wskaźnik syntetyczny obliczony dla sfery społecznej jako jednostki dotknięte kryzysem społecznym wskazano następujące osiedla: Częstocice, Denków, Hutnicze, Kamienna, Kuźnia, Ludwików, Pułanki, Spółdzielców, Śródmieście oraz Trójkąt.

Przeprowadzona dla pozostałych sfer analiza wykazała występowanie na terenie każdego z wyżej wymienionych osiedli minimum ośmiu pozaspółecznych zjawisk kryzysowych. Tym samym zdecydowano się wyznaczyć obszar zdegradowany w Mieście Ostrowcu Świętokrzyskim obejmujący wszystkie powyższe osiedla tj.: Częstocice, Denków, Hutnicze, Kamienna, Kuźnia, Ludwików, Pułanki, Spółdzielców, Śródmieście oraz Trójkąt. Zasięg obszaru zdegradowanego obrazuje rysunek numer 11.

Rysunek 11. Obszar zdegradowany na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k.

Obszar zdegradowany w mieście Ostrowiec Świętokrzyski zamieszkują 22 953 osoby i obejmuje on 21,21 km². Procentowy udział liczby mieszkańców obszaru zdegradowanego w stosunku do ludności całego miasta wynosi 37,03%, podczas gdy powierzchnia obszaru zdegradowanego stanowi 45,68% powierzchni łącznej miasta.

Tabela 24. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru zdegradowanego

Jednostka	Liczba ludności [stan na 2022 rok]	Udział w liczbie ludności miasta	Powierzchnia [km ²]	Udział w powierzchni miasta
Częstocice	2 001	3,23%	4,57	9,85%
Denków	2 122	3,42%	5,31	11,43%
Hutnicze	1 734	2,80%	1,45	3,11%
Kamienna	1 562	2,52%	2,39	5,15%
Kuźnia	1 648	2,66%	2,21	4,77%
Ludwików	2 912	4,70%	3,86	8,31%
Pułanki	5 068	8,18%	0,49	1,05%
Spółdzielców	3 145	5,07%	0,23	0,50%
Śródmieście	1 666	2,69%	0,55	1,18%
Trójkąt	1 095	1,77%	0,15	0,33%
Obszar zdegradowany	22 953	37,03%	21,21	45,68%
Ostrowiec Świętokrzyski	61 990	100,00%	46,43	100,00%

Źródło: Opracowanie własne.

9. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Wszystkie przeprowadzone, opisane powyżej działania przyczyniły się do określenia obszaru rewitalizacji. Wyznaczony za pomocą danych statystycznych obszar zdegradowany przekraczał wartości wskazane w Ustawie o Rewitalizacji tj. był większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkiwało go więcej niż 30% mieszkańców. W związku z powyższym konieczne było zawężenie obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji. W tym celu posłużono się przede wszystkim danymi statystycznymi dotyczącymi koncentracji przestrzennej osób korzystających z pomocy społecznej oraz wynikami jakościowych działań partycypacyjno-badawczych (wywiady indywidualne oraz zogniskowany wywiad grupowy z lokalnymi ekspertami). Na każdym z osiedli zdegradowanych wskazano zatem obszary, które cechują się zwiększoną koncentracją negatywnych zjawisk (w szczególności problemów społecznych) oraz takie, które mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, w szczególności posiadają potencjał do realizacji przedsięwzięć przeciwdziałających występującym problemom.

Po wyznaczeniu w obrębie osiedli zdegradowanych obszarów (fragmentów osiedli) o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk oraz istotnych dla rozwoju lokalnego, zdecydowano się połączyć ze sobą te tereny, które „ciążyły” do siebie, tj. posiadały wspólne granice lub istniały między nimi naturalne związki przestrzenno-funkcjonalne.

Tym sposobem wytyczono obszar rewitalizacji składający się z czterech podobszarów:

- Podobszar 1. Pułanki
- Podobszar 2. Kuźnia-Spółdzielców-Trójkąt-Śródmieście-Kamienna
- Podobszar 3. Częstocice-Hutnicze-Ludwików
- Podobszar 4. Denków.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje łącznie 16,05% powierzchni miasta (7,45 km²) i zamieszkuje go 29,78% mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego (18 459 osób), co zapewnia zgodność z art.10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Liczbę ludności oraz powierzchnię poszczególnych podobszarów wyszczególniono w tabeli numer 25. Granice obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem podziału na podobszary zostały przedstawione poglądowo na rysunku numer 12.

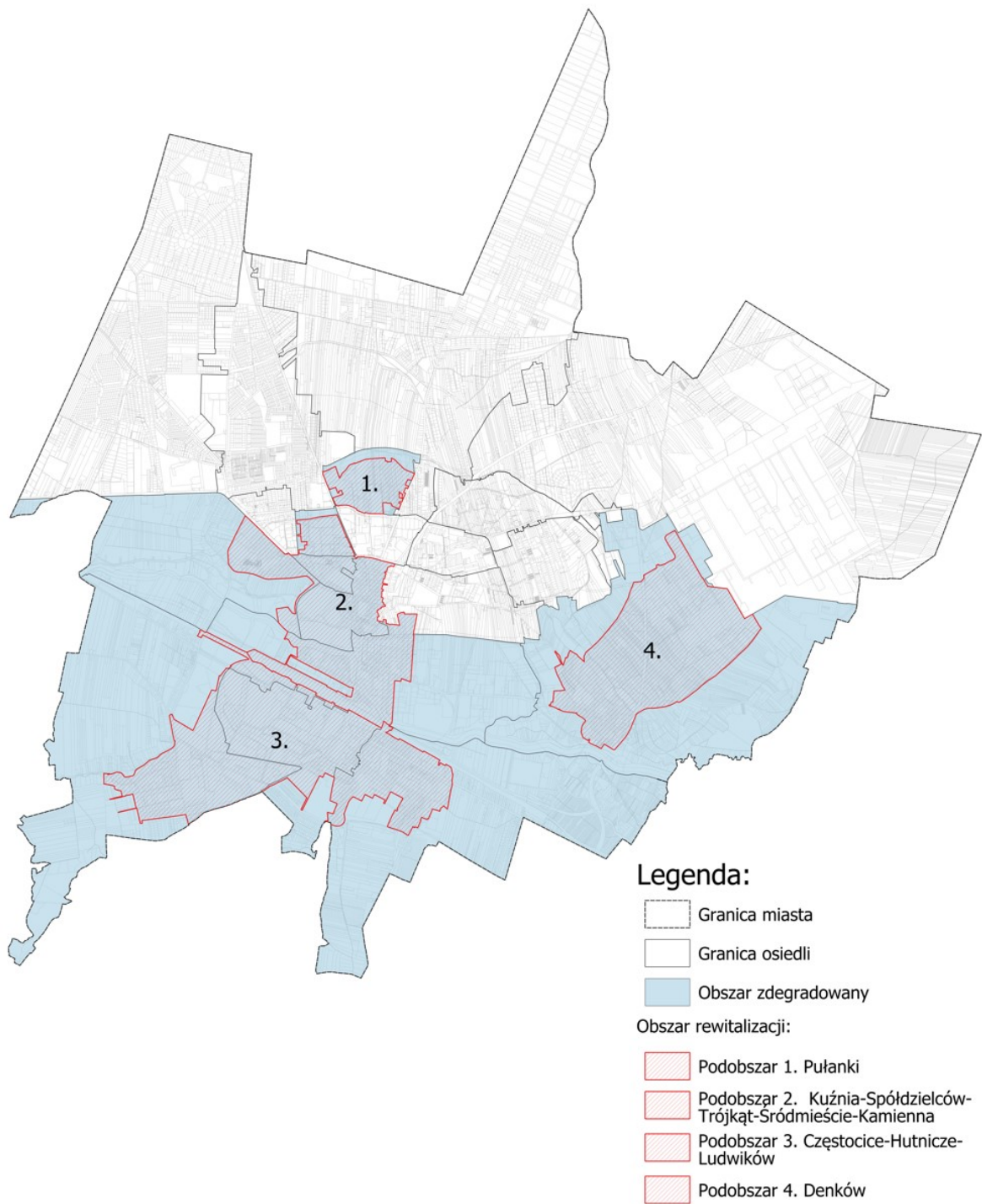
Tabela 25. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru rewitalizacji

Nazwa jednostki	Liczba ludności [stan na 2022 rok]	Udział w liczbie ludności miasta	Powierzchnia [km ²]	Udział w powierzchni miasta
Podobszar 1 . Pułanki	5 067	8,17%	0,34	0,73%
Podobszar 2. Kuźnia-Spółdzielców-Trójkąt-Śródmieście-Kamienna	7 911	12,76%	2,01	4,33%
Podobszar 3. Częstocice-Hutnicze-Ludwików	3 956	6,38%	3,03	6,52%
Podobszar 4. Denków	1 525	2,46%	2,08	4,48%
Obszar rewitalizacji	18 459	29,78%	7,45	16,05%
Ostrowiec Świętokrzyski	61 990	100,00%	46,43	100,00%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 12. Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o mapę zasadniczą przekazaną przez Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

10. Spis skrótów zastosowanych w dokumencie

B(a)P – Benzo(a)piren

BDOT – Baza Danych Obiektów Topograficznych

CAWI – Computer-Assisted Web Interview, ankieta internetowa

CEiDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

FGI – Focus Group Interview, zogniskowany wywiad pogłębiony, fokus

IDI – Individual In-depth Interview, indywidualny wywiad pogłębiony

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

ON – osoba z niepełnosprawnościami

PKP – Polskie Koleje Państwowe

UM – Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

ZDZ – Zakład Doskonalenia Zawodowego

11. Spis tabel, rysunków i wykresów

11.1. Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia oraz liczba ludności jednostek referencyjnych Ostrowca Świętokrzyskiego.....	9
Tabela 2. Wykaz wskaźników delimitacyjnych w sferze społecznej	10
Tabela 3. Wykaz wskaźników delimitacyjnych dla pozostałych sfer.....	12
Tabela 4. Wskaźniki związane z sytuacją osób bezrobotnych w Ostrowcu Świętokrzyskim ...	20
Tabela 5. Wskaźniki związane z problemami społecznymi w Ostrowcu Świętokrzyskim.....	23
Tabela 6. Wskaźniki związane z przestępczością i bezpieczeństwem w Ostrowcu Świętokrzyskim.....	26
Tabela 7. Wskaźniki związane z sytuacją osób ze szczególnymi potrzebami w Ostrowcu Świętokrzyskim.....	28
Tabela 8. Wskaźniki związane z edukacją i kapitałem społecznym w Ostrowcu Świętokrzyskim	30
Tabela 9. Wskaźniki związane z uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym w Ostrowcu Świętokrzyskim.....	32
Tabela 10. Zestawienie wartości wskaźników sfery społecznej.....	33
Tabela 11. Wartości wskaźników sfery społecznej po normalizacji.....	39
Tabela 12. Wskaźniki sfery gospodarczej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego	46
Tabela 13. Wskaźniki sfery środowiskowej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego	50
Tabela 14. Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego	58
Tabela 15. Wskaźniki sfery technicznej dotyczące Ostrowca Świętokrzyskiego	69
Tabela 16. Podsumowanie wartości wskaźników delimitacyjnych pozostałych analizowanych sfer.....	72
Tabela 17. Ocena wskaźników delimitacyjnych pozostałych analizowanych sfer	77
Tabela 18. Suma wskaźników wskazujących na kryzys w ramach sfer pozaspołecznych.....	83
Tabela 19. Ocena problemów społecznych odczuwalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim	87
Tabela 20. Ocena problemów pozaspołecznych odczuwalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim	88
Tabela 21. Ocena efektów Programu Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023 w sferze społecznej w podziale na podobszary rewitalizacji.....	92
Tabela 22. Ocena efektów Programu Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023 w sferze pozaspołecznej w podziale na podobszary rewitalizacji	92
Tabela 23. Podsumowanie wartości uzyskanych we wszystkich sferach	108
Tabela 24. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru zdegradowanego.....	110
Tabela 25. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru rewitalizacji.....	112

11.2. Spis rysunków

Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą	7
Rysunek 2. Mapa jednostek referencyjnych Ostrowca Świętokrzyskiego	8
Rysunek 3. Wartości wynikowe syntetycznego wskaźnika dla sfery społecznej po naniesieniu na mapę Ostrowca Świętokrzyskiego	43
Rysunek 4. Obszary zagrożenia powodziowego 1%, 2% oraz 10% w Ostrowcu Świętokrzyskim	52
Rysunek 5. Obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopieniami) w Ostrowcu Świętokrzyskim.....	53
Rysunek 6. Dostępność przedszkoli samorządowych oraz oddziałów przedszkolnych w samorządowych szkołach podstawowych w promieniu 1000 metrów	61
Rysunek 7. Dostępność punktów świadczących usługi w zakresie opieki zdrowotnej w promieniu 1000 metrów	62
Rysunek 8. Dostępność budynków kulturalnych i rekreacyjno-sportowych w promieniu 1000 metrów	63
Rysunek 9. Sfery dojścia pieszego w odległości 400 metrów do najbliższego przystanku	64
Rysunek 10. Sfera dojścia pieszego do najbliższego terenu zieleni urządzonej w odległości 400 metrów	65
Rysunek 11. Obszar zdegradowany na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego	109
Rysunek 12. Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji miasta Ostrowca Świętokrzyskiego	113

11.3. Spis wykresów

Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców w Ostrowcu Świętokrzyskim w latach 2016-2022.	17
Wykres 2. Ocena osiedli, na których mieszkają ankietowani jako „dobrego miejsca do...”	86
Wykres 3. Ocena osiedli przez badanych pod kątem zapotrzebowania na pomoc i objęcia rewitalizacją.....	89